

30 سېلاش

کاتوگوریا

هه پشانه به ل نامیدی دهر دکه شیت

ئیران بو خو ل
تتوینگره کت دی ل
به غدا دگهریت
و دییت ده ستاژ
مالکی به رده ت

• شه براندنا کوردان ل سهر
ده ستی مه غولیان ل
چهرخی (۷ منقل / ۱۳ ان)

• (سؤفیرما ئیران)

بازیچی به ستامی وهک میناک

• نازدار ب دزیکرنی دهیته
گونه هبار کرن

• خالد سیله یی

ل ناشبهره هه لپه ستا
هایکو و پرتیسکه دا

• گرنگترین رویدان د ژیا نا
هونه رمه ندیت کورد
د سالا ۲۰۱۳ دا

• دنی کهنکی تیمیت ملی ل ده قهرا
نامیدی هیته دروست کرن

• بیستکچی : چما هه وه ده وله ت نه شیت

دافوس و فەکرنا گریه‌کا دی ژ بهفتی کوردان

ل ههمی دونیایی بهرژمومندی ب سەر هەر تشته‌کی یه و ژ میژه کوردان گوته "کی مفایه ئەو برایه"، ب دریزیا چهرخی بۆری، کو ژلایی کوردان فه دهیته ههژمارتن ب چهرخی بندهستی و فهبراندا وان، ژیلی کهته‌کا کیم دقئ دنیايي دا، چ کهسه‌کی بهره‌ف نه‌بوو گوهداریا دمرد و ژان و چیرۆکیته فهبراندا کوردان بکهت، هندمکی ژ دممی خو بدمته گوهدانا وان تراژیدیایته ب سەر فی مللهتی دا هاتین ژلایی داگیرکه‌ریته کوردستانی فه و چ جارا ئەو گوته به‌به‌لافا ل بیرا مه ناچیت یا کو ئیک ژ سهرکردیته ئەوروپی گوته کوردان "تهم بهرمیلا نهفتی ب ههوه ناگۆهۆرین" و هەر ل سەر فی تیگه‌هی به‌ردموام سهردمری دگهل دۆزا مه دکر، ژیلی پتريا وهلاتیته رۆژه‌لاتا نافین کو وان بی دلوفانی و زهنیه‌ته‌کا پاشفه‌مایی و ب چویشی زۆری، وهلاتی مه داگیر دکر و خیر و بی‌ریته وی دکرنه چهک و ئەم و پی فه‌دبراندین.

پشتی وان قوربانیتی دویر و دریز و نیف خو‌سه‌ریا ژیریا کوردستانی و سهردمریا زیره‌کانه‌یا سهرکردایه‌تیا سیاسی یا کوردستانی د بیافی دپلوماسی و سیاسی و ئابووری دا، ئەفرو کوردستان ژی کهفتیه دوان هه‌فکیشیت ل سهری مه ئاقری پیدایی، ئانکو (کی مفایه، ئەو برایه) و ئەویته هه‌تا نوکه نه به‌ره‌ف ئیک چرکه ژی گوهداریا مه بکهت، ئەفرو یی به‌ره‌فه ب هزاران کیلو مه‌تران ب بریت و بهیت هه‌فالینی دگهل کوردان خوش بکهت، هه‌لبه‌ت کوردا ژی ئەف چهنده زوی زانیه، له‌وا ژی گه‌له‌ک ب شه‌هرمزیایی به‌ری ههمی خو‌دان به‌رژمومندیان دا کوردستانی و نه‌چار کرن کو ب فی وهلاتی فه بهینه‌ گریدان، ئەفه ژی باشترین ریکه کو کوردستان ژلایی وانقه بهیته پاراستن، و ئەفرو کوردستان یا بویه هه‌ژماره‌کا گه‌له‌ک گرنه‌گ دهه‌فکیشیت ئابووری و سیاسی دا ل دنیايي، و دنیا یا نه‌چاره کو وه‌کی وه‌لاته‌کی خو‌سه‌ر سهردمری دگهلدا بکهت.

دخازکرن و پشکداری کرنا "سه‌رۆک بارزانی" د کۆربه‌ندی ئابووری جیهانی دافوس دا، وه‌ک سه‌رۆکی وه‌لاته‌کی، کو هیس وه‌لاتی وی دقوناغا رزگاریا خو‌دایه، گروقی وی چهندی یه کو سهرکردایه‌تیا کوردستانی ب لیژانیا خو‌ شایه نه‌خشی جیوپولوتیکی و ئابووری دنیايي ب گۆهۆریت و خو‌ بکهته فاکته‌ری ته‌ناهییا دونیایی و په‌یدا کرنا ئیک ژ پیدقیته مروشان ل سهر رویی ئەردی کو (نه‌فته) و کورد شیاینه ب ریکا وی یا کو هه‌تا دوهی کورد پی دهاته سوتن، ئەفرو پتر ژ هەر تشته‌کی دیتر خو پی بدمنه نیاسین و دونیايا ژ دمرفه ب خو‌فه گرییدن و پشکداریا سه‌روکی کوردستانی د جفینا کۆرپه‌ندا جیهانی دافوس دا، ره‌هنديته خو‌ بیته کویریت ئابووری و سیاسی و میدیایی هه‌بوون، و ههمی روینشتن و په‌نه‌لیته کۆرپه‌ندی هزر و دیتیت بارزانی ب گرنه‌گی دهاته و مرگرتن و پرس پی دهاته کرن، و وه‌کی سه‌رۆک دموله‌ت د ههمی کۆمبوون و روینشتاندا سهردمری دگهلدا د هاته کرن، به‌لی مخابن کو هنده‌ک هیز و کهس و ناقه‌ندیته میدیایی، ههمی بزاف دکرن ناقه‌رۆک و گرنه‌گی فی پشکداریی و ئەو پویته‌دانا ب سه‌رۆکی کوردستانی هاتیه‌دان، ل پیش چاقیت خه‌لکی کوردستانی به‌رۆقارژی بکهن و ب تشته‌کی گه‌له‌ک بی بها نیشا خه‌لکی بدمن. به‌لی وه‌کی هەر جار با ل دویش فیانا وان، بو بیدمرا وان نه‌هات و نه‌شیان چ تشته‌کی ژ سه‌نگ و بهایی فی پشکداریی کیم بکهن.

فالد دیره‌شی

۹۳ گائونتا سزٹ

سیلاش

ناوسکیت گونڈی
دەرگه لکا سیدا

■ **هندهک بو جانی دمرن، هندهک زی بو ژیانئ!**

■ **دەرمان ژ ئەلندی دیروکی ههتا ئەقرو**

■ **یاریکه رهکی کورد بو خولا پورتوگالی هاتیه داخواز کرن**

■ **جیهان کوره مارکی:**

هەر ئاریشه و ئاستهنگه کا کهفتی پیشیا من،

ئهو بو من بوویه هیژ

خودانی ئیمتیازی

محمهد محسن

سهرنشیکار

خالد دیرمشی

xaliddereshi63@yahoo.com

0750 464 2107

دهسته کا نفیکاران

عبداللا مشرختی

د. ناشتی عبدالرحیم

محمهد عبداللا ناھیدی

یوسف محمهد سعید

سەردار هیتوتی

دەرھینانا هونەری

ریناس حەسەن

renasgurbawi@yahoo.com

چاپخانا خانئ - دهوک

ئەدریس: نامیدیئ - کانیا مالا

نخسینگهها دهوک- ماسیک نئزیک دئرا نەرمەنا

E_mail:govarasilav@yahoo.com

Tel:0627633369

سیلاش ل سەر تورا ئینتەرنیتی

www.amedye.com

بیشکچی: چما هه وه دهولت نه قیت

هه میدی بامه زنی

من ل بهر په ری تورا نه په نی (AVESTAKURD) یا خاندی کو نقیسه قانه کی سهر ب پارتیا کار که ری ت کوردستان قه ب دژواری یا هاقیتیه بیشکچی و گه له ک نه خوش یی ل سهر ناخفتی. یی ب خیانه تی گونه هبار کری. هیژایی هاقیتیه بیشکچی ژی سهیدایه که ب نا قی (فهردا چه تین).

هه روسا ل دو یف نوچه یا د روداوی ژی دا ل ۲۰۱۴/۱/۴ ی هاتی فهردا چه تین ل سهر بیشکچی نقیسی یه؛ (چه تین هه ر وها ئیدیا کر کو بیشکچی ژ ئالیی شهبه که "یه کی قه ل دژی ئوجالان و PKK یی تی بکار ئانین). تو بیژی ئه قه مزگینیا لوزیک یی وی دیموکراتیی بیت یا کو دی PKK دگه ل رژیمیا ترکی ل سهر کوردستانا بن دهستی ترکی بو ترکیا گوگرنیت. تویژی ئه قه لوزیک یی وی ئازادیی بیت یا پارتیا نافهاتی ل سهر دناخفت و خه لک ب قی لوزیک یی دی حه قیت خو و مرگرت؟

دیسافه ل دو یف نقیسینا روداوی چه تین ل سهر بیشکچی گو تیه: (نها دژمننیا کوردان دکه، بیشکچی قی یه کی ب ئاوا یه کی قه شاری ناکه، لی ب ئه شکه ره و ب ئاوا یه کی سیسته ماتیک دکه و نها بوویه ر بوویه دژ به ری گه لی کورد. بیشکچی ته نی ل دژی PKK یی و خه باتا PKK یی سیسه تی دکه و دبن نا قی ره خنه کرنی ده ئیدیولوزی، پولیتیکا و پراتیکا PKK یی رمش و خراب دکه و قی یه کی ژی ب ئاوا یه کی پارالیل ب دهولتی ره دکه و ب ئالیکاریا دهولتی دخوازه ئوجالا

بچوک بکه).
بیشکچی ده می رهوشا کوردا یا نه خوش دژمننیا کوردا نه کر و هه قالی ئیکانه یی کوردا بوو. هه که هینگی دژمننیا کوردا کربا دا ژ قی گاقی گه له ک و گه له ک پیتر ب دهست که قیت. بیشکچی دروسته ب دستودان دخه بتیت، چنکی ب دستودان هزر دکه ت. بیشکچی نه دوهی و نه ژی ئه قرو، ل دژی خه بات

سیاسهتا PKK ئی نینه و نهبوویه. ناخازیت هزرزانی، سیاسهت و کاری PKK ئی خراب بکته، بهلکی دقیت ئاقابکته و ئارمانجا وی ئهوه ئوجالانی بلند بکته. چنکی وی چ دست دگهل برنا ئوجالانی بو کینیا نهبوو، بیت ئوجالان بریه کینیا دقیا ئوجالانی بچیکبکن. دی چ گههیهته وی کهسی دیبیت بلا کورد داخازا دمولهتبوننی بکن و حقی کوردا دمولهتهکا سهربخویه، ل ناف جفاکی ترکی یی کو هیشتا ههبوونا کوردا وهکی مللهت رتا لیدکته. ناکهفیهته چ ئاقلا ئیک دوزمنیا دمولهتا خو بکته و پارالیل (ههر وهکی سهیدایی هیژا دیبیت) زی دگهل بخهبتیت. دی چاوا ئیک فی کته، یی کو هر وهکی سهیدایی چهتین بخو گوتی بیست سالا سهرا کوردا یی کهتیه چهسی.

ل سالیته ههشتیا ژ سهدسالا بووری، من یا ل سهر بیشچکی و رزڈیا وی یا بهرفهقانیکنی ژ کوردا خاندی و من فی دویمایی زی نفیسین و سمیناریت وی هیژای، کو ب راستا یی هیژایه، بیت شوپاندین و فهخاندین. ئەف مروقه ههر ژ وی رۇژا چوویه د سهری ویدا کورد مللهتهکی کوتهکیلیکریه، یی ل سهر ریازمکی ب تتی مای و کوردستان یا خاندی و فهخاندی. ههمی تشت بیت ل سهر خو قهیلکرین. ژ وانا زی نیقهکا ژیی خو یی گوری دوزا مللهتی کورد کری. ئەف مروقه یی د مروقانییا خوڤا ههفتهنگی ماندیلایه. تشتی ئەو نهئینایه پیش بهس ئەوه، وی خوشیا خو و نیفا ژیی خو یی گوری پشتهقانییا کوردا کری. ژ زیندانهکی دمردکته و قهستا دمری ئیکا دی دکر.

بیشچکی قهیلنهکر کوردستان یا ترکی (کو وهلاتی وی یه) بیت و ئەم کورد ل سهر زاری جهگهرخوینی مهزن دیبیتین (شام شهکره وهلات شیرینتره)، بهلی ل نک بیشچکی کوتهکیا ل

کوردا دهیتتهکرن تیر و خهجنهرن ف دلی وی دکهفن. بیشچکی قهیلنهکر کوردستانا ئیراقی بیت، قهیلنهکر کوردستانا ئیرانی بیت و قهیلنهکر کوردستانا سویری بیت!!!! کره قیری کوردستان یا کوردایه، یا کوردایه یا کوردایه.

ئهی فهدایی چهتین ئەزی بیخشم کو تو کورد نینی و بهرؤقازی هندی تو ژ ئودمیته خهبهرگههیت دمولهتی کورد دبن دستافه نفیسینی و مردگری. ئەوی دۆستیته کوردا کیم دکته ناییت ل سهر کوردیت کوردموار بهیتته هژمارتن.

فهدا چهتین بیشچکی سهخهتی خیانهتی لیدکته، بهلی ژهر چ؟ چنکی هیژایی بیشچکی دخازیت کورد ئارمانجا خو یا ستراتیجی، کو دمولهت بوونه، دست ژیی بهرنهمن. بیشچکی دیبیت قوربانیتی ههوه تقییا فهپرژا وان ژ دمولهتی کیمتر نهیت، چنکی دوهی زوی بوو و سبههی دی ب سهرفه چیت. دنقهگری ئەم گههاندینه فی پیپکی بیشکتهتی، بهلی چیدیت سبههی هوسا نهمینیت.. لوجیکی تهسهووفا سیاسی ل نک پارتیا کارکهریت کوردستان، ئان مهلائیکهتیا سیاسهتیت بی فهپرژن. بیشچکی فی زی بو وان ناهیلیت. هیژا عهبدال نوری د کتیبیا خوڤا یا ب نافی (کهلتور، ناسیونالیزم و عهرمبکرن) ژ کتیبیا بیشچکی ئەوا ب نافی (کوردستان میتتگهههکا نافدمولهتی یه) فهدگوهیزیت: مهلایهکی کوردا ب نافی (شیخ صهیدا) ههبوو دگوته مرید و لایهنگریت خو (یا فهر ئەوه مروف موسلمان بیت. ئەگهر هات و رزڈی لسهر لایهنگریا خو بو نهتهوهکی کر... ئەف چهنده ههفدزه دگهل موسلمانهتی و ژ فهرمودین پیغهمبهری - ئەم ناییت دمرفهتی بدمینه قان رهنگه کهسان کو دناف مهدا بژین- دیسان عهبدال نوری د کتیبیا

خو دا ژ بیشچکی فهدگوهیزیت و دیبیت: ئەفی شیخی دقیا مرید و لایهنگریت خو و هسا تیبگههینیت کو خودی و پیغهمبهر ل دزی دوزا کوردینه و گونههه موسلمان بهرفهقانیی ژ دوزا کوردی بکته و داخوازا مافین نهتهوی و دیموکراسی بو کوردان بکته. یا ژ ههمیا سهیرتر ژیی ئەوه دهما فی شیخی باسی نهتهوایهتی دکر بتتی مهبهست ژیی نهتهوا کورد بوو و بو نهتهوین تورک و فارس و عهرهب دروست نهبوو. ههکه دیارکرنا راستیهکی گونهها بیشچکی بیت، بلا ب وی گو نههی یی کهیف خوش بیت، چنکی کورد ههمی، ژبلی فهدا چهتینی و ههقالیت وی، خو قهرداری بیشچکی دبینن.

ل دویف ریبهندیته سوفا ههرکهسهکی باومری ب وان نههیت یی خریایه. ئەفه بو سوفا بلا، چنکی سوفا خودی یی ههی و خودی پشکدار و ههقال نینن. بهلی تشتی ئەزیقه مایمه حیبهتی، PKK یی و هزرقانیته وان، هند بیت بووینه سوفا تایدیولوجیا خو کو ئیدی لوجیکی ئەقلی ستراتیجی یی ل بهر بهرزمووی.

قیجایا ژ یا سهیدای دیارکری چریسهتر ئەوه کو فی گافی سوفا تایدیولوجیا سیاسی زی ل نک مه کوردا پهیدا بوون. بو تایدیولوجیا خو، دی ههمی کوردا، ب دۆستقه کهنه خائین، دا سهری تایدیولوجیا وان نهئیشیت. پارتیا ناف بری بو ههمی مللهتیت دنیایی قهیلدکته دمولهت ههبن و دستی خو دانته سهر ئاخا خو و د ئازادین، بهس ئەفی بو کوردا داخازناکته!!!

ههکه نه سهربینی تهسهووفا تایدیولوجی با تقییا پیچهکی هزرکریا کو بیشچکی نهشیت ل کوردا خائین بیت، چنکی کورد نینه، چنکی کوردستان وهلاتی وی نینه و زیدهباری هندی زی دگهل چ پارتیته کوردا نههاتیه ریکخستن و دگهل چ

پارتیی ترکا ژى نهبوویه ههدام و قنای نهکتهیه.

بلا ئەم ژ راستیی ژى نهترسین، چ سیاسیی مهزنیته کوردا، سهروک بارزانی تیتهبیت، نینن بهردموام ل سهر درویشمی خو و سیاسهتا خو ماینهفه. ئەوئ فهدرا چهتین ب درموقه خو پیقهدنویسینیت، ههکو دستهافیتی، گوت ئەزدی دموهتهکا کوردی ل ژیریا رۆژهلاتی ترکی ئافاکهم. ژ وی درویشمی هاته خاری، کره کونفیدرالی و پاشی هاته فیدرالی و پاشی ئوتونومی و پشتی هاتیه گرتن ژى ئارمانجا وی یا ستراتیجی بوو ئازادکرنا وی و پاشی پشتی هینگى کادی تشتهک قهر مللهتی کهفیت ئان نه. بهری نوکه داخازا ترکیایهکا دموکرات دکر و دگوت ب دیموکراتیی ئەم دی گههینه حهقی خو. نوکه دبیزن ههکه ئەم د ئازاد بین. ئەردوغان ژى چ بو سهیدایی فهدرا چهتین ناهیلیت. ئاشکرا و بی ترس دبیزیت: مه چ نهاده کوردا، مه چ سۆز نهاده کوردا. ئەز فی ژى دبیزمه ته؛ چ جارا کوردیته ل ستهنبولی دژین ئازاد نابن. ئەو میهفاندارى ههمی ژوریت خانیی خو بدمتهف میهفانی و ئەو بجیت بهس دژورهکیفه بمینیت، چنکی میهفاندار یی ئازاده د خانیی خودا یی شیای بدمتهف میهفانی و میهفان دیسافه یی تیدا ئازاد نابیت و نینه.

ئەم کورد ههکو سهخهركا ئیکی ببهینهفه و ب چاقهکی کیم بهری خو بدمینی و بهایی وی بشکینین، دی بیژینی: مانی ته بهوستهکا ئەردی ل فی گوندی نینه. ههکه مللهتهک خودانی ئەردی خو نهبیت، دی چاوا ئازاد بیت. مالخویی مالی یی ئازاد نینه ههکه مالا لی حهرام بیت.

بیشکچی وهکی کهسینی (شهخسیهت) یا سۆسیۆلۆگی و مروقی دۆستی مروقانیی ژ سیاسیهکی مهزنتره و ئەو بو باومریا خو بخوشیقه دجوو چهپسی. دا فی راستیی ژى بیژم، ههر

وهکی ئەز دزانم ئەف مروقه ئیکهمین کهسه ل رۆژهلاتی بسورمانا ههتا ئەا نوکه ژى ل سهر باومریا خو مای. ئەفه ل بهر سینگى قانونیته ئەتاترکی بهلهگهور رابوو و سهری خو بو نهچهماند. بیشکچی کورد نینه، بهلی کوردی ژ وی دلسۆژتر بو دۆزا کوردا ژى نینه. رۆزا ئیکی وی گوت رۆژهلات، نهخاسمه، ترکی بیهنا وی ناهیته قهدان ههکه دموهتا کوردا نهچیبیت. پیرهمیژی بسۆز درویشمهک بلندکر و نوکه ژى دست ژى نهبهردایه. درویشمی وی دموهتا کوردا ل سهر ئاخا کوردستانا کوردا، دا کهسی کورد ئازاد بیت.

بیشکچی مهزنترین شهری سهختهکرنا دیرۆکی یی کری، ئەوسهختهکرنا کو ئارمانجا وی قهشارتنا ناقی کورد بوو. بیشکچی شهری وی یی کری، یی گوتی کورد نینن.

خالا پیکه ژيانا مللهتا مروفن. پیکهری لیك نیزیکرنا مللهتا مروفن، مروقیته ئازاد. چنکی وهلاتی بیشکچی یی ئازاده، بیشکچی یی ئازاده. چنکی ئەو مروقهکی ئازاده ب ئیرادا خو داخازیا ئازادیا کوردستانا کوردا دکته. ئەف رهنگی کهسینی دناف پیتریا پارتییته مه بیت سیاسیدا نینن. ژبهه هندی ههر رۆژهکی درویشمهکی بلند دکهن. د رۆژنامهیا ئەفرۆ دا بهرپهری ٣ ئی هژمارا ١٣٣١، کورزی رۆژمف نفیسینهکا بیشکچی یا تهرجههکری یا هاتیهخاری، تیدا یا هاتی PKK و پارتیا ناشتی و دیموکراسیی و سازیین (دارپیتگههین) سهرب وانقه دبیزن مه چ ئاریشه دگهل ئالا تورکیا و سنوری نه ل تورکیا نینن و مه دقیت لگهل تورکیا بژین ....، ئەری پا وی دهمی دقیت مروف فی پیاری ژ وان بکهت؛ پا ئاریشا ههوه چیه؟ خهباتا ب سالانه کو کورد ل تورکیا دکهن بو چیه؟، ئاریشا ههوه دگهل کییه؟

... ئەو خهلکی کو ب سالانه ژ ئالیی دموهتا داگیرکهر یا تورکیا فه دهیته تهپهسهرکرن و ههموو مافی وان ژى هاتیه ستاندن، چاوا دی بیی ماف ل ناف سنوری نه یی تورکیا ژین؟ ... . ئەزی دبیزم پا شۆرشا شیخ سهعیدی پیرانی ل بن کیژ ئالیی سهری وی هاته ههرشاندن... هد. زکیت ژنیته بتشت (بجهمله) ل بن کیژ ئالیی ب سنگیا هاته دراندن کا کوپ تیدایه یان کچ؟

رۆژنامه قیپا دچیت و ژ زاردهفی بیشکچی دنقیسیت: .. نه بهحسی ئازادیی دهیتهکرن و دبیزن بو مه ئازادی ل دموهت و دستههلاتی گرنگتره (فهتره) و ب سالانه ئوجالان دبیزیت مه دموهت نهقیته و مه ئازادی دقیت. دموهت ئاستهنگیان ل ههمبهه ئازادیی دروست دکته، ههکه کورد نهبنه هیژ نهشین بهحسی ئازادیی ژى بکهن. دقیت داخوازیین کوردا ئاشکرا و زهلال بن... دیسان ئەز دبیزم ههتا کوردستانا کوردان نههیته ئافاکرن و دموهتا کوردان نههیته راگههاندن، کورد ئازاد نابن.

نه دویره فهدرا چهتین نهقیته هیژا ئەبدولاه ئوجالان ژ چهپسی ژى دمرکهفیت، ب مههانهیا هندی کو دبیزن مروف د چهپسیدا ئازاد دبیت، بهلی راستیهکا بیخس ژى یا هه. ئەو ژى ئەوه پیتریا چهپسیته سیاسی (بیت ئازاد!) د زیندانی دا، ئان ب سیپیکیه دهینه ههلاویستن، ئان ژى ب گولهکی دهینه کوشتن. یا ئوجالانی ژى ههکه نه ئەوروی بان نوکه ژ میژ بوو ئاریشا وی هاتیهچارهکرن.

پارتیا کارکهریته کوردستانى گهلهک قوربانى ییت داین، ههتا گههشتیه فی گافی، دا یا جان بیت ههکه ری نهدمته هندهکیته ب ناقی کاروانی شهیدیت وانیت بزاقا رزگاری خازا کوردستانى دۆستیته کوردستانى ژى قهرمفینن.

ئیران بۆ خۆ ل شوینگره کی دی ل به عدا دگهریت و دیت دهستا ژ مالکی بهردهت

ه: ژ ئنگلیزی: عزهت یوسف

ئهمهریکا نهشیت سهرددیری ل گهل بکهت. ئاقری ژ ئالیی کومیتا کاروباریت دهرقه د کونگریسی ئهمهریکی دا ههیه بۆ پیدانا ههلیکوپتهریت (ئهپاتشی - ٦٤) بۆ عیراقتی بۆ لیدانا چهکداریت سوننه. سهروکی کومیتا کاروباریت دهرقه (پوپ میندیژ) ئاستهنگ دانانه بهر فهگوهستنا وان بۆ عیراقتی بیی ههبوونا گهرهنتیی کو دژی کهسیت سقیل نههینه ب کارئینان، یان چهکی بۆ سوپایی سوریی نهغهگوهیزن. (میندیژی) ی پهیکهکا(رساله) سی بهرپهری ژ سهروکی حکومهتا عیراقتی نوری مالکی کههشتی، ل گهل پهیوهندیهکی ژ وهزاردتا دهرقهیا ئهمهریکی، کو ئهف ههلیکوپتهره دی ب تنی دژی چهکداریت قاعیده ل ئهبار هینه بکارئینان.

رتقهبهریا ئهمهریکا پتشیاز کره کو ٢٠ - ٣٠ ههلیکوپتهریت ئهپاتشی، بدهته عیراقتی، کو دی رولهکی کاربگر دژی هیزیت قاعیده ل عیراقتی ههییته.

ژندهر: www.washington.com

سالا ١٩٨٣ کر، نوکه سهروکاتیا کهتیهبیته حزبوللاه دکهت. ههروهسا (قهیس خهزهعلی) کو بی گوننههباره ب کوشتنا مارینزیت ئهمهریکی ل کهرهلا ل سا ٢٠٠٧ سهروکاتیا (عصائب الحق) دکهت. هندی گروپا شیعی یا سیی ژی دبیترنی کهتیهبیته (الیوم الموعود)، ل دویف فرمانا ژ ئالیی سهرکردایهتیا نهپهتیا ئیرانی، چهکدار ژ ههمی کهتیهبا بۆ شهری سوننا دهینه رهوانهکرن. ئیران شیا عیراقتی وهکو خالا ب ری کهفتتی بۆ پشتهفانیا سهروکی سوری بهشار ئهسهد ب کاربیت، ئهو ژی ب هاریکاریا وهزیری فهگوهاستنا عیراقتی (هادی العامری)، کو سهروکاتیا هیزیت بهدر بیت تاگیریت ئیرانی دکر.

پاش گهنگهشهکرنا پتشداجوونیت نهفتی دوماهیسی، ئاقری بۆ ههلبزارتیت بهیت ل عیراقتی، ههروهکو ئیران یا پتگوتی ب تهکتیکیت خۆ بیت یارهههز، دبیترن یا هیدی هیدی دهست ژ مالکی بهردهت و بۆ خۆ ل شوینگرهکی دی ل بهعدا دگهریت.

ئهغه د دههکی دا کو ئهمهریکا چهک و شیرهتکارا، دی رهوانهی عیراقتی کهت، ئیرانا داقدوزیی د یاریا عیراقتی دا کهت، ئهو یاریا

ن: دیقید ئنگاتیوس

تههران رول و یاریهکا ب دلنی خۆ ل عیراقتی دگیریت، نوکه پروسهکا نهپهنی یا مهزن و زیرهک دکهت، کو مالکی و عیراق کرهه تابعی خۆ، ئهغه ژی بۆیه نهگهری پشتگوهخستنا تاییفا سوننی و بهرهف دژواریی بچن. کوفانا داخشیانا عیراقتی بهر ب باسکی ئیرانی و شهری نافخوی ژ ئالیی شارهزاییت ئهمهریکی ئهویت دنافا رتقهبهریی دا ههست پی دهاته کرن، ههروهکو بهرپهسهکی مهزنی بهری دایه دیارکرن و دبیتریت ئهو شهری ل عیراقتی و دوماهیکیت وئ بیت خراب ل سهر تنههیا نهتهوهییا ئهمهریکا دشیان دا ههبوو ژی دوور کهفتبا. تشتی عنتیکه ئهو بوو کو عیراقتی ل سا ٢٠١٠ بۆ کهفتنا نوری مالکی د بهرزهواندا ئهیاد عهلاوی دهنگدابوو، لی ب پشتگیریا ئیرانی و رازیبوونا ئهمهریکا رهوش د بهرزهواندا مالکی دا ب دوماهی هات.

حکومهتا مالکی ژی رهنهگکی سیاسهتا تولقهکرنی شوپاند، سوزا خۆ دهرهقتی پشتگیریا هیزیت هشیاربوونی شکاند، ئهو هیزیت ل گهل ژهنهرا دیقید پترایوس دژی رتکخستیا قاعیده شهکرین و ژ فهلوجه دهرتخستین. سوننا ژی دهمی دیتی مالکی بۆ ئالافهک د لهپیت ئیرانی دا هاته گوهورین، گهلهک توره بوون و رابونه سهرخۆ.

پروسا نهپهنی ل عیراقتی (قاسم سلیمانی) سهرکیشی لیوا قودس یا پاسداریت شورهشا ئیرانی، رتقهبهریا وئ دکر، ئهغه ژی کۆمهکا بهرپهسیت شیعه ل دهووههریت مالکی بخۆفه دگرت، (سلیمانی) مفا ژ پهیوهندیته ئهمنی وهرگرت بیت کۆ بۆ بهری ٤٠ سالان دزقرن. پشتگهرمی ل سهر هندهک سهرکیشیت ملیشیا بیت وهکو (عبدالمهدی المهندس)، کو هاریکاریا ئیرشکرنا سهر بالیوزخانا ئهمهریکا ل کویتی ل

تەناھيا نەتەوى د ريزا سەمۆنان دا

شېرزاد نايف

دېژنر نقيسين ل سەر بابەتتە ئاسايشا نەتەوى، تىشتەكى گەلەكى مەزن و ھەستىار و ب ترسە، نەكو چەكەكى دوو سەر بيت، مرۇف زيانى بگەھىنيتە ھەستا مليون كەسان ژ مللەتتە، بەلى ژ بەر مەزنا تيا بابەتتە و بەرفرەھيا چەقيتتە وى، من ھەست ب ھەبوونا وەھيەكى كر دەمى رۇژا بەرى جەژنى ب رۇژەكى ئەز چوویمە سرايا سەمۆنان، نيزىكى ۱۹ كەسان ل پيشيا من بوون، ژ ھەموو تەخ و جۆينيت مرۇفان، پيرەژن، زارۇ، پيرەمير، رەوشەنبير و مامۇستا، ئەم ب ھەقرا ل ھيشيا دەرکەفتا سەمۆنان بووين، راستە ھەستەكا تەقايى يا پيکفەژيانا تەنا د ناقبەرا مە دا ھەبوو، بەلى وەسا ديارە تىشتەكى گرنگ پيدقى پاراستا وى گيانى بوو، بەلى چبوو؟! ئەفە پىشتى وى چەندى دياربوو دەمى

ل وپرى ئەم ئەو نەفەرئت راوستيايى ژ خەميت پيدادىي دا نەساخبووين و سەرى مە لى بوو ئيش، ھندەك زارۇ ئەو چەند سەتبوون د راوستيايى، دا ھند بينين سمبيل قەيتانەك ھات و دناقبەرا ھەنەكان و راستىي دا بيى سرا ل سەر سەرى مەرا چوو و بايى ۱۰ ھزاران سەمۆنەيىت خو برن، و ئەم ھيلاينە د وى خوا تراژيدى دا و كەس ژى نا تاخىتتە، نە دوپريان يان شەرم ژ خو دكرن، چونكو ئەم د دەروونا خۇدا د تىكچووینە و دشەرمينين كو داخووا مافيتت خوە بکەين، ھەتا دووماھيى زيە غەدرەكا رھايى ھاتىەكرن ژ لايى كرىكارانقە، ئەز پەقىم و چەندى توداخوازا دياركرنا راستىي بکەى، نە ئەوان نەفەران ئەو وپرەكيا ئەدەبى ھەيە، ھارى تە بکەن و شەرم كرن ژى پەرژانەكى مەزەنە دناف ساخلەتتە كەسى دەھوكيەدا، زيەدەبارى خەمسارىي و كيما ھەستا دكراندنى ل سەر راستيان،

ھەتا كو ئەف تىشتتە ھەنى ھەموو ل دەف من پەقین و من گوتارەكا گەرم بو وان خواند و من پرانيا گونەھيت نەگەھشتا مافيتت خو بيت مرۇفاتى ب قان رەنگە سەردەريان قە گریدان، ئەم ھەمى ب لەزین مە ھەمیان شول ل مال ھەنە و راستە چو نوینەرئت ھكومەتتە ل سەر سەرى مە نین، ھەر ئەم بخوینە گوشتى ھەقدو دخوین، يا دروست ئەبوو بەرى ھەمیان زارۇ و پیرەژن، بەینە ریفەبرن و شوونا سمبيل قەيتان بيھنا خوە فرەھكەن، چونكو د وى سيناريوئىي دا پيرژنەكا ھەرفتى ژى ھات، من ژى خواست كو بيى سرا وەرگريت، بەلى ئەوى نەخواست و گوت ناييت بەرى ھەو وەرگرم و مافى ھەو بخوم. من گوتتە ديسان گەلەك زارۇ ژ ھەمیان فەرترن، پیرەژن فەرترن، بەس سمبيل قەيتان ژ وەلاتيان و بيى دادومريى، بلا ئەم چو جارن لوما ھكومەتتە نەكەين، ھەكە ئەم مللەت وەسا ديبسەر و بەر بين، ئەفەيە گەندەليا جفاكى، چونكى گەلەك جارن ئەف رەنگە سيناريوئىيە ھاتىە دوبارەكرن و خرابتر ژى، ھەكە ئەز و تو ھارى ئيكدو نەكەين و مافيتت ھەقدو نەخوین ئەم چو جارن نابینە خودان ئاسايشەكا نەتەوى و ئيکگرىت و خودان دەولەت...!! ل دووماھيا گوتارا خو ئەوان كرىكارن داخووا ليئەگرتتە ژ من خاست، بەلى ئەز لى رازى نە بوم، چونكى ليئەگرتن ژى وەكى غەدرى و پيدادىي، خيانەتە ل ئاسايشا نەتەوى و من گوتتە بلا خودى ل ھەو نەگريت.

قەبراندنا كوردان ل سەر دەستى مەغۇلىيان ل چەرخى (۷مىش / ۱۳از)

ل دويىف دەقىت پەرتۇكا [الكامل فى التاريخ] يا ئىبن

ئەسىرى (۱) جەزرى (۲)

[شەكۆلىنەكا شىرۇشەكرنى]

پشكا ئىكى

قەگەھاستن ژ ەنەبى:
كەقەن ئىمسان ياسىن

ژىكجۇدا دا كۆل سەر بنىاتى ئىرشىت مەغۇلىيا ب راوستىت، ھندەك دەقىت بەھا تىنە قەيدىكرن كۆل سەر قەدارى وى وىرانكاريا د كىرىت قەبراندنا ب كۆم ئەوا قەبر كوردا كەتى، كۆ مەغۇلى ل سەر راھاتبوون ژ بۆ كۆ بشىن وان دەقەر و باژىرا ئەوى پىدا دچن بېھىزبەكەن، يان ھەكە بزاڧەك ھاتباكرن كۆل بەرامبەرى كۆتەكىت وانا يىت بەردەوام ب راوستن.

ئارىشا قى قەكۆلىنى د وى چەندى رايە، دى چاوا ب رەنگەكى بابەتى ل سەر دىتتې ئىبن ئەسىرى يىت دىرۇكى راوستىن، د رىكا نىشاندان و زفراندنا قەگىرانىت گىردايى ب ھىرشىت مەغۇلانقە بۆ سەر كوردستانى، زىدبەرى بزاڧىت وان يىت نەمروڧايەتى بگرە ژ كۆشتن و تەرابەركرن و قەبراندنا كوردىت بېگۈنەھ ئەو ژى دىكا پەرتۇكا وى (الكامل فى التاريخ) دا.

قەكۆلىن يا پشككرىە ل سەر سى پشكا، زىدبەرى دەستىك و دوماھىي كۆ يا تايەتمەندە ب وان قەرىزا (استىجات) يى كۆ دىكا قى قەكۆلىنى دا بەرچاڧبووین. پشكا ئىكى ھاتىە تەرخانكرن بۆ وان پالدەرىت ئىبن ئەسىر پالدایى دا كۆ پوتەى ب ھىرشىت مەغۇلىيا

د.كەزەقەن نامىدى
پروفىسور ھارىكار
زانىنگەھا دەھى / كەلېبا ئادابى - پشكا مېژوھ

كۆرتى:

ئارمانجا قى قەكۆلىنى ئەوھ رۇناھىي د بەردەتە سەر وان ئەگەرا يىت مەغۇلى پالداین دا كۆ كوردستانى ل نىقا ئىكى ژ چەرخى (۷مىش / ۱۳از) داگىرىكەن، پاشى كىرىا قەبراندنا ب كۆم (جىنو ساید) دەست پېكەن، كۆ ب دژى ھزارا كوردىت بېگۈنەھ ھاتىەكرن، ب تى وان بەرمقانى ژ ئاڧا خۇ دژى كۆتەكىت مەغۇلىيا دكر، ئەو باژىرىت وان ھىرش دېرنە ل سەر، ب ھەمى درندەيا خۇ بزاڧ دكر بستىن نەخاسمە ل وەلاتى گىزىرتا فوراتى.

ئەو پەقىت ئەم ل سەر رادوستىن: قەبراندنا كوردا - مەغۇل و كورد - ئىبن ئەسىر و تەتەر - دىرۇكا ناپىن.

دەستىك:

كوردا د قەگۆھىزىت، د وى دەمى دا بى ئەڧ چىرە (موزوع) بۆ دەپتە بەرھەڧكرن كۆ رەنگەكى بەرچىرىي (موزوعىە) تىدا ھەيە، ھەر چەندە ھندەك فىراندن (مبالغە) يا گىردای ھژمارا كۆشتىا ل ھندەك دەقەر ھەى، سەر قى چەندى را وى بزاڧا كرى د رىكا زىدەرىت خۇ يىت

ئىبن ئەسىرى جەزرى (۶۳۰مىش / ۱۲۳۲ازا مریە) ئىك ژ وان دىرۇك نىسايە، يان ئىك ژ دىرۇكنىسىن ئىكىيە كۆ بەھسى ستاندنا كوردستانى ژ لایى مەغۇلىياقە دكەت، ئەو بۆ مە روزانىت ئىرشىت مەغۇلا بۆ سەر باژىر و گوندىت

كەسپت كوردا كو ژ گەلەك لایاڤە
دناقدار بوون، گریدان دگەل میریت
زمنکیا هەبوون كو گەلەك كریاریت
لەشكەری و تەماعی ب دژی كوردا و
وولاتی وان دبرن. دیسان هاتوچوونیت وی
دناقبەرا میسل و دەفەریت كوردا دا، هەكە
هاتو سەردانیت جفاکی، یان بو مەرەمیت
بازرگانی، یان ژ ی بو فیروونا علمی بن،
زیدمباری كو یا بەرئاقتر كو نفسی وی
بو كوردا دزقریت، قان هەمی فاكتەرا
ئەو پالدایە دا پویتە ب دەنگوبەحسیت
كوردا بکەت، قەگیران و پیزانینیت
دیروکی ییت گریدایی "كوردا" تومار
بکەت.

بەلی ئەو پرسیارا ل قیری دەیتە کرن
ئەری بوچی وی پویتە ب قەیدکرن
دیروکا مەغولا کریه، نەخاسمە لثین و
هاتوچوونیت لەشکەری وان ژ روزهلاتی
بەرەف روزئاقایی ئەردیقە؟ بەرسقا فی
پرسیاری "ئبن ئەسیر" ب خو دەت، دەمی
دیژیت: ((من گەلەك سال برن دا كو فی
رویدانی بەحس بکەم وەکی مەزناتیەك بو
وی رویدانی و نەقیانا بەحسکرن وی... ما
کی دقیت دەنگوبەحسیت مرنا ئیسلام و
بوسلمانا بنقیسیت.... گەلەك هەفالا ئەز

۱۲۸۰زا مریه) د هەردو پەرتوکیت خو دا
(تاریخ الزمان) و (تاریخ مختصر الدول).
زیدمباری چەندین ژیدم و ماکدەمیت دی
كو مە د لیستا ژیدم و ماکدەرا ناڤیت
وانا ئیناینە خاری.

ژ وان زیدمیریت.

ئەف قەکۆلینە پشتا خو پی
راستدکەت، (الكورد فی کتابات المؤرخ
ابن الاپیر الجزری) یا کەرەفان محمد
ئەحمەد ئامیدی، پەرتوکا (التاریخ العربی
و المۆرخون) یا شاکر مستەفای، ناما
دکتورایی یا نەبەلافکری (ابن الاپیر
الجزری مؤرخا للحروب الصلیبیە) یا
مەیسون عەباجی، ژبلی چەند ژیدم و
زیدمیریت دی، ناڤیت وان د لیستا ژیدم و
ئەفا هاتیە نیشاندن ب قەکۆلینقە هاتیە
تومار کرن .

ئیک- پالدەمیریت پویتە پی کرن ب دەنگوبەحسیت کورد و مەغولا:

ژبەرکو ئبن ئەسیر ل جەزیرا
"ئبن عومەری" یان جەزیرا کوردا ژدایک
بوویە (۲) و دناف خەلکەکی کوردا
مەزن بوویە، كو خەلکی وی باژیری و
دەوروبەرا هەمی کورد بوون، زیدمباری
كو ئەو یی هەفدەم بوو دگەل گەلەك

بو سەر کوردستانی بکەت، بەلی پشکا
دویی بو ژیدمیریت وی ل سەر هیرشا مەغولا
بو سەر کوردستانی هاتیە تەرخانکرن.
پشکا سیی بو رویدانیت قەبراندنا ب کۆم
هاتیە تەرخانکرن ئەفا ل سەر دەستی
مەغولا هاتیە سەری کوردا، و دیارکرن
زیرەکاتیا کوردا ژ بو بەرمفانی کرن ژ
خەلک و ئازادی و ئەردی خو.

فی قەکۆلینتی پشتا خو ب چەند
ژیدمیریت رەسەن راستکریه، ل دەستیپکا
وان ژ پەرتوکا کامل فی التاریخ
(چیری قەکۆلینتی) یا ئبن ئەسیری جەزری
دەیت، یاقوت حەمەوی (۶۲۶مش/ ۱۲۲۸زا)
و پەرتوکا وی (معجم البلدان) ژبەرکو وی
هەندەك فاكتەر دیارکریه كو مەغول
پالداینە بەرەف روزئاقایقە بەین، پشکەکا
ژیگرتی ژ پەرتوکا (نهج البلاغه) یا ئبن
ئەبی حەدیدئ مەدائنی (۶۵۶مش/ ۱۲۵۸زا
مریه) دا سەنگەکی بیخینە دناقبەرا
ئەوا ئبن ئەسیری پیشکیش کری و
ئەفا فی دیروکفانی قەیدکری ل سەر
وان پیزانینیت ب وی دەمیقە گریدای،
زیدمباری سەبت ئبن ئەلجوزی (۶۵۴مش/
۱۲۵۶زا مریه) و پەرتوکا وی (امراه الزمان
فی تاریخ الاعیان)، ئبن ئەلعبری (۶۸۱مش/

کته دستي وان دا و هوسا تهتر بهرف
وانقه چوون)) (۸).

بهلي بن نهسير گهلهك د رهورشالييت
ليگهرياني دا د چوو خاري، دا كوبگههيه
هويركاتييت راستييت سهرداگرتا دهفري
و سهردمريا وان يا دژوار دگهل خهلكي
باژيرا نهقيت بي دلوقاني هيرش دكره
سهر، بي رزد بوو و ههست ب وهستاني
نهدكر دهمي خو دگهانده كهسهكي
كو نهو هيرشه ديتن، يان نفيسينهك
فريكريت، يان پهيكيت كهسيني
نهقيت بو مروقيت خو هنارتين، دا كو
خو ژ نيرشيت مهغولا پاريزن ههكه هاتو
و د پاشهروزي دا گههشته دهفري
وان، نهقه زي ب رنكهكي ناشكرا
د قهومينييت سالا (۶۲۸مش/ ۲۳۰زا)
دياردبيت، دهمي دييژيت: (تهز ل سهر
نقيسانهكي راوستام كو بازركانهكي
خهلكي باژيري رهي نيناوو (۹) نهو چوو
بو ميسلي وي و ههقالييت وي نفيسابوو،
بهلي سالا پاشتر نهو چوو باژيري رهي
(رامانا وي سالا ۶۲۷مش) بهري كو
تهتر زي ب دمركهفن، بهلي دهمي
تهتر گههشتينه رهي و خهلكي خو بو
چهماندي و بهرف نهزمريجانيقه چووين،
نهو (مهرم زي بازركان) دگهل واندا
چوو تهبريزي (۱۰)، وي بو مروقيت خو ل
ميسلي فريكر، دييژيت: نهم نيقا كافرا
تي نينين، لهشكهي وي گهلهكه، دا
كو دلتيت بوسلمانا نههينه برين، نهف
رويدانه يا مهزنه وي هزري نهكهن كو
تائفهكا وان يا گههشتيه نهصبيتي و
خابيري، بهلي تائفهكا دي يا گههشتيه
نهربلي و داقوقا (۱۱)، كو مهرمما وان
تالانكرنبيت، بهلي وان دقيا بزنان نهري
كهل ل نهفي وهلاتي هيه ل بهر سينگي
وانا براوستيت يان نه، دهمي گههشتين
گوته مهلكي خو، كو وهلات يي ژ ريگر
و بهرفانا فالايه، دهفري چ مهلك و لهشكهر
تيدا نينين، تام قدمقي وان كهفت، ل بهاري
زي هوين مهرممن، چ ل دهف ههوه نامينيت تي
ههكه ل وهلاتهكي روژناقاي بن)) (۱۲).

دوكومينييت فهرمي نهخاسمه ناميت
(مكاتبات) خهليفه و والي و ميرا دناقبهرا
وان و دناقبهرا ييت دي كول سهر ريغهبرنا
وان دراوستن كو لوكت وان ييت سياسي
و ريغهبرني زي كيترن، زيدهمرهكي
گرنگ ژ زيدهريت ديروكي كو ب
ريكا وانا نه دشين ل سهر گهلهك
رويدانا و پيزانينا ب راوستين كو بهحسي
وان نههاتيهته كرن، يان هويردمفانييت وانا
د زيدهريت دي دا بينين (۶).

نهوا گريدي ب دمنگوبهحسي
سهرداگرتن و فهبراندنا كوردا زلاي
مهغولا ل دهف بن نهسي ري جهزيقه،
نهم ناقري دكهن كو هندك فهگيرانيت
خو ژ نفيسانيت فهرمي ومركرتينه نهقيت
دناقبهرا خودانيت برياري هاتينه فريكرن،
يان زي نهقيت هندك خهلكي بو مروقيت
خو ل باژيري دي هنارتين، دا ل سهر
نيرشيت مهغولا وان ناگهداركهن.

بو ميناك دهمي بهحسي قهومينييت
سالا (۶۱۷مش/ ۱۲۲۰زا) دهيهتهكرن
كو مهغولا هيرشكريه سهر باژيري
ههمهداني (۷) ل ههيقا رمجهبي سالا
(۶۱۸مش/ ۱۲۲۱زا) بهريت خهلكي وي
وهلاتي تهنگ كرينه، قني چهندي خهلك
پالدايه دا داخازي ژ سهركيشي باژيري
بكه، كو بو خهليفه نفيسيت و
ناگهداريا دستوداني وان بو بهيتهكرن،
داكو هاريكاري بو وان فريكهت،
ناقري دايه قني چهندي دهمي دييژيت:
(بو خهليفه نفيسيه و ل سهر ترس و
بندهستي ناگهداركره، نهفا دوژمن
دئينيته سهر بچويك و ههلهكان بوونا
وان، داخازي دكهت دتانا وان بچن ههكه
ب هزار زهلاما زي بيت ژ دهف ميري دگهل
دا خرهفن و شهري بكهن، بهلي دهمي
پهيكهري نهو پهيكه بري هندهكي
ناگهدار ل سهر دستوداني ناگهداريا
مهغولا كر، هندك هنارته سهر ريكي،
پهيكهري و نفيسينا وي ههرديو برن، بو
سهركيشي هنارت و چ خير تيذا نهما،
نفيسينييت وي و ييت دي بو وي فريكرن،

پالدام دا وي بنفيسم و نهز يي راوستاي
بووم، پاشي من ديت ههكه من نهقه هيلچ
مفانينه، دي بيژين قني كيراري رويدانهكا
مهزن يا تيذا هه... ههكه گووتوي
گو، نهف دنياي خودي چيكره ههر ژ
نادمي ههتا نوكه چ تشيت وهكي قني
نهبوينه نهو دي يي راست بيت، ديروكي چ
رويدانيت نيزيكي وي، يان وهكي وي تيذا
نين... وان كهس نه دهيل، ژنك و زهلام
و بچويك كوشتن زكي ژنكي ب حال
فهكرن، بچويك (جنين) كوشتن، فانا لله
و انا اليه راجعون و لا حول و لا قوه الا بالله،
خرابييت قني رويدان بيته بهربهلاف بوون و
زيانيت وي زي چوون، بو نيسلام و بوسلمانا
هندك بهلا نينان كو بهري وي دهمي نهو
بهلا نههاتبوونه سهر چ ملهتا، نهف تهتره
ژ روژههلاتيقه هاتبوون، نهو كيراري وانا
دكرن گهلهك د مهزنبوون دهمي ههر
كهسهكي هايژي ههبا)) (۴).

دوو: زيدهريت وي ل سهر ب سهرداگرتا
كوردستاني ژ لايي مهغوليانقه:

ژ سالووخييت فهكولينيت بن
نهسي ري جهزري كو يي بهرنياسه ب
كارنينا زيدهريت ژيك جوذا، نهخاسمه
نهقيت ب ومرا ديروكا سياسي و
لهشكهرقه گريدي، وي چ هيليت نهلف
نهبوون بو دياركرن و راگهاندا (اعلان)
ههمي زيدهرا دگهل رويدانان، وي دهقيت
ديروكي ب ريكا فهگوهاستا نيكسهر،
يان زي ومركرتي ييت توماركرين (۵)، يان
هندك گوهورين و زيدهكرن ژ هزرا خو
يا ديروكي ل سهر هندك دهقا يا كري،
نهو زيدهري دي ژيك جوذا بوون دناقبهرا
پهركويت نفيسي و دوكومينييت فهرمي،
ديتا ب چاف، فهگيرانيت فهگوهاستي،
ل دويف نهوا گريدي ب سهرداگرتن
و فهبراندنا خهلكي كوردستاني ژ
لايي مهغولا، بهلي بن نهسي ريتي
پشتا خو ب دو زيدهرا راستكريه، نهو
زي (دوكومينييت فهرمي، فهگيرانيت
فهگوهاستي).

أ - دوكومينييت فهرمي:

شیعه گه ری

سهره لدان و وه رار کرنا ۱۱-۱۵۸ ک/۶۳۲-۷۷۴ ز

وهرار کرنا شیعه گه ری

(زگار کیستی)

ب- الباقریه:

ئهفه زی دبیرنه وی گرۆپی یی پستی مرنا علی زین العابدین پشته قانیا کورپی وی محمد الباقری (۹۵-۱۲۵ ک/۷۱۲-۷۴۲ ز) دکرن کو پستی هینگی ئهف ریبازه بوو بهردوماهی دوازده نیمایی تاکو دگههته نیمام حسن العسکری. محمد الباقری دبیته پیشه وایی پیئجی یی شیعیت دوازده نیمایی. سهردمی وی دهیته ههژمارتن ب خاله کا دی یا و مرچه رخان د میژووا شیعه گه ری دا، ژ بهرکو ئه دهیته ههژمارتن دامه زریه ری بنه ماییت هزری و فقهی یی شیعه گه ری. فی پیشه وای گه له ک گرنگی نه دا ئالیی سیاسی، لی ل شوونا وی وی خوه ژ هه موو کاروباریت ژیا نا دنیایی دابری بوو و هه موو گرانی خوه ئیخستبوو سهر ئالیی هزری و زانستی، لهوما ژ دی بینین کو باشتترین بنه ماییت زانستی و فقهی یی

شیعه گه ری ل سهردمی وی هاتینه دارپتن. هه روسا ئه و شیا چینه کا زاناییت ئایینی پهرومرده بکته کو پستی هینگی بوونه ستوونیت هزری یی موكوم ژ بو ریبازا شیعه گه ری. هندهك ژ ناخفتییت وی بو مه دیاردکهن کو ئه و زانایه کی گه له ک مه زن و هزر قانه کی ژیهاتی بوویه، دهما دبیریت: "هه ر خو مه زنکرنه کا د دلی مرؤفی دا و ل دهف مرؤفی هه یی نیشانا کیم زانین و کیم ئاقلی یه، بهرؤقازی وی ژ کیم بوونا خو مه زنکرنی ل دهف مرؤفی نیشانا زانین و تیگه هشتی یه ل دهف مرؤفی" (۵۶).

الباقری ب هزریت خوه گه له ک دزایه تیا شیعیت دژوار کریه و خوه ژ وان بیپارکریه و دهما برایی وی زیدی دقیا شه ری ئه مهویان بکته، وی ئه و شیرمت کریه کو وی کاری نه کته. گه له ک جارا زی خه لیفی ئه مهوی عبدالملك کورپی مروان ئه و فه خواستیه شامی ژ بو شیورمه ندیی.

الشهرستانی گه له ک په سنا زانایی و زیره کیا فی پیشه وای دکته و دیاردکته کو وی نه دقیا هه فپرکیی ل گه ل کهسی بکته ل سهر پیشه وایی و خیلافه تی و ب فی رمنگی وی و مسف دکته "کهسی کو د دهریا زانستی دا نقوم ببیت چافی وی ل پروباری نینه و یی کو ه لکشایته سهری گوپیتکا راستی ئه و ژ کهفتی ناترسیت" (۵۷).

محمد الباقری پیشه وایی پیئجی دهیته هه ژمارتن ئا فاکه ری بنه ماییت هزرا شیعه گه ری کو پستی هینگی

ژی هزر قان و زاناییت شیعه ل بهر رونا هیا هزر و دبیتیت وی فه کولین و (اجتهاد ای دکهن.

پستی کو ل ساللا ۱۲۵ ک/۷۴۲ ز محمد الباقری دمريت، ئیدی کورپی وی جعفر الصادق دبیته پیشه وایی شه شی یی شیعا. سییه م: جعفر الصادق کورپی محمد الباقری ۱۲۶-۱۴۸ ک/۷۴۳-۷۶۵ ز:

ئهفه زی کورپی پیشه وای محمد الباقریه کو پستی مرنا بابی خوه دبیته پیشه وایی شه شی یی شیعیت دوازده نیمایی. ل ساللا ۸۳ ک/۷۰۲ ز ل مه دینی هاتیه دنیایی و دهیته نیاسین ب ابو عبدالله کورپی محمد الصادق.

سهردمی وی رموش گه له کا ئالوز بوو، ژ بهرکو د وی دمی دا مامی وی زیدی کورپی علی ل دزی ئه مهویان سهره لدا و هه روسا

بزاقتی شیعیت دژوار ژ پیدابوون. دهه مان دمدا دهوله تا ئه مهوی دست ب لاواز بوونی کر و پاشی ژ نافچوو، و دهوله تا عه باسی ل شوونا وی ئا فا بوو. لی وی شیرمت ل پسمامیت خوه کرن کو چ شه ر و بزاقتان ل دزی دهسه لاتتی نه کهن و وی ب خه باتیت خوه یی نقیسین و هزری بهر سینگا دژواران گرت و ل دژ راهه ستا. وی ژ وه کی بابی خوه محمد الباقری مایی خوه دکاروباریت سیاسی نه کر و هه موو هیزا خوه دا بوو سهر خواندن و فه کولین و فقهی، کو ل دوماهی ژ ئه و شیا فی رگه هه کا فقهی دامه زرنیت و گه له ک زاناییت ئایینی یی مه زن و ب نافوده نگ تیدا پهرومرده بکته، کو زاناییت سونه ژ ب چاقه کی ب ریز

بدمین:

ئا- الاسماعیلیه:

فی گروپی اسماعیل کورپی
 جعفر الصادق وهك پیشه‌وایی هفتی ددیت
 و وان دگوت کو ئەو نهمریه، لی بابی وی
 ژ ترسیت عه‌باسیا دا ئەو فه‌شارتیە (۶۲) و
 مادهم بابی وی ئەو کریه پیشه‌وا ئانکو
 یی ساخه و ریبه‌ریا مه دکهت. هه‌رچه‌نده
 دممی مرنا اسماعیلی بابی وی ئەو نیشا
 گه‌له‌ک مه‌زنی‌ت شیعا ژی دا، دا کو بزنان
 یی مری، لی دیسان ژی فی گروپی وهسا
 دیاردکر کو یی ساخه (۶۳). فرانسوا
 توپال دیاردکته کو جوداهیا شیعی‌ت
 اسماعیلی ل گه‌ل ییت دوازه ئیمامی
 ئەو بوو کو دوازه ئیمامی تا رادمیه‌کی
 دناقجی بوون و په‌یوه‌ندی‌ت وان ل گه‌ل
 سوننا دباش بوون، لی اسماعیلی زوی
 به‌ره‌ف سیاسه‌ته‌کا دژوار فه‌ چوون (۶۴).
 ئەف گروپه‌ پاشی به‌ره‌ف رۆزاقایی فه
 به‌لاف بوون و ل مسری بوونه بنگه‌هی
 ئا‌فا کرنا دموله‌تا فامی .

ب- الموسویه:

ئەفه ئەو گروپه‌ یی کو پشتی
 مرنا الصادق کورپی وی موسی، یی کو
 ب موسی الکازم (۱۴۸-۱۸۳ک/۷۹۹-۷۶۵ز)
 دهاته ناسین، وهک
 پیشه‌وا ددیت و دبیته پیشه‌وایی هفتی
 یی شیعی‌ت دوازه ئیمامی (۶۵).

پشتی ئەف هه‌فرکی و پارچه‌بوونه
 دناف کورپت جعفری دا په‌یدا بووی، ریزا
 هه‌ری مه‌زن و مروقی‌ت زانا ل دور موسی
 کۆمبوون (۶۶) کو پاشی ژی پشته‌فانی‌ت
 گروپی‌ت دی ژی به‌ره به‌ره هاته ناه
 گروپی (الموسویه) و ب فی ئاواپی ژی
 ریبازا دوازه ئیمامی وهک ریبازا سه‌ره‌کی
 و هه‌ره مه‌زنا شیعه‌گه‌ری به‌رده‌وام بوو.

ج- الناسیه:

نافی فی گروپی ژ نافی سه‌روکی
 وان عبدالله کورپی ناووس هاتیە (۶۷) کو
 وان باومری تتی ب شه‌ش پیشه‌وایان هه‌یه
 و یی دوماهی‌ی ژی جعفر الصادقه، کو ب
 دیتنا وان یی ساخه و نهمریه و ئەو (مهدی
) یه کو د پاشه‌روژی دا دی دمرکه‌فیت.
 ژ به‌رکو ل دوپف فه‌گی‌رانا وان الصادق

هاشمین و پشته‌فانی‌ت مه (شیعی‌ت مه)
 عه‌ره‌بن و خه‌لکی دی هه‌موو (علوجی‌ت)
 رۆمی نه!! (۶۰).

راستی ئەف په‌یف و هه‌لوپستی پیشه‌وا
 جعفر الصادق پچه‌ک یی ئنتیکه‌یه و نیشانا
 پساری ل دمف مروقی په‌یدا دکهت، کا
 چه‌وا زانا و هزره‌فانه‌کی هۆسا مه‌زن
 خودانی بۆچوونه‌کا هۆسا بیت کو بیه‌نا
 دهمارگیری و نه‌ژادپه‌رستی عه‌رمبی ژی
 دهی‌ت، د دمه‌کی دا گه‌له‌ک که‌س و
 ژیدم وهسا دیاردکهن کو مه‌زنتین هی‌زا
 شیعا خه‌لکی فارس و نه عه‌ره‌ب بوونه،
 وهک کارقه‌دانک ل به‌رامبه‌ری سیاسه‌تا
 نه‌ژادپه‌رستی عه‌رمبی یا ئەمه‌ویان وان
 شیعه‌گه‌ری وهک ریبازه‌کا رزگار بوون
 بخوه ددیت ژ دمه‌لانا ئەمه‌ویان.

جعفر الصادق د ژيانا خوه دا تووشی
 ئاریشه‌یه‌کا مه‌زن دبیت کو ئەو ژ
 دما کو هیشتا د ژيانی دا بوو کورپی
 خوه اسماعیل وهک پیشه‌وا بۆ پشتی خوه
 دستیشانکر، لی هیشتا ئەوی یی ساخ
 اسماعیل دمريت، ئەفه ژی دبیته جهی
 گۆمانی ل دمف گه‌له‌ک ژ پشته‌فانی‌ت وی،
 کو ب دیتنا وان دقیت پیشه‌وا هه‌می تشتا
 بزانی‌ت و دقیا وی زانیا کو کورپی وی
 دی مريت و ئەو نه‌کریا شوونگری خوه.
 ژ به‌ر فی ئەگه‌ری ژی گه‌له‌ک پشته‌فانی‌ت
 وی ژی فه‌دقه‌تن و ئەف گروپی فه‌قه‌تای
 ب (البتیه) دهیته ناسین (۶۱).

الصادق ل سالاً ۱۴۸ک/۷۶۵ز
 وهفاتکر و ل مه‌دینی هاته فه‌شارتن.

چوارم: مرنا جعفر الصادق و پارچه پارچه بوونا شیعا:

پشتی اسماعیل د ژيانا جعفری
 دا مری و پاشی ژی جعفر بخوه ژی مری،
 ئەف هه‌ردوو رویدانه بوونه ئەگه‌ری
 پارچه‌بوونه‌کا دی یا کاریگه‌ر دناف
 بزافا شیعه‌گه‌ری دا. ئەف پارچه‌بوونه
 بوو ئەگه‌ری په‌یدا بوونا گه‌له‌ک گروپی‌ت
 جودا ییت شیعا و ژوان ژی هه‌ردوو گروپی‌ت
 مه‌زن و کاریگه‌ر (الاسماعیلیه) و (
 الموسویه)، زیدمباری هنده‌ک گروپی‌ت
 دی ژی ییت بچویک کو ئەم دخوازین ل
 قی‌ری ئاقری ب گرنگترین وان گروپا

ل به‌ره‌هم و خه‌باتی‌ت وی ییت هزری و
 ئایینی ته‌ماشه دکهن. ژ به‌ر کاریگه‌ریا
 کاری‌ت وی ییت هزری و فه‌قی ل سه‌ر
 ئیسلامی و ریبازا شیعه‌گه‌ری و دزایه‌تیا
 وی یا به‌یز ژ بۆ گروپی‌ت شیعه ییت ژوار،
 دی بینین گه‌له‌ک جارا ریبازا دوازه
 ئیمامی ب (الجعفریه) ئانکو ب نافی
 وی دهیته ناسین (۵۸).

ژبه‌رکو جعفر الصادق قورئان، پاشی
 سوننه‌تا پیغه‌مبه‌ری و بۆچوونی‌ت پتری و
 (اجتهاد) وهک بنه‌ماییت خه‌باتا خوه یا
 ئایینی و مرگرتبوون، سه‌ررباری بنه‌مای
 پیشه‌وایی، کو مروف دشیت بی‌زیت
 هه‌رچار بنه‌ماییت ئیکی د هه‌فپشکن ل
 گه‌ل ییت سوننیان و هه‌ر ژ به‌ر هندی
 ژی ئەو تا رادمیه‌کی وهک ناقجی دهاته
 دیتن و ریزا خوه ل دمف گه‌له‌ک ژ زانایی
 سوننی ژی هه‌بوو.

ژیدم دیاردکهن کو وی نازنافی ( )
 الصادق) و مرگرت، ژبه‌رکو کسه‌کی
 راستگو و خودانی ئاخفتنا خوه بوو.
 هنده‌کی‌ت دی ژی لی زیده دکهن و دبیزن
 کو خه‌لیفی عه‌باسی ابو جعفر المنصور
 ئەف نازنافه دانا سه‌ر وی ژ به‌رکو وی
 بۆ ابو جعفری دیار کریوو کو دموله‌تا
 ئەمه‌وی دی هه‌رفیت و یا عه‌باسی دی
 رابیت و ئەو دی بیته خه‌لیفه و هه‌روسا
 گۆتبووی کو سه‌ره‌له‌دایی‌ت شیعه ژ
 سه‌رناکه‌فن (۵۹).

ژیدم دیاردکهن کو دهما ابراهیم
 کورپی محمد کورپی عبدالله یی
 ریکه‌ری بانگه‌وازیا عه‌باسیان هاتیە
 کوشتن، ابو سلمه الخلال نامه بۆ چهند
 کسه‌کان فریکرن کو سه‌رکی‌شیا
 بانگه‌وازیی بکهن و ژ وان ژی جعفر
 الصادق، لی وی ئەو داخواز نه‌په‌ژراند.
 هه‌روسا ابو مسلم الخراسانی ژی نامه
 بۆ الصادق ریکر و بۆ دیارکر کو وی
 خه‌لک ژ ئەمه‌ویان فه‌کریه و به‌ری وان
 دایه بنه‌مالا پیغه‌مبه‌ری، ژ به‌ر هندی ژ
 وی پیخۆشه الصادق سه‌رکی‌شیا فی
 دۆزی بکته. لی وی د به‌رسقا خوه دا
 گۆته الخراسانی: "ته تو ژ زه‌لامی‌ت منی
 و نه ژی دم دممی منه. ئەم قوره‌شی‌ت بنو

یا گوټیه وان: ته گهر بخو هوین ببینن
کو سهری من یی ژ چیاپه کی گرپل
دبیت و ب سهر وه دا دهیت باومر نه کهن،
چونکی نهزم خودانی شویری (۶۸).

البغدادی د وی باومری دایه کو
گرپه کی (السبئی) ژی خو دایه ل
گهل فی گرپی و ل گهل وان تیکهل
بوویه (۶۹).

د- الفطحية:

عبدالله کورپی مهزن یی جعفر
الصادق بوو پستی اسماعیلی یی کو مری،
ژ بهر هندئی ژی پستی مرنا بابی خو وی
پیشه وایی ب مافی خو دزانی و بانگینا
پیشه وایی ژ بو خو دکر، لی ژیدمر
دیاردکهن کو نه هندئی خوشتی بوو
ل دمف بابی خو و ناکوکییت هزری و
تایینی ژی دنافهرا وان دا هه بوون. نافی (الفکحیه)
ژی ژ هندئی هاتیه کو نه ب
عبدالله الافکح (۷۰) دهاته ناسین (۷۱).

دیاره کو نهف گرپه نه گهله کی
ب هیژ بوویه و زیده بهردموامی ژی نه بوویه،
ژ بهرکو عبدالله تنی هفتی رورژا پستی
بابی خو ژیاپه (۷۲) و دیسان پرانیا
گرپی وی بهرمف گرپی (الموسویه)
فه چوینه و ل گهل وان تیکهل بووینه.

ه- المبارکيه:

فی گرپی محمد کورپی اسماعیل
کورپی جعفر وهک پیشهوا ددیت (۷۳)،
بهلگه یا وان ژی نه بوویه کو جعفر
الصادق بهری ب مریت پیشه وایی دایه
کورپی خو اسماعیل لی نه مریه، لهوما
ژی پیشه وایی ژ بو کورپی وی محمدی
دجیت، چونکی ب باومریا وان پیشه وایی
نابیت ژ برای بو برای بجیت، لی دقیت ژ
بابی بو کورپی بجیت (۷۴).

ژیدمر گهله ک باس ل فی گرپی
ناکهن، لهوما ژی دیاره گرپه کی
گهله ک بچووک و بی کاریگه ری بوویه.

ژیدمر:

(۱) ابو الفتح محمد الشهرستاني: الملل والنحل، (المنصوره: ۲۰۰۶)، ۱۲۱/۱.
(۲) المصدر نفسه، ۱۲۱/۱.
(۳) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، (بيروت: ۱۹۶۱)، ۱۰۴/۲.
(۴) النوبختي: فرق الشيعة، (استانبول: ۱۹۳۱)،

ص ۲-۳.

(۵) ابن خلدون: مقدمه ابن خلدون، (بيروت: ۲۰۰۵)، ۳۶۴-۳۶۵.

(۶) ابن النديم: كتاب الفهرست للنديم، تحقيق: رجا-تجدد، (طهران: ۱۹۷۱)، ص ۲۹۷-۲۸۵.

(۷) مهرم ژ (بهلگه یا ته حکیمی) نهو پهیمانامه یه
یا کول شهرپی صفین دنافهرا نوونه ری نیمام علی و
معاویه ی دا هاتیه نفیسین و دقیری دا زارافی (نیراق)
ژ بو پشته فانی علی و بی (شامی) ژ بو بین معاویه
هاتیه بکارینان.

(۸) د.جمال شاکر البدری: التشيع والعولمه، (دمشق: ۲۰۰۷)، ص ۱۳.

(۹) احمد امین: فجر الإسلام، (بيروت: ۱۹۶۹)، ص ۲۶۹.

(۱۰) فرق الشيعة، ص ۲-۳.

(۱۱) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۱۰۲/۲.

(۱۲) المصدر نفسه، ۱۲۲/۲.

(۱۳) المصدر نفسه، ۱۰۴/۲.

(۱۴) ژ پهیا (باغ) فروت یا عمری هاتیه، بهری
دمی عمریا تشت دفروتته هه فدوو دستین ههف دگرتن
و دهه ژانن تا کو پیکهاتن، قیجا نهف (بیعه) ژی ژ
وی هاتیه کو دستي خلیفه ی دگرن و ل سهر دسه لاتا
وی رازی دین، ته ماشه بکه مقدمه ابن خلدون، ۲۸۲/۳.

(۱۵) سعد رستم: الشيعة والتشيع، (دمشق: ۲۰۰۸)، ص ۱۷.

(۱۶) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۱۲۶/۲.

(۱۷) سعد رستم: الشيعة والتشيع، (دمشق: ۲۰۰۸)، ص ۲۳.

(۱۸) المصدر نفسه، ص ۲۴-۲۵.

(۱۹) ابن الاثير: الكامل في التاريخ، (بيروت: ۱۹۸۹)، ۳۰۲/۲.

(۲۰) يوليوس قلهاوزن: الخوارج والشيعة، ترجمه: د.عبدالرحمن بدوي، (الكويت: ۱۹۷۰)، ص ۱۱۲-۱۱۳.

(۲۱) نهو روودانه یا کو عانیشا و صفوان بن معکل
هه فالی پیغه مبهری ب هه بوونا په یومندین نه رمو هاتیه
گونه هبارکرن.

(۲۲) سعد رستم: الشيعة والتشيع، ص ۳۱-۳۲.

(۲۳) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۱۸۰/۲-۱۸۱.

(۲۴) ابن الاثير: الكامل في التاريخ، ۲۳۵/۲.

(۲۵) المسعودي: مروج الذهب، (لبنان: ۱۹۸۱)، ۳۷/۱.

(۲۶) المصدر نفسه، ۳۴/۱.

(۲۷) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۱۸۷/۲.

(۲۸) المصدر نفسه، ۱۹۰/۲.

(۲۹) النوبختي: فرق الشيعة، ص ۶.

(۳۰) الشهرستاني: الملل والنحل، ۹۹/۱-۱۰۰.

(۳۱) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۰۱/۱-۱۱۴.

(۳۲) المسعودي: مروج الذهب، ۴۱۱/۱.

(۳۳) المصدر نفسه، ۴۲۶/۱.

(۳۴) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۲۱۵/۲.

(۳۵) المسعودي: مروج الذهب، ۴۲۷/۱.

(۳۶) قلهاوزن: الخوارج والشيعة، ص ۱۲۰.

(۳۷) د.حسن ابراهيم حسن: تاريخ الاسلام، (مصر: ۱۹۶۴)، ۲۹۷/۱.

(۳۸) قلهاوزن: الخوارج والشيعة، ص ۱۲۰-۱۲۱.

(۳۹) اليعقوبي: تاريخ اليعقوبي، ۲۴۲/۱-۲۴۵.

(۴۰) فرانسوا توبال: الشيعة في العالم، ترجمه: نسيب عون، (لبنان: ۲۰۰۷)، ص ۳۶-۳۷.

(۴۱) د.حسن ابراهيم حسن: تاريخ الاسلام، ۲۹۵/۱-۲۹۶.

(۴۲) السيد عبدالرسول الموسوي: الشيعة في التاريخ، (مصر: ۲۰۰۴)، ص ۴۴.

(۴۳) محمد حسين الزين: الشيعة في التاريخ، (لبنان: ۱۹۷۹)، ص ۱۰۵.

(۴۴) على الوردی: وعاف السلاطين، (بريطانيا: ۱۹۹۵)، ص ۱۵۱.

(۴۵) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۴۱/۱.

(۴۶) البدری: التشيع والعولمه، ص ۲۰.

(۴۷) فرق الشيعة، ص ۲۰.

(۴۸) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۲۱/۱.

(۴۹) المصدر نفسه، ۱۲۲/۱.

(۵۰) د.حسن ابراهيم حسن: تاريخ الاسلام، ۴۰۴/۱-۴۰۵.

(۵۱) النوبختي: فرق الشيعة، ص ۲۵.

(۵۲) نافی فی گرپی ژ هندئی هاتیه کو ژ نیمام علی
دستپیدکته تا کو دگه هیه نیمام حسن العسكري
کو دبه دوازه نیمام.

(۵۳) دما نهو ژی فهفته تاین زیدی گوته وان:
ارفتموننی هوون من رمد دکن؟ لهوما ژی نافی وی
گرپی فهفته ای بوو (الرافضه).

(۵۴) تیگه می (المهدیه) یان (مهدی المنتظر
) نهو کو شیعیان دوازه نیمامی باومر ب هندئی هیه
کو پیشه وایی دوازی حسن العسكري یی ووندایه و
دی رورژکی هیه سهر جیهانی و زورداریی ژناقبهت و
دادپهرومی ل سهر نهردی به لافکته.

(۵۵) سعد رستم: الشيعة والتشيع، ص ۶۵-۷۰.

(۵۶) البدری: التشيع والعولمه، ص ۶۵-۶۶.

(۵۷) الملل والنحل، ۱۳۵/۱.

(۵۸) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۳۵/۱.

(۵۹) البدری: التشيع والعولمه، ص ۶۷.

(۶۰) البدری: المصدر نفسه، ص ۶۹-۷۰.

(۶۱) النوبختي: فرق الشيعة، ص ۵۵.

(۶۲) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۳۶/۱.

(۶۳) الزين: الشيعة في التاريخ، ص ۷۹.

(۶۴) الشيعة في العالم، ص ۴۰.

(۶۵) البغدادی: الفرق بين الفرق، (لبنان: ۲۰۰۸)، ص ۶۶.

(۶۶) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۳۷/۱.

(۶۷) الموسوي: الشيعة في التاريخ، ص ۷۲.

(۶۸) الشهرستاني: الملل والنحل، ۱۳۶/۱.

(۶۹) البغدادی: الفرق بين الفرق، ص ۶۷.

(۷۰) (۷۱) رامانا پهیا (الافطح) پان یان مهزنه و
تیته گوتن کو عبدالله یی سهر پان بوو و هنده کین
دی دیژن یی پان بوو، ژ بهر هندئی ب فی نافی هاته
نافکرن. ته ماشه بکه سعد رستم: الشيعة والتشيع.

(۷۲) الزين: الشيعة في التاريخ، ص ۸۲.

(۷۳) البغدادی: الفرق بين الفرق، ص ۷۰.

(۷۴) سعد رستم: الشيعة والتشيع، ص ۸۷.

شارلى شاپلن

ناقى ۋى يىڭ دوست

تشارلز سپېنسر تشارلن (Sir Charles Spencer Chaplin) دىناقبەرا (۱۶/ ئاپرېل/ ۱۸۸۹_ ۲۵/ دېسەمبەر/ ۱۹۷۷) زىيە، ئەكتەرەكى كۆمىدىيى ئىنگىلىزا بوو، دەرھىتەرئى فلمىيىت بېدەنگ بوو، نەخاسمە فلمىيىت ۋى يىت بەرى شەرى دىيائى يىڭ ئىكى. تشارلېنى ھندەك رۆتېنېت كۆمىدى ب لىقنىيەت خۇ دىكرن، ۋى سەرگەقتن د ئەقى ھۆنەرى دا ئىنابوو ھەتا ھاتتا سىنەما دەنگى زى، رۆلى (زىمەلوكى) رۆلى ئىكى بوو كو تشارلېنى كرى، پاشى دگەل دىزگەھى ئىستودىيىت (كىستون) ل سالا ۱۹۱۴ فلمى (بچويكى يى ھەقركانى ل فىنسى دكەن) بەرھەمئىنا، دىسان فلمى (بىست دىقىقە زى فىئانى)، پاشى پىترىا فلمىيەت خۇ ۋى دىنقىسىن و دەرھىتان زى ھەر ۋى دىكر. ل سالا ۱۹۱۸ ۋى بۇ فلمىيەت خۇ مۇزىك دانان، ل سالا ۱۹۱۹ دگەل ھەر ئىك زى دوگلاس و د. گرىفس ئىكەتتەكا ھۆنەرمەندا خەبتاند.

تشارلن ئىك زى وان كەسا بوو كو كىتجەكا مەزن ل سەردەمى فلمىيەت بېدەنگ ھەى، كىتجا ھۆنەرمەندىت بەرى ۋى ۋىكى يىڭ فىرنسى (ماكس لىندەرى) ل سەر ھەبوو، ۋى (۷۵) سالىت زىانا خۇ د شۆلىت كۆمىدى دا بۇراندن، ھەتا زىي ۋى بوويە (۸) سال و مرى. زىانا ۋى يا گشتى و تايىت گەلەك جەدەل و خۇشرىنكرن تىدا ھەبوو.

تشارلى تشارلن ل لوكا (۱۰) دەت ل سەر رىزا فلم و ئەكتەرئى دىيائى، ئەفە زى ل دوىف رىزكرنا (زفانگەھا فلمىيەت ئەمىرىكى)، ل سالا ۲۰۰۸ مارتن سىشى دەمى كىتيا زىانا ۋى بەلاقىرى، گۆت: ئەو نەبىتى مەرۇقەكى مەزن بوو، بەلكى ئەو مەرۇقەكى عەزىم بوو، ھەتا جۇرج برناردشو دەمى بەھسى ۋى دكەت، دىيىزىت: ئەو بلىمەتئى ئىكىيە كو زى سىنەما دەستكار دەركەقتى.

ھەر زى سالا ۱۸۹۴ تشارلن ل سەر دەمى شانونى روموستا، ئەو زى رۆلى دەيكا خۇ دىت، دەمى يىڭ بچويك ما دىناف جەھى خۇ دا، زىبەركو كەقتىبوو بەر نەخوشىيەكا گران، دەيكا ۋى لدەف دراوستا و ل بەر پەنجەرى بەھسى خۇرستى زى دەرۋە بۇ دىكر. ل سالا ۱۹۰۰ دەمى زىي ۋى (۱۱) سال براىيىت ۋى رۆلەكى كۆمىدى د شانۆگەرىا (سەندىرئىلا) دا دابى، ل سالا ۱۹۰۲ پشكدارى د شۆلى شانونى دا (جىم و رۇمانسىيەت كوكىنى) كرى، پاشى كەسىنيا (ئەو بچويكى روزناما دىفروشىت) ئىنا، پاشى بۇ لىبۆك د كۆمپانىا (فرد كارنو) دا كو يا تايىت بوو ب چىكرنا شانونى،

ل دەستپىكى تشارلن كەفتە بەر گەلەك رىگرى و نەخۇشيا، بەلى پشتى بەرھەمى (زىمەلوكى) بىناف و دەنگ كەفت. ئەقا ل خارى زى مووچى وىيە كو د شۆلىت خۇ دا و مردگرت:

ل كىستونى ل سالا ۱۹۱۴ ھەر ھەفتەكى (۱۵۰) دولار و مردگرتن. ل ئىستودىيىت (ئاساناي) ل شىكاگو (۱۲۵۰) دولار و مردگرتن. ھوسا پارى ۋى زىدەبوو ھەتا گەھشتىە (۱۰۰۰۰) دولارا د ھەفتىي دا.

زى ئاخىتتە ۋى يىت ناقدان:

۱_ بىتئى ئەز پىدقى پاركەكى و پوليسەكى و كچكەكا جانم دا كۆمىدىيائى چىكەم.

۲_ ھەتا نۆكە زى ئەز ۋىكى خۇمە، ۋىكى خۇمە، ئەو زى ئەز مەرۇقەكى كۆمىدى بىم دى زى سىياسىيەكى ناقدارتر بىم.

۳_ پشتى رۆلى ھتەرى د فلمى دىكتاتورى مەزن دا دىتى، گۆت: ئەز يىڭ بەرھەم ھەمى تشتا بىكەم دا رىئىا ھتەرى ل سەر خۇ بزانم.

۴_ من زى نەو و وئىفە چ پىدقى ب ئەمىرىكا نىنە، ئەز نازقىمىفە ھەكە عىسا ل وئىرى پەيدابىتەفە.

۵_ پەيما زى ھەمىيا مەزنىتر يا تۆ دىشىي بىزى "فيلە".

۶_ ئەو رۇزا ترانە تىدا نەبىن ئەو رۇزەكا زى قەستايە.

زىدەر:

ۋىكىپىدىيا، ئىسكۆلۆپىدىيا ئازاد

ژ شویندهواریت دهقرا ئامیدی..

ناوسکیت گۆندی دەرگه لکا سهیدا

مهیل شیلازی

جوگرافیا گۆندی:

گۆندی دەرگه لکا سهیدا ئیکه ژ گۆندی دهقرا بهرواری بالا، ئەف گۆنده دکهفیه رۆژئاقایی ناحیا کانی ماسی ب دویراتیا نیژیکی (۲۰کم)، ئەف گۆنده دکهفیه د نیفا گهلیهکی دا، باکووری گۆندی و رۆژههلات و رۆژئاقایی قی گۆندی چیانه، تهنی سینگی گۆندی یی بهردایه و گۆندی بیقولکی و جدیدکی دکهفنه باشوری قی گۆندی ب دویراتیا نیژیک (۱۵۰۰م)، خه لکی قی گۆندی هاتینه ناسین ب سهید.

ناقئ گۆندی:

ناقئ گۆندی ژ دوو پهیقان پیکهاتیه، و دەرگه لکا پهیشهکا لیكدایه ژ دوو پهیقیت ساده پیکهاتیه (دەری + گهلی)، و ب (ک) بچویکرنا ناقئ و (ا) ئامرازی نیاسینی (بو رهگزی می) هاتیه.. و (سهید) ژئ هون بییت سنسلا خو دزقرینه پیغهبهری (س)، و (ا) ئامرازی نیاسینی یه.

ژ شوینواراین قی گۆندی:

ل باکووری گۆندی ب

ناوسکا ژماره

دویراتیا نیژیک (۳۰۰م) بو لایی رۆژئاقایی گهلی، هندهک شوینواریت کهفن لی ههنه، ئەوژی دوو ناوسکن، کو هەر ناوسکهک ژ سئ تهختیت بهری پیکهاتی نه.

ناوسکا ژماره (۱):

ئەف ناوسکه نیژیکی (۱۰۰م) ژ رویی عهردی بلنده و دکهقرهکی هاتیه کۆلان، دەری وی دکهفیه رۆژههلاتی و بلندایا دەری وی ژ عهردی (۱۹۰سم)، دەری وی ب چوارگۆشهی هاتیه کۆلان

(۶۰سم بلندایا و ئی یه و فرهی ژئ ۶۳سم)، و ل هنداف دەری وی وهک سیفاندهکی ژ کهقیری بو هاتیه دورستکرن کو ئاقا بارانان ب دەری نهکهفیت و نهچیه ژورا ناوسکی، هەر دەری قئ ناوسکی بو لایی ژ ناقدا دیسان ب چوارگۆشهی و ژ لایی دمرقه مهزنتر دیسان دەری وی هاتیه کۆلان ب قهباری (۷۸سم بلندایا و ۷۸سم فرهی).. ئەف ناوسکهک ژ سئ تهختیت کهقیری پیکهاتیه، تهختی لایی باشوری

تەختى لايى باكۆرى (۱۸۵سم دريژى و ۷۵سم فرەھى و ۵۰سم بلنداھى) و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۲۵سم)، ئەقان ھەرسى تەختان ب پەرخ ھەر ئىك ژ فان تەختان بۆ لايى راستى پەنجەر كەك نىڧ كقانى تىدا ھاتىە كۆلان ژ بۆ دانانا تىستان تىدا.

نىڧا ناوسكى چوارگۆشەھى ھاتىە كۆلان، پووبەرى وى (۱۹۰سم x ۱۶۵سم)، و بلنداھيا بانى وى (۱۷۰سم)، و ل بەر دمرى وى بۆ لايى ژ ناڧدا وەك بەرەك چوارگۆشەھى بۆ لايى بەر پىيان ھاتىە كۆلان ب دمرگەھى قە، و ژ بلى دمرگەھى وى، لايى پشتى يى ناوسكى ديسان كونەك تىدا ھەيە وەك دمرگەھەك ژۇردا دەھىتە ناوسكى، لى ئەڧ كۆنە يا سرۆشتى يە، چونكە چو مفا تىدا نىنە ژ بەركو ئەو لا فرۆكەيە و دەليڧا ھاتن و چوونى لى نىنە.

دريژى و ۲۰۲۰م فرەھى)، ئەڧ ناوسكە ھەمى د كەڧرەكى خۆرستى ھاتىە كۆلان.

ناوسكا ژمارە (۲):

ئەڧ ناوسكە دكەڧىتە ژ ناوسكا ژمارە (۱) پىھەل تر، كو بلنداھيا وى ژ پويى عەردى نىزىك (۲۰۰م)، دمرى وى دكەڧىتە لايى باشورى و بلنداھيا دمرى وى ژ عەردى (۲،۸۰م) لى رىك ب ساناهى دچىتە بەر دمرى وى.

دمرى قى ناوسكى وەكى ھىكى ھاتىە كۆلان كو دمرى وى (۱۰۰سم بلنداھيە و ۶۰سم فرەھى)، ئەڧ ناوسكە ژى ديسان ژسى تەختان پىكدەھىت.. تەختى لايى رۆژئاقاي (۱۸۰سم دريژى و ۷۰سم فرەھى و ۵۰سم بلنداھى) و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۲۰سم).. و تەختى لايى رۆژھەلاتى (۱۸۵سم بلنداھى و ۸۰سم فرەھى و ۵۰سم بلنداھى)، و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۲۰سم).. و

(۱۹۰سم دريژى و ۷۸سم فرەھى و ۴۵سم بلنداھى) و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۲۰سم).. تەختى لايى رۆژئاقاي (۱۹۰سم دريژى و ۷۰سم فرەھى و ۶۰سم

بلنداھى) و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۱۰سم).. تەختى لايى باكۆرى (۱۸۵سم دريژى و ۷۰سم بلنداھى و ۴۵سم بلنداھى) و بلنداھيا كقانى ژ ھنداڧ تەختى (۱۲۰سم).. و لايى راستى يى ھەرسى تەختان پەنجەر كىت نىڧ كقانى تىدا ھاتىنە كۆلان ژ بۆ دانانا تىستان تىدا.

نىڧا قى ناوسكى چوارگۆشەھى ھاتىە كۆلان ب رشووبەرى (۱۸۰سم x ۱۶۰سم)، فرەھيا ناڧ ناوسكى (۲،۹۰م

بازیدی

بهستامی / ژيانا وی (ب کورتی):

ناقى وی زمینهدین کوری باپیری
مقدار کوری تهیفور (ابی یزیدی
بهستامی) (*) کوری عیسا کوری
سروشانه، ل گهرهکا مویاسان ل
شاهروود یا سهر ب بهستام قه ل بازاری
(یزد) د رهسن دا بازاری زمردهشتیان
بوویه) یی ئیرانی ل نیژیکی سالا ۱۰۰۰ از
ژ دایک بوویه، ژیی وی نیژیکی شەش
سالان بوو دهما بابی وی (باپیر) ژ بازاری
یهزد مشهختی گوندی (گر فهقیر) ل
دمقهر شیخان ل کوردستانا عیراقی
بوویی، دهما ژیی وی گههشتیه دهه
سالان و بابی وی ومغهرکری دایکا
وی (ستیا جهلی) خودان کر، دهما
ژیی بازیدی بهستامی گههشتیه بیست
و پینج سالی، قهستا بازاری بهستامی
جهی مللهتی خوه یی دهستیکی کر، ل
بازاری بهستامی گرنگی ب ئیکانیا
خوهی دا، وهکه قهلهندمرهکی ناقدر
بهربهلاف بوو و ب چند ناسناقهکان
دهاته ناسکر، مینا: باز، بازید،

ژ سوڤیزما ئیزدیان بازیدی بهستامی وهک میناک

کۆن فانگی

ماستەر ب ئەدهبیاتا کوردی

پیشگۆتن:

د ناف ئیزدیان دا هاتنا شیخادی یی کوری موسافر (۱۰۷۲ - ۱۱۶۲ز)
ژ شامی بو پهرستگهها پیروژا لالش دمرگهههکی نووتر ل پیشبهر
خوهدیاسیی فهکر، چونکی شیخادی خوهدیاسهکی مهزن بوو و ب هاتنا
وی ژ بو لالش کومهکا خوهدیاسان ژ گهلهک کناریت دنیایی هاتته
دیتتا وی، ئیزدیان ژى ریزل وان گرتی یه، مینا: بهستامی، هلاج و دهنوونی
مسری و رابعه عهدهوی یه و ... هتد، چونکی د ئیزدیاتیی دا پیغهمبهر نینن
و تهو یهکسهه خوهدی د پهریسن، لهورا قهلهندمران (سوڤیگهران) خوه ل
ئیزدیاتیی گرتته و ئیزدیان ژى قهدر و قیমেتهک مهزن دایه وانه، چونکی
نهبوونا پیغهمبهران د قهلهندمریی دا مهرجهک بنگههینه.

"بهستامیهت/ تهیفوری یه" بوو، ئانکو هاتییه قی دهقهری دا خودیتناسیی و یهکتایا خوددایی دناف خه لکی دا به لاقه بکته، مریدیت وی ژی ب ناقتیت جودا جودا ل دهقهریت جودا جودا ل کوردستان و عیراقی به لگه نه ل سه ر قی چهندی کو ههتا نوکه ژی باومریه کا موکوم ب قی خاسی و ریبازا وی هه نه، چونکه ته گهر ب تتی ژ بهر شیخادی هاتبا، ل پتريا عیراقی نه دگه ریا و مرید دورست نه دکرن.

۳. خزمهتا ئیزدیاتی کریه و ههفت سالان پلهیا ئختیاری مه رگه هئی د په رستگه ها لالش دا و مرگرتیه. دهما کهسهک ئه قی پلهیی و مرگرتیت ب دههان ری و رسمیت کو گریدایی قی پلهییته جیبه جی دکته، ژ بهرکو دبه ته سه رۆکی جقاتا رۆحانی یا ئیزدیان، بازید ژی ئه ف یه ک د ئیزدیاتی دا و مرگرتی یه و یه کهم کهس بوویه ئه ف پلهیه و مرگرتی.

ژ گۆتن و سه رهاتییت بابی یه زیدی بهستامی/ بازیدی بهستامی:

ژ بهرکو نفیسه ران بازیدی بهستامی و بابی یه زیدی بهستامی وهک یهک که سایه تی ناس کرنه، له ورا ژ مه را یا بزهمه ته ئه م بزنان ئه ف گۆتن بیته کیژانینه، لی ئه م دکارن بیژن بابی یه زید خودان هنهر و کهرامه ته ک مه زنتر بوو.

۱. رۆژه کی زلامه کی لایه نگریت دهنوونی مسری قهستا بابی یه زیدی بهستامی کر، بابی یه زید گۆتی: تو داخوازا کی دکی؟ گۆت: بابی یه زید. بابی یه زید گۆتی: کوری من، ئه فه چل ساله بابی یه زید ل بابی یه زید دگه رت!

د هه ر چل سالان دا ئه ز دگه ل خه لکی نه ئاخقیمه، هه ر چ تشتی من گۆتی من گۆتی یه خودی یه،

لالش دکهفت، شیخادی پلهیا (ئختیاری مه رگه هئی/ بابی شیخ) دایی و بو ماومی ههفت سالان ل سه ر قی پلهیی ژی مایه، پشتی هنگی قهستا بازاری شیتاغونغ ل بهنگلادیش کریه، ل ویری د ژیی (۱۲۴) دا ومغهرکر. نه ا مه زاره کی گه لهک مه زن ل قی دهقهری هیلایه و خه لکی بهنگلادیش ری و رسمان ل بهر ئه نجام د دن و ب سه دان خه لک قهستا وی دکهن و ژ خوه را دوعایان ژی دکهن.

ئه گهریت هاتنا بازیدی بهستامی ژ ئیرانی بو کوردستانی و عیراقی:

هاتنا بازیدی بهستامی ژ ئیرانی بو عیراقی و ب تاییه تی ژی (باشووری کوردستانا) هوکاریت خوه هه بوونه:

۱. هاتنا شیخادی ژ شامی بو لالش ته گه ره کی سه ره کی بوو بازیدی بهستامی قه گه رت، ژ بهرکو دخوست قی خاس و قه له ندمری مه زن بینت، چونکی ئه و ب خوه ژی خوداناس و خودان کهرامهت بوو.

۲. ب دیتنا من ته گه ره کی دی یی بهیز یی هاتنا بازیدی بهستامی ههیه، ئه و ژی: ریبازا وی یا خودیتناسیی

بهستامی، رم زراف، پیری بهستامی، شیخ (نه ب واتایا چینا دینی). نیزیکی بیست سالان ل بازاری بهستامی ژیا و ب دوو ژنکان ره زموجی، خودی چهن زارۆکهک دانی، ژ وان: شاکر، مشاکر و حهلال، دما ژیی وی گه هشتی چل و پینج سالان، زانی خودان که ره مه کی مه زن دی ژ شامی هیته و ل په رستگه ها لالش ئاکنجی بت، قیجا دگه ل هه قالی خوه باسته م (یی کو گه لهک جارن دگه ل بازید) ژ ئیرانی به ره ف عیراقی هات دا پیشوازی قی که ره می و قی که سایه تی بکته، قیجا هات و ل دهقهره باستکی (دناقههرا قهزا سیمل و زاخو دا) ئاکنجی بوو، بو ماومی پازده سالان ل هیقیا شیخادی ما، پشتی هنگی مشهختی گوندی (به رزوری) بوو یی کو دکهفته دهقهره ئیلا دنا ل پاریزگه ها دهوک کو نه ا کهفتیه دبن ئافا رۆباری دجله دا، نیزیکی پینجی سالان ل ویری ژیایه و خودیتناسی به لاقه کریه، دما ژیی وی گه هشتیه سه د و پازده سالان چاف ب شیخادی ل

هەر چ تشت من بهیستی، من ژ خودی بهیستی یه.

۲. بازید گوت: خودی بهری خوه دا هه موو دلیت عالهمی، قالا ژ خوه دیتن، ژ بلی دلی من کو تزی ژ خوه دیت، لهورا ب ریژگرتن قه گازی من کرو گوت: گشت عالهم بهندی منه ژ بلی ته.

۳. بازید گوت: هەر کهسه کی خودی دناست دبه عه زابه ک بو تاگری، هەر کهسه کی خودی ناس نه کهت تاگر لی دبه عه زاب.

۴. گوتنه بابی یه زید: خه لک دبیزیت تو ئیک ژ هه فتایی؟ (نانکو ملیاکه ته کی ژ هه فتان؟). گوت: نه ز نه ئیکم ژ هه فتان، به لکو نه ز هه هه فتم.

۵. بازیدی به ستامی: من دقیا زووتر قیامت هاتبا دا نه ز چوبامه جهم دوژی، چونکی بهس دوژمه من ببینت دی تهمرت، دا به مه رحهتیا خه لکی!

۶. بازید گوت: ماومیه کی ل دمر دوژ مالی دگه ریام و من مال ماچ دکر، ل دمه کی گه هشتمه خودی، من مال دیت ل دوژ من دگه رت و من ماچ دکهت!

۷. نه ز ژ خوئی خوه دمر کهتم، وه ک مار ژ کراسی خوه بهیته دمر، من بهری خوه دا خوه، من دیت نه ز نه زوم!

۸. بازیدی به ستامی: نه ز .. نه ز نه نه زم، نه ز .. نه زم، چونکی نه ز .. نه زم، نه ز .. نه زم، نه ز .. نه زم، نه ز .. نه زم، نه ز .. نه زم.

۹. بابی یه زیدی به ستامی: نه ز کهسی د سه ر ئاقی را دچت یا حه بیه تی نینه، چونکی خودی گه له ک خولقاندینه کو د سه ر ئاقی را دچن و چ قیمه ته کا وه سا ل جهم خودی نینه.

۱۰. پرسیار ژی هاته کرن، تو ب سه عه ته کی ژ مه شرق دچییه مه غرب؟، گوت: نه ف تشت هه یه، به لی نه ف دبه ته گه ری مه غرووربوونا خودی په ریژی،

زه لامی جه وه هری نه وه مه شرق و مه غرب بهینه خزمه تا وی هه تا وی رادمی کو نه و چاوه بخوازت وسا دان و ستاندنی دگه ل بکهت!

۱۱. گوتی: بو مه هاتیه گوتن تو (خدری دبینی؟ ب ده ف ل کهنی به رسقا وان دا و گوت: چ حه بیه تی تیدا نینه یی (خدر) ببینت، لی حه بیه تی د هندی دا یه یی خدر ببینت و ب ئاخیت و نه و خدره ژ بهر هندتا بیت!!.

نه ری گوتنی ل سه ر ئاقی وان به لاقه بووین بیت وان؟

خه لک نزان ب دورستی نه ز گوتنی ب ئاقی وان به لاقه بووین بیت وان، یان نه، ل دوور قی چه ندی هنده ک دبیزن دمه ستکاری د گوتنی وان دا هاتیه کرن، ژ بهر کو قه له ندر ته ف هه ولان دکهت دا خوه نیژیکی خودی بکهت، قیجا نه یا بهر ئاقله ژ نوو که سایه تییه کا ژ پیئا ف خودی خوه ژ خووشی و له فزمتی دنویایی بی پار بکهت و ژ نوو خوه ژ وی بلندتر ببینیت، هنده ک ژی دبیزن خه لکی نه ف گوتن پیقه کرینه ژ پیخه مه ت هندی ل بهر چاقی خه لکی رهش بیت و وه که کهسه کی د سه ردا چویی بهیته حسیب کرن، چونکی بیرو باومریت وی دگه ل بیت وی خه لکی نه دگونجیان، هه ر ب قان هیجه تان نه وه هه فت جارن ژ ئیرانی دمرئیخسته، ژ بهر کو وی رییا خوه یا خودی ناسیی به لاقه کری یه و تیدا کارتیکرن ل خه لکی کری یه دا خودی ناس بکهن، نه فه ژی دژی باومرا خه لکی وی سه ردمی بوو، سه باره ت قی چه ندی نفیسه ر (جان شلو فلی) دکتییا خوه یا ب ئاقی "التصوف و المتصوفه / و مرگه را: عبدالقادر قنینی" کو ژ دمه زگه ها نه فریقیا روژهلان ل سالا ۱۹۹۹ ل بهیروت - لبنان، چاپ بوویه، دبیزت: پشتی مرنا بابی یه زیدی به ستامی ژ نوو گوتنی وی ژ ئالیی

خه لکی قه هاتنه کو مکرن و هه ر ژ قیری گه له ک چیروکی ت ئاشویی پیقه هاتنه کرن کو وی نه گوتنه، گه له ک ژ قان چیروکان بیت وه ک (فه رید نه لدین عه تار) به لاقه کرینه.

مه زارگه ه و نیشانگه هی ت به ستامی: مه زاری ت به ستامی ل چه ندین وه لایت دنویایی و عیراقی هه نه، نه فه ژی قه دگه ریته فه کارتیکرنا خودی ناسی و گه ریانا وی ل قان دمه ران، ژ وان: ۱. مه زارگه ه و نیشانگه هی ت به ستامی ل به ستاما ئه یرانی.

۲. ل سوریا:

- ل رستن
- ل دیمه شق
- ل سه ر روبری رهش

۳. ل فه له ستین:

- د قودسی دا
- ل نابلس
- ل رهمله
- کانیا به ستامی ل گوندی بریه

۴. ل مسری:

- ل دمه ران "منیل نه ل روزه" ل قاهره
- ل بازیریکی سه دیمه ل پاریزگه ها غه ربیه یان دقه لی
- ل گوندی زه مرونیی ل پاریزگه ها قلیوبیه
- ل گوندی ریه بنی موسی ل پاریزگه ها نه لمنا
- ل جادا ناسریی ل گه ره کا سه یدمه ت زه مینه ب
- ل گوندی ساقیه قلته ل پاریزگه ها سوهاج
- ۵. ل جیبوتی
- ۶. ل به نگلادیش
- ۷. ل عیراقی:
- مه زاری بازیدی به ستامی ل پاریزگه ها دیالا.
- مه زاری بازیدی به ستامی ل پاریزگه ها نه بنار.

رهوشنیرییا قانونی

رهوشنیرییا قانونی ئیکه ژ پیدقییت جفاکی

خو فیرو تیگههشتا قانونی بکته، چونکی زانستی قانونی د هیته نیاسین کو زانستی ژیا نی، ژبو ریگخستن و دانانا کاروکریاریت خه لکی دگهل هنده کییت دی ژ خه لکی، لهوا یا پیدقی یه کو هر وهلاتیه کی ژ بازی کیترین ژ روشنیرییا قانونی ل دمف هه بیته، چونکی تهفه دی وهل وی کته کو ببینیت و تیگهههیت کا مافییت وی چ نه و ههروسا پیرابونیت وی چ نه، ههتا بهیته پاراستن ژ وان بزاقا ژ بو ب کارئینانا وی یان فیلیکرنی و ههروسا وی ترسا ل سهر مافییت وی و ههروسا زانینا مافییت خو بیته بنیاتی وهکی مافی خو بهریژیرکرنی و مافی دمنگدان و مافی فییرکرنی و مافی ژیا نی، و ههروسا ئالییه کی دی یی گرنه نهوژی دسههلاته پیدقی یه دسههلات ژ ی فی بابته بی گرنه قه و مرگریت و بزاقی بکته ب ریکا بهرناما و دانانا ریگخستیت نه خاسمه یی ژبو به لافکرنا روشنیرییا قانونی دناف خه لکی دا ههرو دیسان تهف بابته بهیته خاندن ل فیگههان هه ل قوناغیت دستپیکی و نهوژی ل قوناغا سیی بنیاتی بهیته خاندن، به لیچ ب دمرسه کا هه فکویف بیت د گهل ژیی وی و ههروسا ل دویف تیگههشتا وی قوناغ قوناغ ههتا د گههیه قوناغا کولیژی، ههروسا روشنیرییا قانونی دبیته نه گهری پیداکرنا ئیمناها جفاکی، چونکی ل وی دمی هر کهسه ک مافییت خو دزانیته و هنگی زیا نی ب کهسه کی دی ناگههینیت و دی تیگههشتا کا ورسا ل دمف پیدابیت، کو ب ریگا دادگهی مافی خو و مرگریت نه ب دستیت خو.

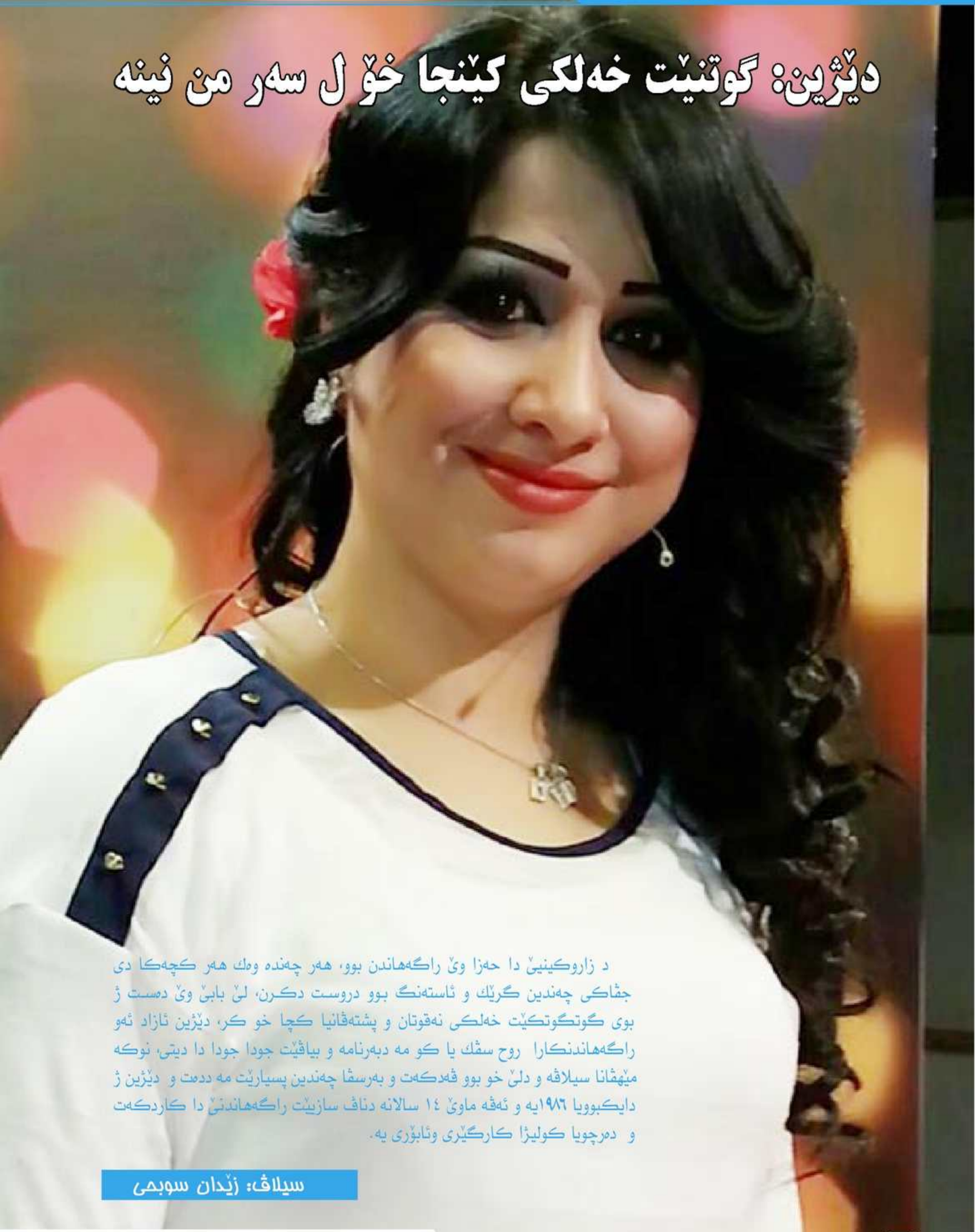
ل فییره رولی قانونی دیاردبیت کو ریکهک ژ بو چاره کرنا فی هه قدری وهکی د نیاسینا وی دا هاتی یاسا پیکهاتی یه ژ کومه کا ریداریت قانونی ژبو ریگخستا ژیا نا کهسان د ناف جفاکی دا " وهکی یاخویا ته گهر قانون نه بیته دی بیته ته گهری هندی کو تیگدان دناف جفاکی دا پیدابیت و زالبوونا مروقی ب هیژ ل سهر مروقی لهواز ب فی ته رزی گرنه گیا قانونی بو مه دیاردبیت ژ بوو پاراستا کیانه کی جفاکی، لهوا تهز ب فهر دبینم کو کهسی مه گرنه گیه کا مهزن بدمته قانونی ژبو تیگههشتا وان ب ریداریت قانونی و ههردیسان ژبو هندی دا کو بزنان کا مافییت وان چنه و ههروسا چ پیگیری ل سهر وان ههنه ژ ئالیی قانونی قه، چونکی گهلهک جارا دی بینی کهسی مه دی پیداکیری ل سهر تشته کی کته سه رباری هندی نه مافی وی یه، یان گهلهک جارا تشتهک یی هه مافی وی یه، به لی نزانیت، یان دزانیته مافی وی، به لی گهلهک زیده گافی د ب کارئینانا مافی خودا دکته، تهفه ژی فه دگه ریته قه ژ بو نه بوونا روشنیرییا قانونی دناف جفاکی مه دا، سه رباری هندی کو مه باومره کی قانونی یی گرنه یی هه کی دبیژیت (نه زانینا مروقی ب قانونی نابیته ته گهری هندی مروقی بهیته ئازا کرن) تهف باومره یی بهر نیاسه د قانونی دا و گهلهک کهس دبیت فی چهنی نه زانن، لهوا تهم ب فهر د بینم کو کهسیته قانونزان قان تشتا بو خه لکی روون بکن، ژبو بلندکرنا باز روشنیرییا قانونی دناف جفاکی مه دا، ههردیسان خه لکی مه ژی ب خو بزاقی بکته ب ریکا خاندنی

سه گان به ههت

بیخس، مروقی دهیته نیاسین کو چیکرییه کی جفاکی یه دخوزایی خودا، و ههردم هه زیته وی وی پالدمت بهرهف ژیا نی دگهل کهسیته دیتربژیت، لهوا ناهیهته چافه ریگرن کو مروقی بشیت ب تتی بژیت بی تیگهلی یا خه لکی دی، ئانکو ژیا ن ب ئیکانه و ب تتی د ئاشوی دا ههیه و مک کهساتیا (روبن کروروز) کو چیروکنفیسی ئینگیزی (دانیال دیشوی) د رومانه کی دا په سنکری. تهف چهندا هه نی بو مه دیاردکته کو مروقی بهرهف چیکرنا جفاکی د چیت، وهکی دیار چیکرنا جفاکی ژی دبیته ته گهری دروستبوونا په یومندیته جودا جودا دناف جفاکی و دناقههرا کهسان دا و دیسان دروستبوونا بهر ژومندیته تاییهت، لهوا چافه ری دهیته کرن کو روژهک بهیته تهف بهر ژومندیته ل هه قدری ئیک دوو راوستن و تهف هه قدری یه سه روکانیا دووبه ره کیی و کهرب و کینی یه دناقههرا کهسان دناف جفاکی دا.

دیژین: گوئیٔ خه لکی کینجا خو ل سهر من نینه

د زارو کینی دا جهزا وی راکه هاندن بوو، ههر چهنده وهک ههر کچهکا دی جفاکی چهندين گریک و ئاستهنگ بوو دروست دکرن، لی بابی وی دست ژ بوی گوئیٔ خه لکی نه قوتان و پشته قانیا کچا خو کر، دیژین نازاد نهو راکه هاندنکارا روح سڤک یا کو مه دبه رنامه و بیاقیٔ جودا جودا دا دیتی، نوکه میه قانا سیلاقه و دلی خو بوو فه دکهت و بهرسقا چهندين پسیاریٔ مه ددمت و دیژین ژ دایکبوویا ۱۹۸۶یه و نهغه ماوی ۱۴ سالانه دناف سازینیٔ راکه هاندنیٔ دا کار دکهت و دهرچویا کولیزا کارگیری وئابوری به.

سیلاق: زیدان سویمی

سیلاڦ: کارکرنا ته دناڦ راگهاندنی دا هلبزارتا ته بوو یان نه و بوچی ته راگهاندن هلبزارت؟
دیژینی ل دوور هلبزارتا کارئ خو د میدیایی گوت: (بیگومان کارکرنا من دناڦ بیافی راگهاندنی دا هلبزارتا من بوو، بهلی پشتهفانیا دایک و باییت من بوو من راگهاندن هلبزارت، چونکه من هزمکا مهزن هه بوو د زارو کینیدا و روژمکی ژ روژا دفی باریدا کاربکه و سوپاس بوخودی هیفیا من ب جه هات).

سیلاڦ: دمی ته فیای بویه پیشکیشکار مالباتا ته چاوا پیشوازی ل فی بریارا ته کر و نایا دمی ته زیانا ههقرینی ژ پیک نینای ههقرینی ته نه کره مهرج بوو ته کو دستان ژ کارئ راگهاندنی بهردهی؟

دیژین ل دوور فی پرسیارا مه دیژیت: دمی من فیایی کو بیهه پیشکیشکار ب راستی گهلهک کهیفا بابی من هات و گوت ته ز یی گهشبینم کو کچا من خودانا هیفیا بیت و بزافی بکته وان هیفیا بجه بینیت و هیشتا ته زاروک بووم بابی من دیارکر کو دی پشتهفانی من بیت و بیگومان تا فی دمی بابی من پشتهفانی منی سهرمکیه. دمی من زیانا ههقرینی پیک نینایی ههقرینی من بوو پشتهفانی من کو بهردموامبم دناڦ کارئ خودا (و لدوور مهرجی ژی ناقبری دیبیت: نه خیر بوو من نه کره مهرج کو کارئ خو بهیلم.

سیلاڦ: کچیته دهوکی دنآزادن ههر کارهکی بکن، یان نه و سنووری نآزادیا ته د کارکرنی دا تا کیفیه و ته هزر د وی چهندی دا کره ته گهر هات و توشی ناستهنگان بووی دناڦ راگهاندنی دا کا دی چکهی؟

دیژینی ب فی ناوای گوت: (ل فی سهردمی سی چاریکیت کچیته دهوکی د نآزادن بوو کارکرنی، جفاک یی هاریکاره و نه ریگره، من ههمی نآزادیا ههی دکارکرنی دا، چ پیتهفیت ههر کارهکی مروڤ بکته پیدقیه هزر ههمی ناستهنگان

بکته و هزرا باشی و خرابی و رهخنا بکته).

سیلاڦ: خه لکی و دهووربهان ب چ رمنگ پیشوازی ل دمرکهفتا ته کر دشاشهی دا نهی تو توشی ناخفتن و گوتگوتکان نه بووی وهک کچهک؟

دیژین دیبیت: "تهز ههردم خو ب خزمهتکارا خه لکی ددانم" و د بهردموامیا ناخفتا خودا دیژین وهها دیبیت: (خه لکی ژی ب راستی ب ههمی فیان فه پیشوازی ل من کره، تهز یا توشی گوتگوتکا بویم کو خه لکی دگوت دیژین و هه قرینی خو بیت لیک جودا بووین، بهلی چ راستی بوو فی ناخفتنی نین، و تا مرنی دی د گهل نیک بین). ههروصا لدوور وی پرسیارا مه کانئ نه یا پهشیمانه بیژمری و پیشکیشکاری هلبزارتی دیژین دیبیت: تهز چ جارا پهشیمان نابم کو من کارئ راگهاندنی هلبزارتی و خو سهرفهراز دینم کو راگهاندکارم، تهز نزانم ته گهر من کارئ راگهاندنی نه کره دا شیم دچ بیافی دا کارکه، چونکه ژ زارو کینیی تانوکه من هزرا خو دچ کارادا نه کره ژ بلی راگهاندنی.

سیلاڦ: دچ حالت دا دی دستان ژ راگهاندنی بهردهی. نهی ته گهر ههقرینی ته داخاز ژته کر دی فی کاری هیلی یان نه؟

دیژین لدوور فی پرسیارئ گوت: (باومرناکه چ حالت ههبن کارتییکرنی ل من بکن، کو دویرکهقم ژ راگهاندنی، نزار چ جارا داخازی ژ من ناکته کو دستا ژ راگهاندنی بهردم). بیژمر کچ ل بههدینان ب تهفایی چاوا سهنگینی، نهی ب بووچونا ته تو دیبزی کچا راگهاندنکارا ویړهک ل بههدینان پهیدا بوویه یان نه؟ دیژین وهها بلیف دکته و دیبیت: دما پهیفا بیژمر دهیته گوهی مروڤی نیکسهر ویړهکی دهیته سهر هزرا مروڤی نانکو ب بوچونا من تهو کهسی ویړهک نه بیت نابیته بیژمر، ل دهقرا بههدینان ژی کچا ویړهک یا

بیژمر یا ههی و ب هزمارهکا مهزن. سیلاڦ: نهی توحهز دکهی پتر چ بهرنامهکی پیشکیش بکهی وته ل بهر نینه ل چ کهنالیت دی کاربکهی؟
دیژین وهها دهیته ناخفتنی و دیبیت: (تهز ههز پروگرامیت جهماومری و هونهری دکهم بوو پیشکیشکرنی، چونکه ژ نیک ب نویترین کاریت هونهری بیت هونهرمهاندان ناگهدار دیم)، لدوور کار کرنی د کهنالکئی دیترا دیبیت: نهخیر من چ جارا هزرنه کره کول سازهکا دی کاربکه، بو پتر پیژانینا گهلهک کهنالا داخاز ژ من کره کول کهنالی وان کاربکه ل نهچویمه.

سیلاڦ: نهی دراگهاندنی دا تو چ جاران توشی تالوقته کرنی بوی یان نه و بوچی کچ ژ راگهاندنی د ترسن؟

دیژین دیبیت: (تهز چ جارا توشی تالوق دانئ نه بوویمه د زیانا خودا، چونکی ژ مروڤیه دمی مروڤ خو دپاریزیت باومرناکه مروڤ توشی فی دیاردا کریت بیت، ترسا کچی ههمی جفاک، ههمی دهمان جفاک ریگره د ریکا کچی دا ته گهر جفاک یی هاریکارا دگهل کچا راگهاندکار دا شیت گهلهک داهینانی کهت و دابیته شهنگستی پتر پیشکهفتا راگهاندنا کوردی ل کوردستانی).

سیلاڦ: دژیانئ دا و ب کی داخباری و هیفیت ته چ نه و نهی تو پهشیمانی تشتهکی بوی؟

دیژین لدوور فان سی پرسان ب فی شیوه دهیته ناخفتنی و دیبیت: د ژیانئ دا چ جارهمکی پهشیمانی چ تشتا نه بوویمه چونکه بهری کرنا ههر تشتهکی، یان کارهکی، بی هزرکرن وی تشتی ناکهم، خهون و هیفییت من نهون کو بیهه نهنداما پهرلهمانی و د بیافی سیاسی دا کاربکه، ب ههمی پیشکیشکاریت کورد داخبارم، ههر کهسی خودان داهینان بیت پی داخباردم.

هندەك بۆ جانی دمرن، هندەك ژی بۆ ژیان!

سەئید دیزەش

دکر کو یی وی بهیاقی نوی دکهن، ئەو رۆژا کو دا ئەم چینه سەردمان، بچویکا گۆتە من باب، تو دینی یی کتیبخانە یەکا نوی قەدکەن! نەبیژە ئەو جەهێ دیوارکری بۆ کتیبخانێ کار تیدا دەهاتە کرن، ژنوی دمرگەهێ وی قەدکر، لئ هیشتا بۆ بازاری دمرگەهێ قەنە کربوون، من دیت کتیبخانە گەلەکا مەزەنە، من قەت هزر نەدکر کو دئ جارەکی کتیبخانە یەکا ب فی مەزنی ل قیری قەبیت، کەیفە من گەلەکا هات، وەهەیه د سەعەتیدا پتر ژ دو هزار مرۆفا ل بەر دمرگەهێ و پرا دەین و دچن، لئ باومر دکەم کەیفە کەسێ وەکی من ب قەکرنا وی نەهاتییه. بەری ئەف جەهە ببیتە کتیبخانە، چایخانە یەکا، دوکانەکا فیقی، خارنگەهەکا، فرۆشگەهەکا تەزیاتییا و دوکانەکا دوندرمی تیدا بوون و هندەک بلندی و نزمی و دۆشک و پەریسک دنافا هەبوون، پشتی بوویە کتیبخانە ژنوی جانیان وان دیاربوو.

مە میهقانداریا خۆ کر و زقپینەف مال و رۆژا سیشەمبی ئەز چووم کتیبخانێ ببینم. ب ژۆرکە قتم. ل عەردی وی دۆشک بیئ هاتین چیکرن و هەر دۆشکەکی رەنگەکی کتیب ل سەر دانانیه: رۆژنامە، گۆفار، کتیب، سالنامە، ریهەریت سەفەر و گەلەکا رەنگیت دی بیئ بە لاقوکا. وەکی هەر کتیبخانە یەکا ژ، ل سەر هەر دۆشکەکی نافەرۆکەکا جودا، بۆ میناک: دیرۆک، شینوار، رۆمان، چیرۆک، راقپەیف، جوگرافیا، نۆژداری و گەلەکا

ل ویری بدەست خۆ بیخیت. ئیدی کیم رۆژ نەبن هەکە دقیت رۆژی سەعەتەکی دویا سەرا کتیبخانا گشتی بدەم. ئەو هەردو مەکتەبی بچووک بیئ دناف بارەگەهیدا، تئ بۆ گۆفاریت نوی ل ئەلمانیا دمرکەفن ئەز دچم. تیکەلیا من دگەل رۆژنامان نینە، ژبەرکو ئەو تشتی گافی بەحس دکەن و ئەز ژ ل تشی بەری و دیرۆکی دگەر، لئ هندەک گۆفار ژ دەست من ناچن، دقیت هەمی هژماریت وان ببینم و بزنام چ تیدایە و تشتی کو نیژیکی من ئەز دخوینم و مفای ژ ژ و مردگرم، ژ وان گۆفارا:

GEO و کو هەمی هژماریت وی ل سەر دیرۆکیته، گەلەکا پویتهی ددمتە دیرۆکا دەقەرنا ئاسیا و رۆژە لانا ناچین و دنیا یەمی. دیسان گۆفارا: **National Geographic** ئەف گۆفاره ژ پویتهی ددمتە شونوار و دیرۆک و خۆرستی. یا دی گۆفارا **Spektrum**، ئەو ژ پویتهی ددمتە چیرپت زانستی. ئو چەند گۆفاریت دی ژ هەنە تشتی نیژیکی کاری من، تیدا دەیتە بە لاقکر.

دیسان دقیت بیژم رۆژیت شەمبی و ئیکشەمبی، خەلکی ل ئەلمانیا دەلیقا سەردانا و گەریانی و سیرانا هەیه. لەورا ژ شەمبیەکی ئەز و مالباتا خۆ چووینە سەردانا مالباتەکی ل باژیرەکی دی، دقیاوو ئەم ل بارەگەهێ شەمەندەفریت دویسیلدورفی سیار بین. ئەو نیژیکی هەیقەکی پتر بوو دیوارەکا دابوو رەخەکی بارەگەهێ و کارەکا تیغه دکر، من هزر

ل هەمی ئەو رۆپایی نەخاسمە ل ئەلمانیا، بارەگەهیت (۱) شەمەندەفرا جەهیت گەلەکا ب حەشەمەت و قەربالغن، هەم هاتن و چوونا شەمەندەفرا و هەم ژ ی ریفینگا، ئیدی بۆ و مخابوورانندی خەلکی نە ریفینگ ژ قەست دکەن. د ناف ئاقاهیی بارەگەهادا، سووک و بازار و کتیبخانە و خارنگەهە هەنە، ل دمرۆبەرا ژ سینەما و تیئاتر و گەلەکا تشتیت دی بیئ دلشەکر. رۆژیت شەمبی و ئیکشەمبی ژ ل هەمی ئەلمانیا بازار و سووک تیئە گرتن، تئ بازاریت بارەگەهان دمین. هەلبەت ئەف تشتی مە گۆتی پتر ل باژیریت مەزن پەیدا دبن.

ئەو باژیری ئەز لئ دژیم "نوویس" **Neuss** دگەل پایتەختی دقەرنا **Nordrein Westfallen** دویسیلدورفی **Düsseldorf** ئیک تخوین، ژ مالا مە هەتا دگەهیتە بارەگەهێ شەمەندەفرا ل دویسیلدورفی دەهەتا بیست دەقیقایە. ژبەر ویری ژ پتریا جارا دەمی ئەز ژ مال دمرکەفم، ئیکراست بۆ ویری دچم. چوونا من ژ باهرا پتر بۆ هندییه بچمە کتیبخانا. ل بارەگەهێ دویسیلدورفی دو کتیبخانیت بچووک هەبوون و پرانی گۆفار و رۆژنامە تیدا دەهاتە فرۆتن، هندەک کتیب ژ تیدا هەبوون. ئو کتیبخانا گشتی یا باژیری ل پشتا بارەگەهییە، هەر کتیب ل ئەلمانیا هاتیە چاپکر، مرۆف دشی

(۱) . بارەگە: د کوردیدا ب فی رەنگی تیئە خەبتانن: دەمی کاروانی دچنە کاروانی، پشتی قووناغەکی بریئە دچن، ئان بۆ شەقپورانندی ئان ژ بیئەقەدانێ بارەگەهێ خۆ ددانە جەهەکی، هنگی دبیژن: کاروانیا بارەگەهێ خۆ دانا فلان جەه. هەر دیسا بۆ هەر ریفەچوونەکا دویر، دەمی بیئەقەدانێ و لئ ئیورینی دبیژن، بارەگەهێ خۆ دانا. ئەفجا بۆ شەمەندەفرا ژ مرۆف دشیئ بیژیئە (مەحەتتا قیترای) بارەگەهێ شەمەندەفرا.

بیژمیریپا دکهت، وهکی زارقه کرنی. دیسان وی دو کتیب هه نه: ئیک ل بن ناخی: "ته گهر ژيانی لهیموون دا ته، داخازا خوئی و شهرا با ته قویلا بکه". یادی ژی ب ناخی: **Baustelle Mann**. وی رژی وی سیمینارا خو ل سهر کتیب خو یا دوی پشکیش کر. وی ب دریزی بهحسی مؤدیلت جلاک، جوانکرنا خان، رهنگیت خارنی بیت ب مفا، خو زمعیف کرن، سه روبه ری جلاک (خهمل). دو مژاریت کتیب وی ژی ناخیشان ته فیه بوون: "مه هه میا دقتی ته م جوان بین" و "بوچی ته م بو جانی دمرین؟" تهو چیرا تهو سهر دناخت بو من نه یا بالکیش بو، بهلکی ته زلامم لهوانی، ئان ژی بهلکی خه لکی وهلاتی من د سه روبه ری دیدا دزیت، ئان ژی ژنکا وهلاتی من نه وهکی وی هزر دکهت، کاودانیت وی جودانه ژ بیت سونیا بی؟!

ته ری، سونیا بی بهحسی جانی کر، جانی بخو فهلسه فهیه کا کویر و دویره، بهلکی خودی ژی بی جانه لهوا جانی یا دایه هه بوونی! رژی یا جانه، ستیر دجان، داروبار و گیا دجان، ئاف یا جانه، ژ هه میا جانتر ژی، دیمی ژنکی یه، بهژنا وی یه، گرنزینیت وی نه. "بوچی ته م بو جانی دمرین؟"، ژنک بو جانی خو خو دکوزیت، زهلام بو جانی وی خو دکوزیت. ل فییری سونیا یا راسته! بهلی پا!!

تهز ل سهر ههردو چیا بیت "گاره" و "مهتین"، د دول و نهالیت واندا، ل بن داریت وان بیت بهروی و مازی، مهزن بوویمه، تهو کچیت من د فی واریدا دناسین، کس ژ وانا بو جانی نه دمر! وان ژی قوودیکیت رونا هیی دکر نه دبهرویکیت خودا و بهری خو ددا جانی خو، وان ژی چاقیت خو کللدان، بهژنا خو ب کورتهک و کراسیت رنکین د خهملاند، کهزی و بسکیت خو ب شهی داری شه دکر، لی تهو چجارا بو جانی نه دمرن، تهو بو ژیان دمرن! لهوا جانی سونیا بی ژی نه هاته پیش چاقیت من، چمکی تهز بی هوی بوویمه جانی وان ژنکا بیت بو ژیان دمرن!!

گوتتی ل دژی راوستا. کهسه کی ژی حهق نینه هزرا کهسه کی دی تخویب کهت و بیژیتی وی بیژره یا تهز دیژم، ئان وی بیژره یا وی گوتی، ئان ژی گونه هه تو فی تشتی دیژی!

سه ربه ستیا هزری ژی نه تهوه مرؤف د دمهراقه کیدا بی سه ربه ست بیت و د دمهراقه کی دیدا بی توخویدایی بیت، سه ربه ستیا هزری یا سه ربه ردایه، نه خاسمه، د دمهراقی دینی و سیاسی و سیکیسی دا، ناییت کهس ریکی ل مرؤفی بگریت و بیژیت، مای خو ددینی ئان سیاسی ته ئان سیکیسی نه که. ته گهر ته فیه هاته کرن، دی دمرگه بو زورداری و دکتاتوری تاق بیت.

تهز بی مژویل بووم، من تهف خالا دستووری ب تهلمانی فه دگوهاسه سهر په رکه کی، داکو ژبیرا من نه چیت. دگهل وان خه بهرا، زهلامهک هاته سهر دمه بهندی و ب خیره اتنا خه لکی کر و پاشی سمینارخان خاسته سهر دمپی.

سونیا کراوس ژنکه کا ناقداره ل تهلمانی

سونیا کراوس **Sonya Kraus** ل ۲۲ تیرمه ها سال ۱۹۷۳ ل باژی ری "فرانکفورت ئام ماین" ژدایک بوویه، هیشتا یا بجویک کهفته د خهله کا رونا هییدا، سال چاری ژ ژیی خو (۱۹۷۷) سونیا بی دست ب گوفه ندا بالی کر، سال ۱۹۸۷ ژ بهر بلنیا بهژنا وی بالی هیلا، سال ۱۹۹۲ پشتی خاندنا ناخنجی سونیا بی ههتا سال ۱۹۹۴ وی وهک شههرمزایا مؤدیلتی ناقدموله تی کار کر.

دمسیکی وهک مؤدیلقان کارکر، خاندنگه ها ناخنجی خلاس کر، ل هه می پایتهختیت دنیایی بیت مؤدیلا کارکر، تیهنیا وی ری بوو بگه هیه تیله قزیوونی.. سونیا ههژ بیدهنگی ناکهت، نه خاسمه دان و ستاندنی. نهو ژی مؤدیراتوره ل تیله قزیونه کا تهلمانی یا ب ناف و دمنگ ب ناخی **ProSieben** و پروگرامی **talk talk talkte** پشکیش دکهت. تهو گهلهک کاریت دی ژی دبه

ناقه پوکیت دی. ل سه راقا کتیبخانی کورسی ریژ کربوون و خه لک ریژ ب ریژ ل سهر دروینشتیبوون، ل ژقانا کهسه کی بوون بهیت سمیناری بدمت، ل پیشیا ریژیت مرؤفا دوشکه کی بلند هه بوو و کورسیهک و میزهیهک دانابوون، داکو تهوی سمیناری ددمت ل سهر روینیت و مژارا خو پشکیشکهت، ل سهر میزی و ب رمخه دو کتیبیت پشکیشکه ری سیمیناری گزره کربوون. و سا دیار بوو کو کتیبخانی ب هه لکه فتتا فه کرنا وی کهسه کی ناقدار میه مان کربوو کو ل سهر کتیب خو باخیت.

هه ر د وان گافادا من ژههل بهری خو دا دیواریت بلندی کتیبخانی: ل رمخی ژوری هه لامه تیته دو مرؤفا دهه لاویستی بوون و رژی نامه دخاندن، ئو ب درژی کتیبخانی ل ههردو ره خا خالهک ژ خالیته دستووری تهله مانیا کو ل سهر سه ربه ستیا هزر و رامانایه هاتیه نفیسین، هه بوون: ((حهقی هه ر کهسه کی هه یه، هزر و رامانیت خو ب په یی، ب نفیسین و شکل دمریپریت و به لاف ژی بکهت و دمرگه بو دقه کرینه کو تهو بخو ل سهر هه می ژیدمرا هه لبیت.

سه ربه ستیا رژی نامه فانی و سه ربه ستیا به لاف کرنی ب ریکا رادیو و تیله قزیوون و فیلمان یا مسوگه ره و چ دویچوون و چاقدیری ل سهر نینه))

تهفی خالا دستووری تهز گهلهک دویر برم، برمه دیروکا مه یا پتر ژ هزاری سالان، نه تتی دیروکا مه بهلکی یا نهورویا و هه می مرؤقان. فه ریژا پاشقه مانا مرؤقان به ربه ندکرن و تخویبکرنا هزری یه، هزر سه رکیشا پیشکه فتییه، ته گهر تهو هاته تخویبکرن پیشکه فتن ژی دی راوستیت، ته گهرا ژ هه میا گرنگتر کو دقان پینجسه د سالیته دووماهیی دا، وهلاتیت نهورویا پیشکه فتین، تتی تهو بوو هه فساری هزرا مرؤفانی بهردا و هه ر مرؤفه کی خو سه ر، بی چاقدیری و دویچوون هزرا خو کر و تشتی فیای گوت و به لافکر و تشتی نه فیای ژی ب

زمانی لقینی و زمانی لهشی

پشکا ئیکي

خو بگونجینیت.

۵- دانانا دستان ل سهر میزی بوو لایی کھی دناخفتیت، نیشانا داخوآزا گریڈانا په یومندیه کا باشه.

۶- ل دمئی ژنک ل سهر کورسیکی دورینیته خواری و بو لایی سینگی خو خوار دکهت ودهستیت خو دانابه سهر پیٹ خو، نیشانا هندی یه کو پیڈفی ب چافدیریکرنی هیه وئه فزئی ژبو ناراندنا کھی بهرامبهره کو هاریکاریان بو زیده بکته.

۷- دمئی زهلام درونیته خوار ل سهر کورسیکی و دستیت خو دانیته سهر پشتا کورسیکه کا دی، نیشانا هندی یه کو پیڈفی ب هه فزینه کی، یان هه قالینیه کی هیه.

۸- لیڈانا میزا نقیسیگه هی ب تبلا، رامانا تورمی ونه مانا هه داری یه.

۹- دانانا هه ردوو دستا ل سهر سینگی، رامانا هندی یه کو وی کھی دقتیت خو فهدمرکته ژ خه لکی، یان ژی نیشانا هندی ددمت ژ ته دترسیت.

۱۰- ته گهر ملین خو هزاندن، رامانا هندی ددمت کو چ پویته ی ب وی ناخفتیت نادمت یا بو دهیته گوتن.

لقینیت دست ولهشی خو بین، ب تایه تی ل بهر چافکت کامیرا و چافکتی کهفتاندا، چونکه دست و لقینیت دست دشی وینه کی نه په سندکری ل دوور که سایه تیا مرؤفی نیشانی دروبه ریت مرؤفی وخه لکی بدن، لهوا یا فهره مه زی وکو خه لکه کی دی ل جیهانی هندک پیزانین ل سهر وان لقینا هه بن ودی دقتی نقیسینیڈا هندک ناقری و لقینیت لهشی مرؤفی پیٹ روژانه دژيانا مهلا رویددن دی بهرچافکه ی، کو دبیت نهم رامان ومه بهست وکارتی کرنا وان یا درونی نه زانین یا کو بو مه دروست دکهن.

لقینیت دستان :

۱- دست لیڈانا سهر وچاقان ل دمئی ناخفتیت، رامانا هندی ددمت کو تهو کس تشته کی دوودل دبیزیت، یان درموا دکته.

۲- دست لیڈانا دفنا خو ل دمئی ناخفتیت، هه مان مه بهست هیه، دوو دل، یان درموا دکته.

۳- دست هاقیتنا گوهی خو، یان دستی خو بو گوهی خو بر، واته تهو ژ وان ناخفتنا یی دوو دل پیٹ ئیک ل جهم وی دبیزیت.

۳- ته گهر ژنکی ب نهرمی دستیت خو ژیک فه کرن، تهو رامانا فه بوونا ویه ویا رازیه ل سهر وی سهقا و بایی تیدا دژیت.

۴- تیك هه لبوونا تبلا دناف ئیکدا و هی دیبوونا زولقوتاندنا مژیلانکیٹ چاقا، نیشانا بی تاقه تی وی هیزی و نه رازیوونی یه ل سهر وی ناخفتنا بو دهیته گوتن.

۴- ته گهر تبلیت دستا پیکفه بن، نیشانا هندی یه کو ناخفتکهر یی ب ناقله مند و ژیر و دلوفان و رموشه نبیره و دشیٹ دگهل هه می کاودانیت گشتی

مستفا نهره دنی:

د گهلهك فهكولیناندا دیار بوویه کو زمانی لقینی ولهشی، پارچه کا گرنکه و ژهر په یام ونامه کا دی گرنگتره کو بگه هیه کهسه کی دی ول دمئی مرؤف دناخفتیت، یان درونیته خواری دبیت ژ ۵۰ تا ۸۰٪ ژ پیزانینا بهیته فه گوهاستن بو کهسیت بهرامبهر، بیی کو مرؤف ههست پیبکته و تهو ناما دهیته فه گوهاستن ب ریکا زمانی لهشی یا زنگینه ودهمان دمدا یا نالوزه دخوزایی خودا، زمانی لهشی هه می نیشان و رامانیت شپرزمی و تورمبوونی وخوشیی و درموی وراستگویی و ترسی و فیل وفندا و..... هتد بخوفه دگریٹ.

زمانی ناقری و لقینی گهلهك ژ زمانی ناخفتنی کهفتتره و تانوکه ژی زمانی لقینی ودهستان ل هه می جیهانی ب رنگه کی گهلهك بهربه لاف کار پی دهیته کرن، چونکه ب ریکا لقینا دستان مرؤف دشیٹ په یاما خو بگه هینیته هه کهسه کی بلا زمانی وی نه زانیت.

رنگه گهلهك وesa هزر بکهن دستیت مرؤفی ب تتی فه رمان وئهرک وکاران جهجه دکهن، نه خیر وesa نینه دستیت مرؤفی پیزانینا ژی ددهنه مرؤفی وکه سایه تیا مرؤفی ژی دیار دکهن، دستیت مه نزانن درموا بکهن، بهلکو دراستگونه ودمبرینی ژ ناخ و دل و درونی مرؤفی دکهن و ب لقینا دستان ولهشی مرؤف دشیٹ مه بهستا هه قالی خو یا دروست بزانیٹ، یا وی نه قیٹ ناشرکا بکته ودهست فاکتهریت سهرکینه ژبو دستیشانکرنا ههست وسوزیت دروست، لهوما پیڈفی نه ٹاگه هداري

ژ ههست و دیتیت من

کوسور دوسکی

نهف وهلاتی نهز تیدا دژیم تنی دوو ناریشه ههنه

* روشهنبیری و هی ههست ب بهرپرساتی ناکهن، نهزانی و خۆ ددانن زانا، لهوا ل وهلاتی من تو نرانی کی زانایه وکی نهزانه .

* نهگهر پستی بوورینا سهدان سالا هییش نهه پاشقهمای و گیرو بین، نهری چهند سهد هزار سالی و دمی و دقیت ههتا نهه بزاین بزین وهک هندهک مروقی ب مهژی.

* نهگهر تهفیا بزانی ل روژههلاتی ژیان چهوا دبووریت پرسیارا وی کچی بکه نهوا خهونا وی نازادی، گهلهک تشت ههنه دهما شکهستن ب چ رهنکهکی وکی خو نازقرن، نهگهر چهند بزاقا بو زفرینا وان بکهی، لهوا پاراستی ل سهر تشتی ب بها بکه (ههقالینی، هیفیا، رازیوونی، ههستا، سهربوورا، پهیوونیا) و رازیوون بلا یا دویر بیت ژ هزر و بیر و نهگرنگیدانا دمور و بهران بو وان تشتان.

* دبیت یا دین بم ودبیت یا دروست بم، گرنگ نینه نهزا ههیم، بهلی گرنگ نهوه نهز هزر دکم.

* ل وهلاتی من ژن دقیت یا دورپیچ کری بیت ل بن عهدتا، ل وهلاتی من ژن سهدان سالا پاشقهمای تره ژسهردمی، ل وهلاتی من ژن وهلاتیا پله دوویه، ل وهلاتی من ژنی مافی ههبوونی نینه، ل وهلاتی من ژنی مافی ههلبزارتنی و بیهن ههلهکیشانی نینه، ل وهلاتی من ژن ل بن هندهک دوریشما و عهدتا دهیته خاپاندن بهلی باش بزانه وهلاتی من ته بقیت، یان نهقی و ته یاسا و عهدت ههبن یان نهبن، روژهک دی ههر ههلیت دی تو ب یاسا و عهدتیته خوچه خو بو نویاتی چهمینی.

* ل وی دمی ههست ب کهری دکهی قیانی بینه و دههبوونی دا بچینه.

* قوتابییت گیقارای نینن، چونکه مهحاله نهو خاندنگهها وی دانای دووبارمبیت

* کهسیت ساده ژههبوونی ژی هزری ناکهن، بهلی کهسی جودا نهوه یی ژنهبوونی هزری دتیت و دناف ههبوونی دا بهردموامی ددتی.

* هندهک جارن رهوشتی چ گریدان ب پهرومردی فه نینه . چهند نیتیم ههنه خودان رهوشتی بلندن.

نازدار ب دزيڪرن دهيٽه گونہ هبار ڪرن

پشتي به لاهيوونا سترانا نوي با هونرمندا باڪوري ڪوردستاني نازدار جزيري نوا ب نافي (پهڪجار) د شامياندا، هلبستانهڪي ڪورد بي ڪو پهپيٽ في ستراني نشيسين داخازا مافي خو ڙ نازداري دڪته چونڪي ل دويڻ ڪوتما وي نازداري بي دستورييا وي نو پيڻ ب ڪارٽينايه و بي ڪو ناهريي زي ب نافي هلبستانهڪي زي بڪته خوداني پهپيٽ في ستراني هلبستان نزار پالوو ل دور في چندي راکه ماند : پهپيٽ وي ستراني زلاي من فه هاتپونه دروستڪرن و ناوازي زي پيٽ "سمير صلي" نه لي د تاپيٽي ستراني دا هاتپه نشيسين پيڻ و ناوازي "سمير صلي" و نه من و نه زي "سميري" دستوري ندياه نازداري شان پيڻ و ناوازي ب ڪار بينيت و د دريڙاهيا ناخشيٽي خودا نزار ديڙوت : نهه زي نانڪويا وي چندي په تاڪو نوڪه مافي هلبستانا دمپه خاڙن و پهپيٽ وان دمپه ب ڪارٽينان بي دستورييا وان دهاشپيان نا دمپه بهلاف ڪرن.

ل فرينگهه چ ب سهري ليندس لوهاني هات..؟

لاپتوپا تايپهتا سٽيرا ٽمريڪي ليندسي لوهان ل فرينگهه ها شانگهه زلاي چندي ڪهسهڪان فه دهيتي دزين و نافبري زي ديار دڪته هر ڪهي لاپتوپا وي بو بزفريٽي دي پارهڪي باش دمتي.
ليندسي ٿهو پاره ديار نهڪر ڪاني چنده بي ڪو دي دمتي وي ڪهي ڪو لاپتوپا وي بو بزفريٽي، لي ڪوتي ٿهزا بهرههقم وي چندي بقتي ب دمتي، ب تي لاپتوپا من بو من بزفريٽي.
ههڙي ڪوتي ٿهف لاپتوپا ليندس لوهاني هڙمارهڪا مهزن ڙ شڪليٽ وي بيت رويس تيڊا هههه و دگهل چندين نهپهنيڻ دي بيت هونرمهنديت دي زي، ڙوان زي لهيدي ڪاگايي و ڙ ترسا ندا ليندس لوهان ل سهر بهلاف بوونا فان شڪليٽ وي و توش بوون ب ههتڪبهريي دناف جيھاني دا نافبري ڙبوي بدستته ٿينانا لاپتوپا خوو پارميان پيشنيار دڪته بو وي ڪهي ڪو دي زفريٽي.

ئەلیسا یا پەشیمانە و هەست ب گۆنەهێ دکت

سترانیبێژا شوخ و شەنگا لوبنانی ئەلیسا یێ ئاشکەرا گەلەك هەست ب خەمگینی و ژ خو نەرازیبوونی دکت ب ئەگەری زیدەبوونا کیشا لەشی وی دقان دوماهیکان دا، چونکی ئەلیسا بەردەموام پویتیەیی ب لەشی خوو ددمت و بەردەموام بەژن زرافیا خو دپاریزیت، دق باری دا "ئەلیسا" یێ گوتیە : ئەز نەشیم راوستم ل سەر نە لومەکرنا خوو و بەردەموام لومەیان ل خوو دکتەم ل سەر وی خارنا ئەز دخۆم و ئەز نەشیم هاریکاریا کەسینیا خو بکتەم دا هەست ب گۆنەهباریی نەکتەم و جارەکا دی دق زقرمە ل سەر روتینیا روژانە د بواری خارنی دا هەژێ گوتی یە د دوماهیە دمرکەفتا خودا ئەلیسایێ کیشا خو زیدەکربوو و ئەف چەندە ژێ یا پیفە دیار بوو و ب فی چەندی ژێ ژیانا ستیریٹ هونەری گەلەك ب زحمەت دییت و نەشیٹ ب دلی خو خوشیی ژ ژیانا خوو ببینن.

موژدین داخازا لینهگرتنی ژ موسلمانان دکت

سترانیبێژا کورد موژدین صالح ئەوا بەرنیاس ب کلیپا پەشیمانی یا کو تیدا ناقبری ب رووسی دمرکەفتی د دوماهیە پەياما خو داخازا لینهگرتنی ژ موسلمانیت کوردستانی دکت و ژوان داخاز دکت ریژی ژ بووسلمانبوونا وی بگرن، و دق باری دا موژدینی گوتیە : خودی ل گۆنەهیٹ من خوش ببیت بیٹ من د کلیپا خو دا کرین و ئەگەر مەبەستا من ژ خو رووسکرنی ژێ ژلایی زانستی قە ژێ بیت، لی من ددمی ویتەکرنا وی کلیپا دا چ خەلەتی نەکرینە و دخازم ل من نەگرن و خودی ژێ ل من نەگرت، هەژێ گوتی یە موژدینی ددمی بووری دا بووسلمانبوونا خو راگەهاند بوو و هەروسا بەلاف کربو نوکە د پەیمۆندیەکا ئەفینداریی دایە دگەل گەنجەکی و ب ریکا وی بووسلمانبوویە، لی پشتی دهمەکی کیم دوبارە موژدینی بەلاف کر ئەو یا جو دا بوی ژ خوشتیخی خوو دنوکه دا ژێ داخازا لینهگرتنی دکت ژ بەر شکل و کلیپا خویا رووس.

خالد سلیفانیهی ل ناقبهرا هلبهستا هایکو و پرتیسکه دا

خالد علی بی ناسناڤ ب خالد علی سلیفانی ل سالا ۱۹۷۶ ئی و ل بن چادرهکتی ل گوندی چه مبههکات سهر ب دهشتا سلیفانیهانقه هاتی یه سهر دونیایی ل سالا ۱۹۹۰ هاتییه دناڤ گوره پاتا هلبهستا کوردی دا و هلبهستا سترانکی ژيانا خوه یا نه دبیا تی دهسپتیکرییه، دهچویی نامادهیی یه و سالهکتی زانکو خواندییه و هیتلایه خودانی (۸) بهرهه میت شاپکرییه ۱- ده رگههی مرئی (هلبهستا) ۲۰۱۰

۲- داکه تن ژ رۆژناڤا په یغان (هایکو هلبهستا) ۲۰۱۰

۳- سقف الرمال (شعر) ب زمانی عهدهیی ۲۰۱۱

۴- ژيانا به ختمووری (وه رگتران) ۲۰۱۱
۵- ناکنجیین هلبهستهک داوی (هایکو هلبهستا) ۲۰۱۲

۶- قصب یسعی ان یگون نایا (شذرات) ل (دار الروعه) یا چاپ و وهشانی ل قاهره هاتییه چاپکرن (چاپا نیکی) ۲۰۱۳

۷- پرتیسکه په یڤ ۲۰۱۳ پ
ل فان نیریکان په رتوکا القاهره چاپ بوی، چاپا دووی ژی دی هیتته به لافکرن.

کو دمربکهفن.

پ/هلبهستا فی سهر دمی چاوا دبینی و گهنجی نهو دهستی نفیسینی ههی چاوا دبینی و چ بکن باشه؟

هلبهستا فی سهر دمی و مک کانیا گوندی یا لی هاتی، ههچی پتر ب شیلینت پتر ب داهیتهر خوه دبینت، و ناقی وی دچیت، لی باومریکه، خهک زوو ژبیر دکن، ئانکو ئهوی و هکی سترانا نهوییه، دوو ههیف و نیکسپایر دبت، ئهم هیشتا د حهقیقهتا هلبهستی نهگههشتنه، ئهم نزانین ئهم ل کیژ دمی دنفیسین و هک قوناغا نه دبیا تان، نه ئهم کلاسیکینه ونه مودرین، مه سهروبنکر، ئهقه ژی گهر دگهرت بو چاقلیکرنی بو کو رینام و شهنگستی و ری رنگی ئهم چاقلیکرنا وی دکهین، بی نه د گهل من ژی بو دیتنا من دی ئیک پرسی ژی کم، هلبهستی

من دزانیت من دژییهک بچووک ده نه دبیا ت نفیسین، ل چو ئاست بت ئهو بازارهک دبیه، لی تشتی ئهز هاندایم کو پتر ئهز خوه بوستینم و خوه پیشبیخیم باومرییا من ب من، و شیانی ت من زیدمباری کو ئهز سوپاسیا وان ههقالان دکم ییت ل دهسپتیکی ترانه ب من دکر و ب شیعری ت من، ب تاییهت دمی ئهز قوتابی ل پولا دووی ناقنجی، کو ب راستی وانا ئهز هاندام ئهز خوه ئیسبات بکم، و هک ههفرکی. من ب شانازی ل ئیرۆ شییا تشتهکی باش پیکیشی نه دبیا تان بکم. نه کو و هک هرمارهک زیده لی و هکو جوړ و نهوعیهتهکا باش، ب شادههیا مهزن نفیسکاریت مه و ییت بیانی.

ل دوور پرسا ته گهنجینا من و مک ئهز کورهک، ژیانهکا ساده، مهحرؤمییا عاتفی، ئهقیینهکا بیدهنگ و بی دوماهییک، کهبتهکا روحی عاتفی، بهرزبوونهک د جوگرافییا دمرؤنی ده، د زمهنی ههلاویستی د نهقهبا چویی و پاشه رۆژی ده، تیر خهون و کییم خهو. گهلهک مل ب منقه و چو دل نه ب من فه. ئهز گورستانهکا گهروگ بووم. ئهز تزی پرس و ترس و سینور و هیقییت قهدهغه

تهکهنگی دهست ب نفیسینی کرییه و کهنگی ئهف هزره ل دهف ته پهیدا بوویه؟

ل سالا ۱۹۹۰ من دهست ب نفیسینی کر، و یهکم هلبهستا من ب دهقوکی فههاند، لی کلیلا من یا ئهز پی ب ژوری جیهانا نه دبیا تان بوویم/هلبهستا سترانکی بوو، کو من شیایی د دمهکی کورت ده ناقهکی بو خوه چییکم، وههمی سترانی ت من هوزان بو داناین جههکی باش د ناڤ خهلکی و هونهری کوردی ده گرت. وههتا نیژیکی ۱۵۰ هوزانی ت من بووینه ستران.

پاشی ئهز بهر ب هوزانا ههفجهرخ فه چووم و من گهلهک نه دمی جیهانی خواند ژ ییت عهرمبی و ههتا ئینگیلیزی و ئهلمانی و گریکی، پاشخانهیهکا باش بو من پهیدا بوو.

پ/دمی تو گهنج ته هزر دکر جارمکی بیه نفیسهر و گهنجینا ته یا چاوا بوو و هکو کورهک؟

دمی ئهز گهنج ههرومهکو تو نهو من پیر دبینی، لی دیسان، من دژییهک نو ده تیگست نفیسین، و ئهقه نه ریکلامه ئهز بو خوه دکم، ههر کهسی نیژیکی

سوپاس بو خودی ئەز ب خیزانا خوه بهختهومرم. سهرباری کو گهلهك جارن گازنده دی ههبن، ب تایهت دمی باری ئابوری ئەنیا خوه ل مروقی دکت گرێك. **پ/لشی داویی ته خوه ل ژانرمکی ئەدمی دایه کو دشیین بیژین یی نوی یه ل دقهیری؟**

راسته، پرتیسکه پهیف، کو ب عهرمی دبیئی شهزمره، و فرهنسی فراکمون، کەسی ئەفه نهنقیسییه من ب کوردی نفیسا ل بن ناقی (پروفهیین ژینهکا نهبت شانۆگهری) ههمی پهقییت کورتن و تیر فهلسهفه ورامان و پشتی دانوستاندنی د گهل گهلهك ئەدیب و زمانزانان، ئەم ل سهر ناقی پرتیسکه راوستان، بهلکو پهرتووکا من یا ب عهرمی ئەوا ل قاهیره ل مسری ژی ئەفه بوو، و دبت ئەو ژی بهییت هژمار و مکو یهکم پهرتووک تایهت ب شهزمری ☐ فه گریدایی.

پ/ بوچی پرتیسکه پهیف؟

چونکی ژيانا مه پرتیسکه، ههر ئاریشه و قهیران و مهحرۆمییهکی پرتیسکهکا ژ مه بری، ئەم پرتیسکن، راسته ئەم لیكداینه وهك جهسته، لی پرسا رۆح و دمرۆنی مه بکت، ئەم چهند قهت و پرتیسکن.

پ/ چ خهلات بو ته هاتینه، ئانکو ته چو ژ فان پهرتوک و نفیسنیت، خوه قازانج کریه؟

نفیسهر ئەگه ژ بهر خهلاتهکی، یان دستخوشیهکی بنقیست، ئەو نه نفیسهره، بهلکو ئەو خودان ههستی کیماسسی یه دقیت خوه بینت پیش و کون و دمرزیت کەسایهتیا خوه ب مهرح وپهسنا دابگرت، ههر چهند مافی نفیسهریه کو بهییت خهلات کرن و دستخوشی بو بهین، لی نه ئەو بت ئارمانجا وی، بهلکو هاندر و پالدر کو پتر خوه بوستینت. رۆزا من پیئقیسی داهیتانی گرتی من خوه ل بهندا چو خهلاتان نهگرت، ههر چهند ئەگه هات ژی ئەو خوهشبهختیه، لی مخابن نفیسهر دژیت پشتی دمردت، وهك جمال الدین ئالفغانی گووتی... ل رۆزهلای نفیسهر مری دژیت و دژیت پشتی دمردت. باشترین خهلات ئەوه ئەز تشتهکی قهنج و مفادار پیئشکیشی مللهتی خوه و گشت مروقیایهتی بکم.

پ/ پهیفا داویی؟

میژوویی بیژینکهکا هه ی تیرا مه ههمیان دکت، کەفيله کو تشتی ههژی و نه ههژی ژیک قافاریت.

وهختهکی من ههست ونهستیته خوه دنقیسین، لی ئیرو ئەگه ئەز تفالهك ئەفریقی یی برسی بینم، ئەز ههتا نه چم د ناخا ویده ئەز نهشیم ب راستگوویی دۆخ و سهقای یی وی ریز بکم. واتا کو وی ب خهم و دمرد و برس و دمبردمریا ویشه ب ژور خوه بکم و ل سهر بنقیسم، بنقیسم چونکی ئەز ئەوم نه ئەو ئەزم، ئەفهیه نامهیا نفیسکاری ببت ومسیت ههر کیشهیهکا مروقیایهتییی د خوه حازر بکت و دمربینت.

شهزمره مروقی بیژت ئەز نفیسکار من و تتی ل دوور ههست و هزیت خوه یی کەسوکی بنقیست، نهکو ههما ب ئیک جار ژ خوه و ههستیته خوه دوور بکهفت، لی بههرا پتر ببت خودیکا ههزار و دمبردمرد و زۆلم و ویزدانا مروقیایهتییی.

پ/ ئەو کەسی ههلبهستی دنقیسن بهزراته یی چاوايه، چاوا سهردمری دگهل بهیته کرن؟

ئەویته ههلبهستی دنقیسن گهلهك جوړن، ئیک بو خوشیا خوه، ئیک بو ناقی خوه، ئیک بو ههستکرنا وی کو دمنگی خوه و یی مروقی، دی بگههینت، ههر چاوا بت، ئەو مروقیهك نه ئاسایه، یی جودایه، وهك هزر و دیتن و ههستکرنا و سهردمری، ئەفجا کا چاوايه دقیت سهردمری و هها د گهل بهیته کرن. ب ریز و پوتهپییدان و گرنگی، ههر کەسی شهس سال ل زانکویا پزیشکی بخوونت دی بت نوژدار، پینج سال ل ئەندازیارییی بخوونت دی بت ئەندازیار... هتد، لی دنیا ههمی بین نهشین نفیسکارهکی چیبکن، نفیسکاری راستهقینه نه یی خهون و رۆژانهییته خوه دنقیست، نفیسکاری دیاریا خودی یه، قودرهتییه، ب ههر کەسی نا بهخشت. لهو گرنگه ئەم سهری ریزی بو نفیسکاریته خوه ییته راستهقینه ب چهمین.

پ/ تو ل مال یی چاوا، دگهل زاروک و ههقرینا خوه؟

ئەز بهرنیاسم رۆباعیاتان دهملدست چییدکم، ل بازاری د گهل ههفالان و ل روونشتانان، گهلهك جارن بو زاروکیته، خوه دبیزم گهلهك کەیفایا وانا دتیته، وهکی دی یی ئاسانم وهکی ههر مروقیهکی خودان خیزان ژیان دمریاز دکم. ب خوشی و نهخوشیا وی فه. ههقرینا من سهقای خواندن و نفیسنی بو من خوش دکت ب ههمی ئەرکی ناقمالی رادبت. وجارا پیدقییت مال پاشدخیته دمی دینت ئەز دنقیسم.

بکه زمانهك دی و ببینه کا دی بت چی ئاخفتن. بوژی ئەدمی جیهانی بوو جیهانی، بو چ زمان بهیته فهگۆهاتن، ههر ئەو نرخ و بهایی مهزنه، ب کورتی مه دقیت بهس ئەم بنقیسین، بی چو گرنگیدان ب تهرز و کیشیت ستاندار و کوالیتیا بهرههمی.

ئەو گهنجیت نهو دستی نفیسنی ههین، ئافریهکی ددت یا بهیته دی گهلهك باشتر بت، ژبهرکو ئیرو گهنجی مه ئەدیباتیت جیهانی دخوینت و دزانت ئاف ل سهر چ را دچت. ئەز گهشبینم ب وانا و تشتی وانا یی ئەز دینم مزگینیته باش رادگههینن.

پ/ رولی ژنی چاوا دینی دنقیسنی دا ئەری یا ئازاده؟

ژن نهشین چو جارن خوه د نفیسنی ده ئازاد بکهت، ژ بهرکو زهلام دیتنا خوه ب وی ژ گهلهك گرێك و بازنیته بهرتهنگ ئازا بکهت، ئاخو ژ ئانکو خیزان، ئانکو میر، برا، باب و بنمال، ئەگه زهلام ب خوه د ئەدیباتیت، خومه نهی ئازاد بت دی چاوا ژن وسا بت.

چهند ژماره ب سهری تلا نابت پیقهه. **پ/ بهرههمیته ته چهندن وههر بهرههههکی ته تایهتهمندییهک یان بیرهاتتهك ل دهفته ههیه؟**

من ههتا نهو حهفت بهرههمیته چاپکری ههنه، و تشتی ههری باش بهرههههکی من ل قاهیره ل مسری چاپ بوو، و جههك باش د ناف ئەدیباتان ده گرت.

تایهتهمندییا بهرههمیته من ئەوه کو ئەو رهگهز یا جوړه یی کیم ژی ههیی وهکو دو بهرههمیته هایکو ههلبهستی، و یی هها ژی نهیی وهك پرتیسکه پهیف، کو ب شانازی بهری چهند رۆژان چاپ بوو و کیم دانه ژی ماینه، ههتا کو بهری چاپ بت، سی سهد دانه ژی هاتن فرۆتن، و بو یهکهم جار د ئەدیباتی، کوردی ده ئەف جوړه هونهری پهیدا دبت، ژ بهر کو هیشتا ل رۆزهلای ب گشتی هونهرهکی نوویه.

پ/ تو زیدمتر دگهل ههلبهستی گریای یان کەنی، گریا مروقی دهیته نفیسن یان کەنی؟

ئەز د گهل ههلبهستی نه دگریم نه دکهنم، هندی ژ من بهیته تهبعهن، چونکی دمی ئەز دنقیسم ئەز خوه ژ خوه رزگار دکم/ ژ دمرقییه خوه تهماشهیی مروقیایهتییی دکم و دنقیسم، چونکه مروقی ههتا ژ خوه دمرنهکەفت، نهشیته ئەویته ژ دمرقه ل زمانی قهلهمی بینت،

گرنگترین رویدان د ژيانا هونه رمه نديت

هونه رمه نديت كورد د سالا ۲۰۱۳ بى بههر نه بووینه ژ كرنا خه له تپان كو ب وى نه گه رى بووینه جهى ره خنه گرتنا جه ماوه رى. ل ده قه را به هدينان ژى هونه رمه ندان چهندين هنگافتن كرينه و هندهك ژوان ژى توشى گله بيا بووینه ب نه گه ريت جودا جودا ژ گرنگترین ژوان نه قيت ل خارى نه.

ب : زیدان سوېمی

هونه رمه نند هه قال ئیبراهیم، پشتی به لاقبوونا وینه یی ئیک ژ کچیت دناف کلیپه کا وی دا د تورا جفاکیا فهیس بوکی، کو تیدا نهف کچه وهک کچه کا له سفروش دمردکه قیت و ل دویف گوتتیت چهند ژیدمره کان قی کچی ل ئیک ژ یانه ییت شهقی بیت هه ولیری کاردکر و نهف چهنده ژى بو نه گه رى تورمه بوونا جه ماومری هه قال ئیبراهیم و ههرديسان به لاقبوونا گوتویا هه بوونا په یومندیه کا نه قینیی دگهل کچه کا مه سیحی.

هونه رمه نند بلند ئیبراهیم، پشتی به لاقکرنا سترانه کی کو تیدا سفاکاتی ب کیم نه ندامان دکهت و ئیکسه ر پشتی به لاقبوونا قی سترانی کومه لیت کیم نه ندام و بهژن کورتان ل دهوکی نه رازیبوئیت خو دیارکرن و رمخنی دژوار ل بلند ئیبراهیمی گرتن و دبه رامبه ر دا ژى ناقبری داخازا لیته گرتی کر.

کور د سالا ۲۰۱۳ دا

دسته‌سهرکرنا هونه‌رمه‌ند سه‌عید گاباری پستی کو دئیک ژ سترانیټ خودا سټکاتیټ ب ټه‌کته‌رمکی دهوکی دکهت و ټه‌کته‌ری ناقبری ژی گلینامه‌کا قانونی ل سهر قهید دکهت و ل دویف گوتنا وی سه‌عید گاباری بو دهمی چهن‌دین سالان دی هیته دسته‌سهرکرنا.

به‌لاقبوونا نوچه‌یی هه‌قژینیا هونه‌رمه‌ند نازداری دکهل هونه‌رمه‌ند رابینی، لی تاکو نوکه چ کهسه‌کی ژوان ټه‌ف چهنده پشت راست نه‌کریه و نه گوتیه نه ژی و د دیشچونه‌کا ئین ئارتی ۲ دا ژی بوو بابه‌تی، رابین یی به‌ره‌ه‌ف نه‌بوو چ داخویانان بدمت، لی ټه‌ف چهنده ب دروستی بو جهی گومانی دهمی کورته‌کا قیدیوی د فه‌یس بوکی دا به‌لاف بوی کو تیدا نازدار و رابین دیلانی پیکته دکهن و هه‌قدوو ماچی دکهن.

نوژدارى سيپلاق

خرشى

د. ئاشتى عبدلمهكىم

ئەم دكارىن خرشىي ب دىنە نىاسىن ب فى ئاوايى: روى نەدانا ئافزى و دووگيانىي ل ژنى پىشتى بوورينا سالەكى ژ تىكەليا سيكسى يا خورست دناقبەرا وي و ميړى دا. ھندەك جارن ژن تووشى خرشىي دىت پىشتى ھەبوونا زارۆكەكى يان پتر. ئەگەرا خرشىي دىت د ژنى دا بيت يان د زەلامى دا، يان دەردوواندا. ھەرچەندە كىم جارن ((5/ئى ژ حالەتان)) چ ئارىشەيىت بەرچاڧ ل ھەردوو لايان نىن.

ئەگەر ئىت خرشىي:

۱- ل زەلامان:

۱- كىماسى د ھەژمارا سپىرمىت زەلامى دايانژى د لقىن و بزاف و سىمايىت واندا.
۲- ھندەك نەساخيىت گونان وەك: ئەو بن گوھكا خانەيىت گونان پويچ دكەت. ديسان مانا گونان دناڧ زكى مرؤڧى دا ((ال فان ھەردوو حالەتان شىنايىت زەلامى بو ئەفراندا سپىرمان نامىن)).

۳- ھندەك نەساخيىت سيكسى، وەك سيلانى، كۆ رەنگە بىنە ئەگەرا گرتتا ئەو كەرخىت سپىرمان ژ گونان ڧەدگوھىژن.

۴- پىشلىيىت ھورمونان دناڧ لەشى دا ژبەر كۆمەكا ئەگەران.

۵- پەنگيانا خوین ڧەگپىت ((اورده)) گونان و تزيوونا وان ژ خوینی ((دوالى الخصيه)) ل ڧىرە پلەيا گەرميا گونان دى بلند بيت ب ئاوايەكى كۆ نەھيلن سپىرم بەيئە ئەفراندا.

۶- نەميړى.
۷- ھەژمارەكا نەساخيىت لەشى دكارن مرؤڧى تووشى نەزۇكىي بكن وەك: دمدى شەكرى و ئىشا زراف ((سل)).

ب- ل ژنان:

۱- ھەبوونا ھندەك بەندىت زكماك دناڧ ئەندامى سيكسى دا كۆ بىنە رىگر ل ھەمبەر

كريارا سيكسى.

۲- كۆلبوونا ئەندامى سيكسى يا دژوار كۆ نەھيلىت كريارا سيكسى ب رەنگەكى درست ئەنجام بەت.

۳- چارەكنا نەساخيىت ستويى مالبچويكى ب ليزەرى يان ب كەواندى.

۴- زىدە تىراتى و چرپيا كەرسى وەك كەمىشى ل ستويى مالبچويكى كۆ دىتە ئاستەنگ د رىكا دمرابزوونا سپىرمان بەرەڧ مالبچويكى.

۵- ھەبوونا ھندەك دژاومران دناڧ ستويى مالبچويكى دا كۆ دىنە ئەگەرا كوشتا سپىرمان.

۶- خەتمينا ستويى مالبچويكى يا زكماك يان ژ ئەگەرا ھەودانىت دژوار.

۷- شاشى و كىماسيىت زكماك وەك: ھەبوونا ناقبەرەكى دمالبچويكى دا، ديسان حالەتەك دىژنى مالبچويكى دوو شاخ.

۸- پىككە نوسيانا ديوارىت مالبچويكى كۆ دىت روى دمت پىشتى پاقىرنا وي ((كوريتاج)) يان پىشتى ھەودانىت وي يان پىشتى راكرنا گرىكىت وي.

۹- گرىكىت ((زىدە گوشتىن)) نەپىس ل مالبچويكى.

۱۰- ستوبىرېوونا ديوارىت مالبچويكى.

۱۱- ۳۰۰مىن و ھندەك جارن پىككە نوسيان و گرتتا كەرخىت مالبچويكى ب ئاوايەكى كۆ نەھيلن ھىك دناڧرا دمرابز بيت يان سپىرم ب گەھنە ھىكى و وي ئافز بكن. نەساخيىت وەك سيلانى، خلتى ڧرەنگى ((سڧلس))، ئىشا زراف ((سل)) دكارن ڧى ئارىشەيى ل كەرخان پەيدا بكن. ديسان ھندەك نىشتەركارىت زكى دىنە ھويى پىككە نوسيانى.

۱۲- پويچبوونا سەرى وان كەرخان كۆ وەك بوڧىت پىمازانە و ھندەك رىشالوك پىقە ھەنە داكۆ ھىكى ژ ھىكدانكى ڧەگرن. ئەگەرا پويچبوونا وان ژى دىت كۆلبوونەكا دژوار يان يا دووم دىژر بيت.

۱۳- ھندەك گرىك ل كەرخان و ل ھىكدانكان دىنە ئەگەرا تىكدا نا كارى وان كەرخان.

۱۴- كىسيكيت ھىكدانكان كۆ دىنە ھويى تىكدا نا كارى وان.

۱۵- تووشبوونا ھىكدانكان ب قاسەكى مەزن ژ تىشكى يان كەرسەيىت كىمياوى، بو نمونە ل دەمى چارەكنا پەنجەشپىرى.

۱۶- ھندەك نەساخيىت لەشى كۆ كارتيكرنى ل سەر ھىكدانكان دكەن بو نمونە بن گوھك.

۱۷- ھەبوونا ھندەك دژاومران دناڧ لەشى دا كۆ دى خانەيىت ھىكدانكان كاردكەن.

۱۸- ژىكرنا ھىكدانكان ژبەر ھەر ئەگەرەكى.

۱۹- كىماسى د ڧەرىتتا ھورمونىت پەرىس ژ و مرابوون و دمركەشتا ھىكان ژ ھىكدانكان دا.

۲۰- بىلندبوونا ئاستى ھورمونى نىراتىي ((تسىتوستىرون)). ئەڧ ھورمونە ب رەنگەك سروسى ل ژنان زى دەيئە ڧەرىتن، لى ل ڧىرە ئاستى وي زىدە يى بلندە، لەوما دى موى ل سەرچاڧ و زك و سىنگ و رانىت وي ديار بن.

۲۱- پىشلىيىت ھورمونان دناڧ لەشى دا.

ھەلبەت چارەكنا خرشىي ددەتە لدويڧ ئەگەرا وي. ئەو چارەكرن دىت ب دمرمانان يان ب نىشتەرگەريى بيت.

دەمى ھەمى ھەوليت چارەكرنى د تەوش و د بى بها بن بن نوژدار دكارن ئافزىا دىستكار ((التلقيح الاصناعى)) ب جە بىن. ل ڧىرە ھەژمارەكا سپىرمان دناڧ توخماڧا ميړى دا بەرددەنە سەر ھىكەكا ژنى ل دمرڧەي لەشى و د ئەنجامدا ئەو ھىك ئافز دىت. پىشتى چەند رۆژەكان ئەو ھىكا ئافزكرى دەيئە چاندىن دناڧ مالبچويكى ژنى دا كۆ ھىدى ھىدى و مرار دىت ھەتا دىتە بچويكەكى تەڧاڧ.

دهولتا چینی موشه‌که‌کی دئه فرینیت له‌زا وی ۱۰ جارجی هندی یا دهنگی په:

ومزاره‌تا به‌ره‌فانیا ئه‌میریکی دکراند کو چینی ل فان دوماهیان موشه‌که‌ک تاقیکریه دکاریت بفریت ب له‌زاتیه‌کا مه‌زن و هوسا چین دی بیته دووم وولات ل جیهانی پستی ئه‌میریکا ل په‌یدا کرنا فان جوړه موشه‌کان. ئه‌ف موشه‌که دکارن دربه‌کی بله‌ز داننه ئارمانجیت خو ل هر جهه‌کی هه‌بیت. له‌زا فان موشه‌کان دگه‌هیته ۱۰ جارجی ته‌مه‌ت له‌زا دهنگی (کو ۳۳۰ میترن ده‌ر چرکه‌یه‌کی دا).

گوشتی براژتی لسهر په‌لا زیانی دگه‌هینیه ساخله‌می:

دغه‌کولینه‌کی دا کو هه‌ژماره‌کا زانایان تیدا پشکار بووین دیاربوو ئه‌و گوشتی دهیته براژتن هنده‌ک که‌رسته‌ییت ب زیان زئی دمردکه‌فن کارتیکرنه‌کا خراب لسهر له‌شی مروقی دکهن چونکی ژ رویه‌کی فه مینا وی دویکیلی په یا ژپشتا ئوتومبیلان دمردکه‌فیت. ئانکو ئه‌و گوشتی لسهر مه‌نقه‌لا دهیته براژتن مه‌ترسیی دئیخیته سهر له‌شی مروقان ژبه‌ر ئه‌و دویکیلا ژ رمژیی دمردکه‌فیت و تاما گوشتی خوش دکه‌ت.

جگاره‌کیشان نه‌دویره کوراتی و نه‌میری په‌یدا بکه‌ت:

دغه‌کولینه‌کا نوی دا کو ل ویلایه‌تیت ئیکگرتی بیته ئه‌میریکی هاتیه نه‌جامدان ئاشکراوو جگاره‌کیشان دکاریت خودانی تووشی هنده‌ک زیانیت ساخله‌می بکه‌ت کو ژبلی په‌نجه‌شیرا سیهان په‌نجه‌شیرا که‌زه‌بی و رویشیکایه، زیده‌باری کوراتی و دمردی شه‌کری و نه‌میری. زلایه‌کی دپه‌هه‌رچه‌نده هه‌ژمارا جگاره‌کیشان ل ئه‌میریکا به‌رف کیمی چوویه و ژ ۴۲٪ بوویه ۱۸٪ ل فان ۵ سالیته دوماهی، به‌لی ریژه‌یا توشبوونی ب په‌نجه‌شیرا سیهان و هسا کیم نه‌بوویه ژبه‌ر ریکیته نوی بیته جگاره‌چیکرنی. نوکه ل ویلایه‌تیت ئیکگرتی بیته ئه‌میریکی قوربانیت جگاره‌کیشانی ۱،۵ ملیون کوشتینه و ۱۶ ملیون زیان فی که‌فتینه.

دەرمان ژ نهلندی دیروکی ههتا نهقرو

د. ناشتى عبدالمنعم

دزوار، نهساخييت ئافرمتان، شكهستن))، ديسان فلى بو فى زانايى بليمهته دهمى شياى ريكييت چارمكرنا نهساخيان ژ سهردهمى جادووبازى قهگوهيزيته سهردهمى لى نيرين و پشكينيى و ههردهم داکوکی لسهر وى چهندي دکر کو نهساخی ههمى هندك دياردمييت سروشتى نه، نهك سزايهكه گيانيت خرابكار ددنه بهر مروقى. ديسان هيپوكراتى تا ب گروقى بهرخودانا لهشى دزى نهساخيان ل قهلهم ددا. هيپوكرات ئيكه ژ كهفتين نوژداران كو پويته ب دووگيانى دای و ماومى وى دستيشانكرى ((۲۸۰ روژ)). ل ههمان بوار هيپوكراتى پويته ب ژبهرچوون و زاروكبوون و سونهتكرنى دايه. زيدهبار هيپوكراتى دستهكى بالا ههبوو د كريات نشتهگهريى دا و داهيتانا ئاميريت نشتهگهريى. ژلايهكى ديغه هيپوكرات دهرمانساز ژى بوو و بهحسى ۲۳۵ دهرمان و گيايان كريبه و وى ب دستيت خو درمان بهرههف دكرن و بهريى وى ل مفاداريا درافى نهبوو. ژبلى ههمى هيپوكراتى هندك خاسلهت و سنج و رموشيت جوان ههبوون و بهرنياس بوو ب دلوقانى و خهمخوريا خو و ههتا نهقرو خونداريت كوليجيت نوژدارى لسهرانسهرى جيهانى سويندا وى دخون دهما خونيدنا خو ب داوى دئينن.

دهرمان لسهردهمى رومانان:

رومانان مفا ژ شارستانيهتيت بهرى خو، مينا گريك و كهفته مصريان، ديتبوو ب ريكا فيرگهها ئهسكهندهريه نهوا ۳۰۰ هزار دستتقيس تيدا دحهواندى و ههمى ژى لسهر پهريت لهقهنى مصرى هاتبوونه نقيسين. رومانان چهند نوژدارهكييت شاهرما و خودان ناف و دمنگ ههبوون كو ههژمارهكا مهزن ژ دهرمانان دنياسين و بهرههف دكرن و نهساخ پى چارمكرن،

نياسين و دايهكارى ژبو نههيلانا نيشانى و نهجامدانا نشتهرگهرييت ومك سونهتكرنى و خهساندى و قهگرتنا شكهستان، ژبلى نشتهرگهرييت جوانكارى.

مصرييت كهفن گهلهك دهرمان نياسينه و بهحسى وان كريبه لسهر پهريت لهقهنى مصرى ((اوراق البردى)) نهوى مشه ل مصرى دهاته چاندى و ئيك ژ مفاييت وى چيكرنا پهريت نقيسينى بوو، ئهف جوره پهريت نقيسينى ههتا سالا ۱۵۹۱ ژى مابوون و پاشى نهمان پشتى دمرکهتا كاغزا ئهم نهو بكار دئينن. نوکه ههژمارهكا نقيسينيت مصرييت كهفن دپاراستينه دناف موزمخانهييت جيهانى دا و دريژيا هندك ژوان پتره ژ ۲۰ متران و فرهيا وان ۳۰-۳۵ سهنتيمترن و تيدا بهحسى گهلهك نهساخى و شكهستن و برين و سوتن و كولكان هاتيهكرن، زيدهبارى ريكا چارمكرنا وان.

دهرمان لجهم گريكان (يونانييت كهفن):

زاناييت گريك دستهكى بالا ههبوو د وارى نوژدارى و دهرمانسازيى دا. گريكان مفايهكى باش ژ ميراتى پرى هوستايى و شههرمايا مصرييت كهفن و بابليان ديتبوو. ديسان گريكان زانستى نوژدارى نهوى لسهردهمى وان پهيدا گهشهكر و پيشقهبر. ((هيپوكراتى گريكى)) دناقبهرا سالييت ۴۶۰-۳۷۰ ب.ز پهيدا بوويه و ههتا نهقرو دهيتته نياسين ومك بابى نوژداران و نوژداريى ل سهرانسهرى جيهانى. ئيك ژ نيشانييت هوستايى و فليشانيا هيپوكراتى نهوه كو شيايه زانستى نوژدارى ژ ئايينى جودا بكهت و ستوينا بو دانيت و شهنگستى وى موكوم بكهت. بابى نوژداران پتر ژ ۶۰ پهرتوكان دانايينه و بيت ژههميان ناقدارتر نهقهنه: ((نهساخييت پيس، نهساخييت

دخهلهكا بووريدا ژ نهفى بابتهى من گوتارا خوب دوماهى ئينابوو ب ههشكافتنا ديروكا دهرمانى لسهردهمى مصرييت كهفن و من گوتبوو: نوژداريت مصرى درافهكى مهزن لسهر نهساخان دسهپاند و ژى دستاند و دهاته گوتن دهمى ساخلهميا ئيكى زقرىبا و رموشا وى باش بيا دقيت پرچا سهريى خو برى با و تهمهت سهنگا وى زيى يان زيى رادستى نوژدارى كريان!!!

دقى پشكى دا دى بهردموامى ب دهرمانى لسهردهمى مصرييت كهفن دهين. فيرعون ((تههتهمهسى ۳)) ژبلى نهو روهكييت ل مصرى پهيدا هندك روهك ژسوريا دئينان و ل مصرى دچاندى. ديسان شاهرن ((حهتهشبهسوتى)) بهردموام شاندى دهنارته سومال و حهبهشه ژبو ئينانا كوليك و گولان. كهفته مصريان دهرمانيت قهبزبوون و ژانهسهر و چافكولى و ههودانا گوهى و ئاريشهيت دمف و دفن و ئاشك و رويشيك و جگهر و مهمك و كهرخيت ميژى و نينوك و پرچ و نهساخييت ئافرمتان ههمى ههبوون. كهفته مصرى ئيكههمن مللهته دهرمانيت بهنجى

هندهك جاران. رازی ئیكه ژ پیشه‌نگان كو دمیټ نشته‌رگه‌ریان ژ رویکیټ گیانه‌ومران به‌ره‌فکرین. رازی ۲۳۷ په‌رتوک بو مه وهك میراته لپه‌ی خو هیلاینه. ئیک ژ گوتیټ بووینه درویشم دناف نوژداراندا ئەفهیه: ((نوژداری یا مری بوو هه‌تا جالینوسی ساخکری و یا تهرابه‌را بوو هه‌تا رازی کومکری)).

الزهرای:

دناقبه‌را سالیټ ۹۳۶-۱۰۱۳ ز ژیايه ل ئەندهلوس و په‌سنا وی دهیټه‌کرن وهك نشته‌رگه‌ری عه‌رمبان و بسپوری دمرمانان. ئەفی زانای شه‌نگسته‌ییټ ئافاهیټی نشته‌رگه‌ریټ موکوم کرن و زیده‌تر ژ ۲۰۰ ئامیریټ نشته‌رگه‌ریان داهیان. ئیک ژ داهیانیت وی ئامیره‌که به‌رکیټ میزدانکیټ دشکیټیت و دمردیټیټ، دیسان ئامیریټ ژیکرنا زیده‌گوشتیټ دفتی. ئەفی زانای نشته‌رگه‌ریټ برینا ئەندامان و زاروکبوونیټ ب زحمه‌ت و نه‌ساختیټ دفتی و گوھی و چاقی و شکه‌ستن و ژبه‌ریټکچوونا گه‌هان هه‌می ئەنجام ددان.

ابن سینا:

نازناقی روی سپیټ سه‌روک ژیرا دهیټه گوتن و په‌سنا وی دهیټه‌کرن وهك مه‌زنتریټ نوژداریټ عه‌رمبان و بسولمانان كو جهیټ شانازیا نوژداریټ جیهانیټ هه‌میانه. بیټ به‌رنیاس بوو ب بیرتیژی و هزرمه‌ندییا خو و کهسیټ دفتی وی نه‌دگرت لسه‌رده‌میټ وی. پتر ژ ۱۰۰ په‌رتوکان داناینه دمرباره‌ی هه‌می زانستیټ زه‌مانیټ خو، مینا نوژداری و دمرمانسازی و کیمیا. نافدارتریټ په‌رتوکا وی بیټ گومان ((القانون))ه ئەوا كو دبیته کهله‌پوره‌کیټ زانستیټ بیټ بیټ وینه ل جیهانیټ و ملیون په‌یف تیټا هه‌نه و یا پری پیزانینه كو هندهك ژ وان گریکان نه‌دزانیټ. ابن سینا فه‌کولین لسه‌ر گه‌لهك نه‌ساختیان کرینه و ئیکه‌م کهسه پیشبینیا هه‌بوونا میکروبان کری ئەویټ ب چاف نه‌هیټه دیتن و دبنه سه‌ده‌ما فه‌گوه‌استنا نه‌ساختیان.

لپه‌ی خو هیلاين، ۱۵ ژوان لدور نوژداری و دمرمانسازیټ نه. نافدارتریټ په‌رتوکا ابن سینا ((القانون)) دهیټه هه‌ژمارتن مه‌زنتریټ ژیدمه‌ر و یا پیکه‌تیه ژ ملیون په‌یقان و هاتیه و مرگیټران بو زه‌مانیټ لاتینی چهند جارمه‌کان و خویندکاریټ زانکویټیټ ئورویا مفایه‌کیټ مه‌زن ژویټ و مرده‌گرت هه‌تا چه‌رخیټ ۱۵ ی.

هندهك نموونه‌ییټ دی لسه‌ر نوژداریټ نافداریتیټ بسولمانان: الزهرای، ابن الهیټیم، ابن البیگار، ابن النفیس.

خه‌سته‌خانه‌ییټ نافه‌ندی دپارقه‌کری بوون بو چهند رواقان ئیک بو نه‌ساختیټ ئافه‌رتان، زه‌لامان، زاروکان، نه‌ساختیټ تیان، چاقان، زکچوونیټ، زاروکبوونیټ، و هنده‌کیټ دی.

ژبلی خه‌سته‌خانه‌ییټ خوجه ساخله‌مخانه‌ییټ گه‌روک ژویټ هه‌بوون كو دشیان بگه‌هنه ده‌فه‌ریټ دویر ئەویټ ئاکنجیټیټ وان نه‌دکاریټ بگه‌هنه خه‌سته‌خانه‌ییټ خوجه.

هندهك ژ نافیټ گرگه‌ر ژ زانایټیټ بسولمانان ل بواریټ نوژداری و دمرمانسازیټ:

الرازی:

ئەفه زانایه‌کیټ بلیمه‌ت و فلیقان بیټ بسولمانایه ل سالیټ ۸۶۵-۹۲۵ ز ژیايه. رازی که‌رسته‌ییټ کیمیاوی پارقه‌کربوونه سیټ پشکان: بیټ کانزاییټ، بیټ روهمکیټ، بیټ گیانه‌ومری. دیسان رازی ده‌سته‌کیټ بالا هه‌بوو دزانستیټ کیمیاوی دا و ئیک ژ نیشانیټ هوستایی و شه‌هرمزاییا وی ئەوه میوزیکا نه‌رم بکاردینا دچاره‌کرنه نه‌ساختیان دا. دیسان ئەف زانایه ئیکه‌م کهسه جوداهی کری دناقبه‌را خوریکان و سورکاندا. هه‌روه‌سا ب کویراتی نه‌ساختیټ گولچیسک و میزدانکیټ میژمه‌کرینه و هه‌لشکاقتینه. لیټ فلیقانیا وی یا مه‌زن د زانینا کارتیټکرنا روناھیټ یه لسه‌ر بیبیکا چاقان كو هه‌تا ئەفرو نوژداران پیدفی ب فیټ پشکنینیټ هه‌یه

میناک لسه‌ر وان نوژداران: ئاندروماک و جالینوس. ئەفیټ دوماهیټیټ نیژیکی ۵۰۰ په‌رتوکان نفیسیبوون كو ۹۸ ژوان دمرباره‌ی نوژداری و دمرمانسازیټ بوون، له‌وما ژویټ دهیټه هه‌ژمارتن وهك بابیټ دمرمانسازان.

دمرمان لجه‌م عه‌رمب و بسولمانان:

هیشتا چه‌رخه‌ک لسه‌ر مرنا محمد پیغه‌مبه‌ر ((س.خ)) دمر باز نه‌بووین بسولمان بوونه خودان دموله‌ته‌کا گه‌له‌ک ب هیژوب به‌روبیاف كو ژ هندستانیټ و توخیټیټ چینیټ و هه‌تا سنوریټ فرمسا فه‌دگرت. هه‌لبه‌ت دناف فیټ دموله‌تا به‌رفره دا مفا ژ زانست و زانینیټ ملله‌تیټ که‌تینه ژیر ئالاییټ دموله‌تا بسولمانان گه‌له‌ک باش هاته و مرگرتن، له‌وما ل ده‌ستیټکا چه‌رخیټ نه‌هیټ زاینیټ هه‌ژماره‌کا خه‌سته‌خانه‌یان هاتته دانان كو نوژدار و دمرمانساز و تیمارکه‌ر تیټا هه‌بوون. ل وی سه‌رده‌میټ روژا جادوو و هزریټ تروهات ئافابوو و ئەندیټ زانین و هزرا پیشکه‌فتی هه‌لات. باژاریټ به‌غدا گه‌شه‌یه‌کا به‌رچاف بخوفه دیت و روناها یا خو دا گه‌له‌ک باژاریټ دی، مینا تونس و قورتوپه و قاهیره. بسولمانان هه‌ژماره‌کا مه‌زن یا ده‌ستفیس و په‌رتوکان ژ وه‌لاتیټ جیهانیټ ئینان و به‌لز و مرگیټرانه زه‌مانیټ عه‌رمبی. پتريا وان ده‌ستفیس و په‌رتوکان بیټ ملله‌تیټ گریکی و فارسی و هندي بوون. زه‌مانیټ عه‌رمبی ل وی سه‌رده‌میټ ده‌اته هه‌ژمارتن وهك زه‌مانیټ زانستیټ بیټ وی سه‌رده‌میټ كو چه‌قیټ وی نوژداری و دمرمانسازی و ئەسماناسی و بیرکاری و گیانه‌ومرناسی و فیزییا و کیمیا بوون.

هه‌ژماره‌کا نوژداریټ نافدار ل وی سه‌رده‌میټ په‌یدابوون مینا ابوبکر الرازی خودانیټ په‌رتوکا ((الحاوی)) ئەوا ده‌اته دانان وهك ئیک ژ ستونیټیټ گرنگیټ زانستیټ نوژداری ل زانکویا پاریس هه‌تا چه‌رخيټ ۱۵ ی زاینی.

زاناییټ کیم وینه ابن سینا دهیټه نیاسین وهك نافدارتریټ نوژداریټ بسولمانان ئەویټ كو پتر ژ ۱۰۰ په‌رتوکان

سى دھوكى پوسيت

كاوه فھيسھل

مھفوز ئيبراھيم

بشار مستھفا

سى كوريت پاريزگھھا دھوكى بشار مستھفا و مھفوز ئيبراھيم و كاوه فھيسھل، شيان پوسيت خو بو و مرزى ۲۰۱۴ دئيكھتيت ئيراھى دا ب پاريزن، ئھويت ل ھولا ئوتتلا مھنسور ميليا ل باژيرى بھغدايى ھاتينھكرن.

ياريكھرھكى كورد بو خولا پورتوگالى

رؤزنامھيا فوتبول ترانسفير يا سویدی دياركر كو ياريكھرى بھرى يى يانھيا دھوك سھيف كازم دى بھرف خولا پورتوگالى چيت، زيدھتر رؤزنامھيى دياركر كو ياريكھرى يانھيا دھوك ئھوى نھو دخولا پلا دووى يا سوید ياريى دكھت، داخوازنامھيھك ژ يانھيھكا پورتوگالى ھاتيه، تيدا بھرھھقييا خو دياركرينھ كو ياريكھرى كورد يى باژيرى دھوكى سھيف كازم داخوازكرينھ بو يانھيا وان، رؤزنامھيى ناھى يانھيى ديارنھكر بھلى ئھوچھندھ دياركر كو دى ھھموو بزاقان كھن ياريكھرى ناھبرى بينھ دناھ ريزين خودا، بتاييھتى پشتى ئھوى ئاستى وى د نھا سيقين ويدا دخولا سویدا ديتين، ھھرچھندھ بھرى نوکھ ياريكھر سھيف كازمى ئھوچھندھ رھدكربوو كو ئھو ياريى دخولا پورتوگالى دا ناکھت. تى زانين سھيف كازم يى ۲۴

مەھمەد علی

دئ كەنگى تیمیٹ ملی ل دەقەرا ئامیدی هیئە دروستكرن

هەرچەندە ل دویش پیزانینیٹ مه ل دەقەرا ئامیدی چەند تیمەکیٹ کیٹ تهپا پیی یا ملی بیٹ هەین، بەلی ئەگەر هەبن دناف یاریگەھیٹ بچویککری دکەن، کو بوویه جهی ومخت بوورانندی وتیرکنا حەزیت خو، پیئەقیٹ ئەقە نەك تتی ل دەقەرا ئامیدی هەیه، بەلكو ل پرانییا دەقەریٹ كوردستانی ژى یا هەیی، یامن دقیت ل قیرە ئاقیری ب دەمی ئەوه ئەری هەتا نوکە ل دەقەرا ئامیدی چەند تیمیت ملی هەنە وچەند پویتەدان دەھیتهکرن، و چەند قارەمانیٹ جودا بو دەھیتهقەکرن، ئەگەر ئەم بزانی کو لاو و گەنجیٹ قی دەقەری حەزەکا مەزن یا هەیی بو ومرزشی، ژوانان یارییا تهپایی، یا ئەز دزانم یانەیا ئامیدی هەتا نوکە یا بی یاریگەهە، کو مخابن کەسی دویشچوون ل سەر نەکرییە و یاریگەها وان نەهاتیە نوورنەکرن، ئەگەر ریشەبەرییا باژیرقانیی کار ل سەر کربا، تتی دی بو نیف دەمەژمییری یاریگەهی راستکەت، نەك تتی ل ئامیدی بەلكو ل سەرسنکی و قەدشی و شیلاذی وچەند دەقەریٹ دی، هەبوونا تیمیت ملی مفاییت خو بیٹ مەزن هەنە ئەگەر ئەم ب دروستی ل سەر بچین، ژ وانا گەنج و لاو دی حەزیت خو بجه ئینن ودی تتی مژویلی ومرزشی بن ود هەمان دەمدا دی دخوانندی دا ژى پتر مەژی وان قەبیت، چونکە ئەو یی حەزا خو یا ومرزشی بجه دئیت دی دەلیقە بو وی هەبیت ئەو خاندنا خو ژى بریشەبەت، هەروسەن دی دویربن ژ خەلەتی ویا ژهەمی گرنکتر ئەوه ومرزش ساخلەمییا مروقی دپاریزیت، لەوا ئەز دبینم یا پیدقی یە تیمیت ملی بهیئە دروستکرن و قارەمانی بوو بهیئەکرن، ئەگەر چە ل سەر یاریگەھیٹ بچویک یارییت خو بکەن.

خو دپاریزن

دەهلبزارتیٹ بوکسانی دا، کوری باژیری دەوکی بشار مستەفا بریژمیا ٦٦ دەنگان شیا پۆستی خو یی سەرۆکی ئیکەتییا بوکسانی ل ئیراقی ب پاریزیت، دەهلبزارتیٹ کیك بوکسینگیدا کوری باژیری دەوکی مەحفوز ئیبراهیم پۆستی ئەندام دئیکەتییا کیك بوکسینگی پاراست، پستی ٢٠ دەنگ بدەستخووقە ئیناین، سەرۆکی وی قاسم ئەلواستی ب٢٢ دەنگان پۆستی خو پاراستی، هەروسەن کاوه فەیسەل پۆستی خو یی جەگری سەرۆکی ئیکەتییا باسکتبولا ئیراقی پاراست.

هاتیە داخوازکرن

سالی خەلکی باژیری دەوکی یە ژ گۆندی زاوییه، دومرزی بۆریدا یاری بو یانەیا دەوکی کربوو ئەوی شیایی دئیک یاری دا دخولا ئیراقی دا گۆلەکی تۆماریکەت، بەلی پستی وی یاری دەلیقە ژلایی راهیئەری تیمی یی سوری فەجر ئیبراهیم بوو نەهاتبوو دان، دیسان بو هەلبزارتی سويد یی لبن ٢٢ سالی دا کربوو.

دفن بلندی

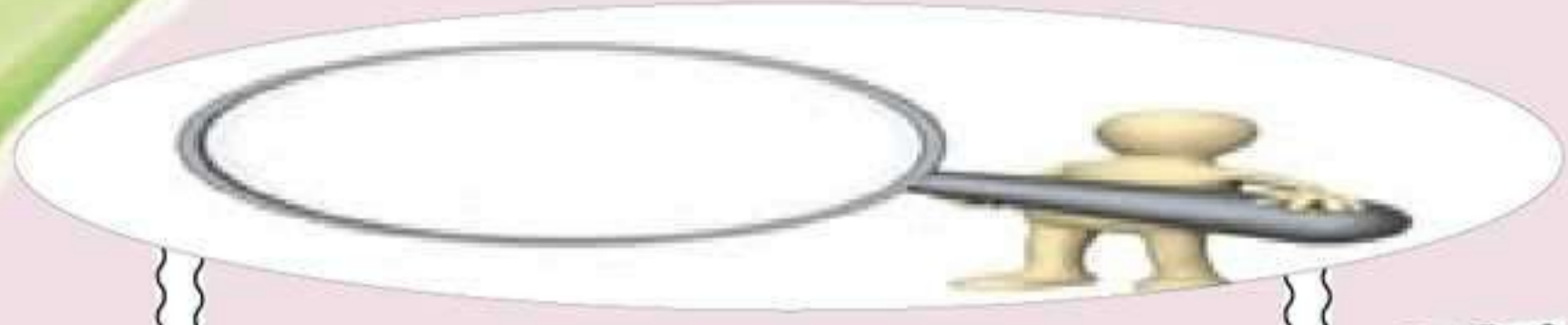
موځان فالاد

هه‌بوو، نه‌بوو، کهس ژ خودی مه‌زتر نه‌بوو کورمک هه‌بوو د گوتی کوفان، ژیی وی ۲۲ سال بوون، و گه‌له‌ک هرژ دهیکوباییت خو دکر و هر روژ دچو نیچیری و د ناف رمزی مالیدا ژی کاردکر، روژه‌کی ژ روژان چو نیچیری و مارمکی سی‌ریه‌ند دیت و چو دمف ماری. ماری گوتی: ئه‌ری تو هاتیه فی‌ری چ. کوفانی گوتی: ئه‌زی هاتیمه نیچیری. ماری گوتی: ته مال و عه‌یال هه‌نه؟ کوفانی گوتی: نه‌خیر، به‌لی ئه‌ز د گه‌ل دمیک و باییت خو مه. ماری گوتی: و ئه‌و شوله‌کی دکهن؟ کوفانی گوتی: نه‌خیر. ماری گوتی: تو هه‌ره سهر شولی خو و چاقه‌رییه نی‌زیک دی زمگین بی. کوفانژی چو سهر ری‌کا خو و هه‌ر هزرا ئاخفتییت ماری دکر. و نزانیت مار سی‌ر به‌نده، پشتی دو هه‌یقا فی ماری ب سیر به‌ندییت خو گوندی هه‌می رازی‌کرن و کوفان کره ئاغایی گوندی وی. و ئاغایی گوندی ب فی چهندی گه‌له‌ک دلخوش دبییت و یا ژ ویقه ئه‌و ب تتی یی ددونیایی دا هه‌یی و نه کهس سهر خورا ددیت و نه ژی دبه‌ر خورا، پشتی چهنده‌کا کی‌م مار چو دمف ئاغای دا بزانییت کانئ حالی وی چیه و چ دکه‌ت و چ دی‌زیت. و ماری سلاف کری و ژ حالی وی پرسی، به‌لی ئاغایی مه هه‌ر ئافیری خو ژی نه‌دایی و وه‌سا خو تی‌گه‌ه‌اند کو من هایژ ته نینه، مار چو سهر ری‌کا خو و گه‌له‌ک توره بوو ب فی سهرمدمریا دگه‌ل کری. و هزریت خو باش ئینان و برن و پیلانه‌ک بو راجاند کانئ دی ل خو زفریت یان نه. جارمکا دی چو دمف فه و گوتی: ئاغایی گوندی ئه‌ز گه‌له‌کی برسیمه و چ تشت نینن بخوم، ئه‌گه‌ر ته تشتک هه‌بییت بدمیه من. ئاغای گوتی: ل فی‌ره هه‌ره مه چ تشت نینن بدمینه خه‌لکی. مار

چو ژ دمرفه، کوفان، ئانکو ئاغای نزانیت مار سی‌ریه‌نده. مار گه‌له‌ک و گه‌له‌ک توره بوو و جارمکا دی گوندی رازی‌کرن و کوفان ژ ئاغایه‌تی ئینا خار، ئو ژنوی چو دمف کوفانی و گوتی: ئه‌ز سی‌ریه‌ندم و من تو کریه ئاغای و تو ژی ئینایه خار ژی و هه‌ر که‌سی دفنا خو بلند بکه‌ت ئاها ئه‌فه دی هیته ب سهری وی.

فیرگهه

school

سكۆل

فهرهنگ

dictionary

دیکشنه‌ری

چه‌نه

bag

به‌گ

ده‌مژمبیر

Clock

کلۆک

گوتنیت مه‌زنا

* کیتک ل مال نینه داواتا مشکایه

گوتنیت جوان

* ئەم کاردکه‌ین ب دلسۆزی هه‌ست ب چه‌ویانی دکه‌ین
* چاندنا هه‌ر داره‌کی چاندنا ژیانه‌کییه

پیزانین

* ئەه‌ری تو دزانی گیاییت لویه‌دار ب تنی ل بیابانا و دارستانیت
ب شه‌ه و ده‌شتیت جه‌مسهرییت سار شوین دبن.
* ئەه‌ری تو دزانی به‌ری ۲۰۰ سالان به‌س کیشومره‌ک هه‌بوو
دگوتنی بانجیا.

فہیس بؤک و خیانتا ہہ فزینئی

تہف حالہتیت ب فی رنگی کیّم
ہہنہ دناف جھاکی مہدا

و بہہرا پتر ژ وی ریژا
کیّم زہلامبووینہ ئاریشا خو بو
نقیسینگہا مہ ئینانہ و ب
بہانہیا ہندی کو ہہ فزینئی وان
خیانتہتی لی دکہن، و گہلہک
جاران ژی تہو چہندہ دمرکہفتینہ
تتی گومان و چ راستی بو نہبووینہ،
و پشتی دویچوونا مہ و و مرگرتنا
پیژانینا ل سہر ئاریشی و پاشی مہ
ئاریشہ ئاراستہی دادگہی کرہ.
و ل دوور چارہکرنا ئاریشی و
گہہشتن ب دوماہیکہکی،
تہم گہلہک جارا نزانین دوماہیا
ئاریشی دگہہیتہ چ قوناغ، ژ بہرکو
یا ل سہر ملی مہ تتی دویچوونہ و
پاشی گہہاندنا وی بو دادگہی،
بہلی ہندہک ژ وی ریژا کیّم
گہہشتیہ حالہتی بہردانی.

و ل دوماہیی و داکو پتر
بابہت بہیتہ گہنگہشہکرن
مہ تہف پرسیارہ دانا بہرسینگئی
دحمیدباشی و کانئی بوچی ژن،
یان میر بہر ب فی کاری دچن...؟
و کارتیکرنا وی ل سہر جھاکی
و ب تاییہت مالباتی چہ و چارہیا
ئاریشی.

بہرسفا دکتوری ب فی رنگی

ہہنہ دگہل گہلہک کچا و ہہر
دمہکی من گوتبا ما فہیسبوکی
تہ خلاس نہبوو...؟ دا خو تورہ کہت
و بیژیت چہ...؟ دگہل ہہ فزینئی
خو ژی نہ ئاخفین...؟ ہہتا جارہکی
تہز شیایم ب ریکا نیاسہکی، خو
شارمزای شولی فہیسبوکی بکہم،
ژ بہرکو تہژی یا خاندہقابووم و
شیام زوی فیربیم وخو ب گہہینمہ
ہژمارا نہپہنیا یا فہیسبوکی وی،
بہلی یا بو چ بوو، ب فی چہندی
ژیانا مہ خرابتر لی ہات و ژیان
ل مہ بو دوزخ و ہہ فزینئی من ل
بہر چاقین من رمشبوو و تہگہر
سہر خاترا زاروکیّت من نہبادا
خو ژی دمہبہردان، ہندہک جاران
من دگوت خوزی من تہونہپہنیہ
نہزانیبا، ژ بہرکو تہز نوکہ
دحالہتہکی دمرونیی نہخوشدا
دریم!

ہہر ل دوور فی مژارا
ئالوز نہقیب جیہان عبداللہ
شکری ریقبہرا نقیسینگہا
بہرہنگاربوونا توندوتیژیا خیژانی/
نزارکی گوت:- گہلہک حالہتیت
خیانتہتی بو نقیسینگہا مہ دہین،
ب تہرزیت جودا جودا، بہلی حالہتی
خیانتہتا ب ریکا فہیسبوکی
دکیمن، ئانکو تہم دشین بیژین

راپورت:- دیژین سدقی

فہیس بؤک تہو جیہانا نوکہ
پتريا مروغان پیقہ مژویل بووین،
سہرباری ہندی کو ژ داہیٹانیت
نوی بیت تہکنولوجیا سہردمہ
و ریکہکا نویہ بو دروستکرنا
پہیومندیّت جھاکی و ریخوشکہرہ
بو کہہیبوونا مروقی دگہل جیہانا
سہردم و پیشکہفتی دگہل ہہر
چار کوژیت جیہانی.

دویچوونا مہ دستپدکہت
ب چیروکا ژنہکا ۳۲ سالی و
خودانا ۵ زارویان دمہا دیژیت:-
تہقہ بو دمہی دمہ سالانہ چوویمہ
دریانا ہہ فزینئی دا و ژیان مہ
گہلہک یا خوش و تژی فیان
بوو، بہلی پا مخابن فہیسبوکی
ژیانا مہ تیّکدا، ہہ فزینئی من
فہرمانبہربوو و تہزژی کابانیا
مالی، تہو بو دمہی دوو سالا بوو
ہہ فزینئی من گہلہکی مژویل بوو
ب فہیسبوکی قہ و من روژ بو
روژی گومان ژی دبرن کو تہو
دگہل کچان دئاخفیت و پہیومندی

ژنہ کی:

خوزی من نہ پہنیا خیانہ تا ہہ قزینی خو نہ زانیبا

نہ قیب جیہان:

ژوی ریژا کیّم یا خیانہ تکار یا ہہ قزینی ب ریکا فیس بوکی بارا پتر زہ لامن

د. حمید باقی:

دقیّت ہەر کہسەک خو ب خو، خو ژ خرابیّت فیس بووکی ب پاریزیّت

ب ئاگہہہ)) بیخس ئەفروکە
فیسبوک یا بویە ئیک ژ ئەگەریت
تیکچوونا پەیووندیّت مالی و
ژیکیجودابوونی ب ریژیت جوداجودا
ول ناف جفاکی کوردستانی ژ
ئەف چەندە پەیدا بوویە و ئیک ژ وان
ئەگەریت تیکچوونا پەیووندییان
دناقبەرا ژن و میراندا فیسبوکە
کو زەلام هەتا سپیدی دی مینتە
سەر فیسبوکی و دگەل هەقالیّت
خو ناخسیتن نەخاسمە یین کچ و
ژن، و پویتە نادمتە مالا خو کو
پیدی قیان و دلوقانی و نیک بوون
و پویتە دانێ یە، یان ژێ ژن دی
مینیت ب فەیسبوکی قە و گوہ
نادمتە مال و هەقزینی خو و سەر و
بەری مالا خو و ب قی چەندی دی
دویراتی دناقبەرا واندا چی بیت و
دی ئاریشە و ئاستەنگ و نەقیان
پەیدا بن و باومری و راستگویی
دی کیّم بیت دناقبەرا وان دا، قیجا
دقیّت ئەو کەسیت فیسبوکی ب
کاردینن- ژبو پاراستنا هەقزینیا
خو و موکمەرن وقاییمکرنای
دگەل ئیک و دوو.. و دووئخستنا
گومان و ئاریشا ژخیزانا خو، نیمیل
و فیس بووکیّت وان بو د ئاشکرا
بن... ول سەر بەرپەریت خو ب
نقیسن و ب ئاشکرای کو (خودان
و مال و زاروکە) و ئەگەر ناقی
هەقزینی بیژیت باشترە.. دا هەمی
هەقالیّت وان ب زانن و پتر پەیووندی
موکم بن و گومان نەمینیت ... و
گەلەک باشترە تشتیت وان پیکقە
د بەرپەریت وان دا بەیتە بەلاقکرن
ب هەقرا کو (هەقزینیا) وان بو
هەقالیّت وان و هەر کەسی یا
دیار بیت ب ئاشکرای و خو
نەکنە دبازنی گومانێ دا...
داکو ب قی چەندی سەر قەرەز و
بەختەومر بژین دویر ژخیانەتکاریا
هەقزینی.....

ب زحمەتە تو سەرمەری دگەل
دا نەکە و بیژی ئەز دی خو ژ
دویرکەم و خو ژێ دمە پاش...
وناھیلم مالا من و چ ئەندامیت و
فیسبوکی قەکن، ئەف چەندە بو
ئەفروکە کارمکی ب زحمەتە،
قیجا دی مینیت تو وەک کەسەک
وەک مالباتەک، خو ب پاریزی
ژخرابیّت فیسبوکی، ئەف چەندە
ژی ب چەند ریکەکا چیدیّت،
خورتکرن پەیووندیّت کەسی و
مالباتی ب خودی قە و ب ئایینی
قە.. کو هوسا هزربکەت ب
دروستایی، کو خودی مروقی
دبینیت و چ کار و کریاریّت
مروقی بەرزمانن و دی سەرا هەر
تشتەکی باش مروقی خەلات کەت
و سەرا تشتیت خراب دی مروقی
سزادمت و ئیشینیت، د ئایەتەکا
قورئانی دا خودایی مەزن دبیزیت:-
(خودی ژ کاروکاریّت هەو

بوو:-
فەیسبوک تورا پەیووندیّت
جفاکی، شۆرمشەکا گەلەکا
مەزنە.. تشتەکی نو و تازمیە..
گەلەک گوهورین پەیدا کرینە
و دی پەیدا کەت د ژیان خەلکی
دا ... بیخس تشتیت گەلەک باش
وقەنج وب مفا تیدا هەنە و گەلەک
خزمەتا مروقی دکەت. دیسان
بەرامبەری قی چەندی گەلەک
تشتیت خراب و بی رموشت ژ تیدا
هەنە (خرابیّت ئایینی و جفاکی
دەروونی و رموشتی و سیخوری
و تەناهی و کوشتن و بوواندن
دمی...).. ئەو کەسیت ل دویش
خرابیّت بچن، دی شیت هەر
تشتەکی بینیت و بکەت. ژبەر
هەندی فیسبوکی کیتجنا خو یا
خراب هەیه، نەخاسمە ل سەر ژن
و میرا، ئەف ریکە (فیسبوک) یا
گەهشتیە قوناغەکی گەلەک یا

پشتی ہہقزینا وی خو ژی دہتہ بہردان ژنہکا دی ژی ل سہر خو دئینیت

ہہیفا دوسکی

دخوت و ل مالا وان کہیفہکا
مہزن بو ژبہرکو ہہمیہ ہست
کر دیارہ دی لی زقریت ئینا
ہہقزینی وی ژی دبیزیتہ دایکا
خو وان ہز دکہم نوکہ بچن
بہسہ من نہقیٹ تہزیہتا ہہقزینا
من بکہن، تہو یا ماندی یہ،
دہمی دمیکا وی گوہل وی
ٹاخفتی دبیت بیزار دبیت و ب
چاقیت تژی روندک فہ ژ مالا وی
دمردکہفیت و دبیزیتہ کوری
خو پیکہاتتا ہہوہ مہزنتین
دیاریہ بو من، ل وی دہمی ہہقزینا
وی دبیزیتی چیہ ہہما من چ بو
تہ نہئینا دی فان بزمارا دانہ...؟!
ئینا دمیکا وی دبیزیتی نہ کچا
من، من چ نہقیٹ و تہز پیدفی چ
نینم و من ہہمی تشتی ہہی، لی
بتی من وہگوت داکو زموقا
کوری خو، خوش ببینم کو یی
کہیف خوشہ، لی ہہقزینا وی
دبیزیتی ہہما ژ مہ فہبن مہ چ
نہقیٹ، پاشی دمیکا وی دبیزیتی
باشہ کوری من، سباہی
نیضرو ہوین میہقانیٹ مہنہ بو
فراقینی، شرینا ہہقزینا وی
دبیزیتی تہم ناہیین و تہز دی
چمہ دہف دمیکا خو وان ما تہزا
بی خودانم، دگہل ہندی تہمیر
دبیزیتہ دمیکا خو وان ہہرن
دادی بو جارہکا تہم دبہتال دی
ہیین.

تہو روژ دبوریٹ و دبیتہ روژا

چ تاریشہ نینن، لی ہہقزینا وی
دبیزیتی باشہ تہگہر تہ بقیت
من ببہی گہریانہکی، بہلکو
بہیمہ گوہورین و رموشا من
یا دہرونی تہناتر لی بہیت، ئینا
ہہقزینا وی ژبلی ہہر تشتہکی
دہتہ لایہکی و دگہل ہندی
دبیزتہ خیزانا خو کا ہہوہ چ
دقیٹ ہز دکہم بنقیسن و تہز
دی بو ہہوہ دگہل خو ئینم،
ئینا تہمیر دہفتہرہکا دولاری
دگہل خو دبہت و پیکہفہ دچنہ
گہریانہکی ل دہرقہ، ل ویبری
ہہقزینا وی یا کو فیایی کہیسی
خو لی بکہت، نیژیکی نیف
دفتہری دیاریا دکریٹ، ئینا
ہہقزینی وی دبیزیتی ما تہفہ
نہ گہلہکن...؟! تہو دبیزیتی
چیہ دلی تہ ب ہندی فہیہ،
تہو ژی ب دلہکی خہمگین
و چاقیت گرنژین فہ فیہ ہہر
تشتہکی دلی خو ب ہیلت
و فہشیریت و نہقیٹ خوشیا
وی تیکبہت، دگہل ہندی
دہمژمیرہکا زہلامان یا ژ ہہمیہ
گرانتر دکریٹ و ہہقزینی وی
دگرنژیت و گوت دیارہ دی
سپرازیہکی چیکہت، لہورا
کہیف خوش دبیت و ہہست
کر گوت دیارہ ہہقزینا وی دی
بریارا خو گوہوریت، ئینا پشتی
ب کہیف ژ سہیرانا خو دزقرن
و خارنی دگہل ہہقزینی خو

تہمیر تہو گہنجی فیایی
دگہل ہہقزینا خو تا دوماہیا
ژیانا خو ب مینیت و دیسا ژ
ہہر لایہکی فہ بزاف دکرن
چ نہخوشیا بو ہہقزینا خو
چینہکہت، لہو روژہکی ژ
روژا فیہ دگہل ہہقزینا خو
بابہتہکی فہکہت کو بزانیٹ
تہو یارازی یہ ل سہر وی ژینا
بو بہردست دکہت، لہو شرینا
ہہقزینا وی دبیزیتی: دیارہ تو
ہیشتا چ ژ رموشا من نزانی
کو تہز ژ دل حہش تہ ناکہم،
بہسہ، من دقتی ژانی دگہل تہ
ب دوماہی بینم، دیارہ تہ ہہست
پی دکر کو تہز ئیدی یا تارام
نینم دگہل تہ، لی تہمیری
ہہزار نہدزانی کہسہکی دی
یی ہاتی و دلی ہہقزینا وی
یی بخو بری، ئینا تہمیر مہندہ
ہوش دبیت و دبیزیت ما من
نہخوشیہک بو تہ چیکریہ...؟ یان
ژی من کیماسیہک دراستا تہ دا
کریہ...!!؟ ہہقزینا وی دبیزیتی
نہ، بہلی من دقتی ژ ٹیک خلاس
ب بین و بہسہ، پشتی ہہیامہکی
تہو رادبیت و دبیزیتہ ہہقزینا
خو تہز تہ بہرنادہم و دقتی
تہم پیکہفہ بین ژبہر گوٹتیت
خہلکی شہرمہکا مہزنہ و تہز
ژی خودان مروقم و دیسا مہ

نہ قینداری من گوت نہ شیم تہ بخو بخوازم ژہرکو تہ بہری من ہر کسہکی دی دگر.

چارہ

کچ یان کور دقیت بزائیت د مالا بابی دا گہلک بزاف دی ہیٹہ کرن ژبو پیک ٹینانا خیزانی و ناخستن دی ہمن، بہلی دقیت دکراندن ل سہر رموشتی بہیتہ کرن، بہلکو تہو سہرپوریت تیدا بوورین بو بینہ وانہ، نہخاسمہ شاشییت قوناغا سنیلہیی، لی باومری فاکتہرمکی ہہرہ گرنگہ ژبو بہردموام بوونا پھیونڈیا، ب تایہت د ٹہقینی دا و ٹہگر ہاتہ ژ دستدان ب زحمہت ب فہگرہیٹ ژہرکو ٹہف پھیونڈیہ یا دومدریزہ، لہوما ب دیتا مہ باومری یا تیکچوی ل دویش ہزریٹ وی و ب زحمہت بشیت پشت گوہ ب ہافیزیت، ٹہفجا پھیونڈیا ہہوہ بلا یا ہہقالینی بیت، نہخاسمہ تہو یی ژدمرقہ و وسا دیارہ ہیشتا ہلگری رموشہنبیریا جفاکی خویہ و ب زحمہت بشیت کچا خودان سہرپورہکا ٹہقینی قبول بکہت و ہر چہندہ ب دروستی سہرپورا تہ نہ ب وی رنگی ژی بوو و بزائہ ژی کو ژیی تہ یی بچویکہ و دمرگہیٹ ژیانے بو تہ د فہکرینہ و بزائہ گہنجیت مہ ہندہک کارا نا حہبین ژہر رنگی پھروردا تیدا دمرباز بووین، ٹہفجا ب ہویری دیتیت خو ب ہلبزیرہ و سہرمدریہکا ہستیارانہ ہردم دگہل فی بابہتی بکہ .

بہرستان دہمہمد سہعید کزوی، تایہتمہندئ

دہونی Civaki_silav@yahoo.com

تاریخہ

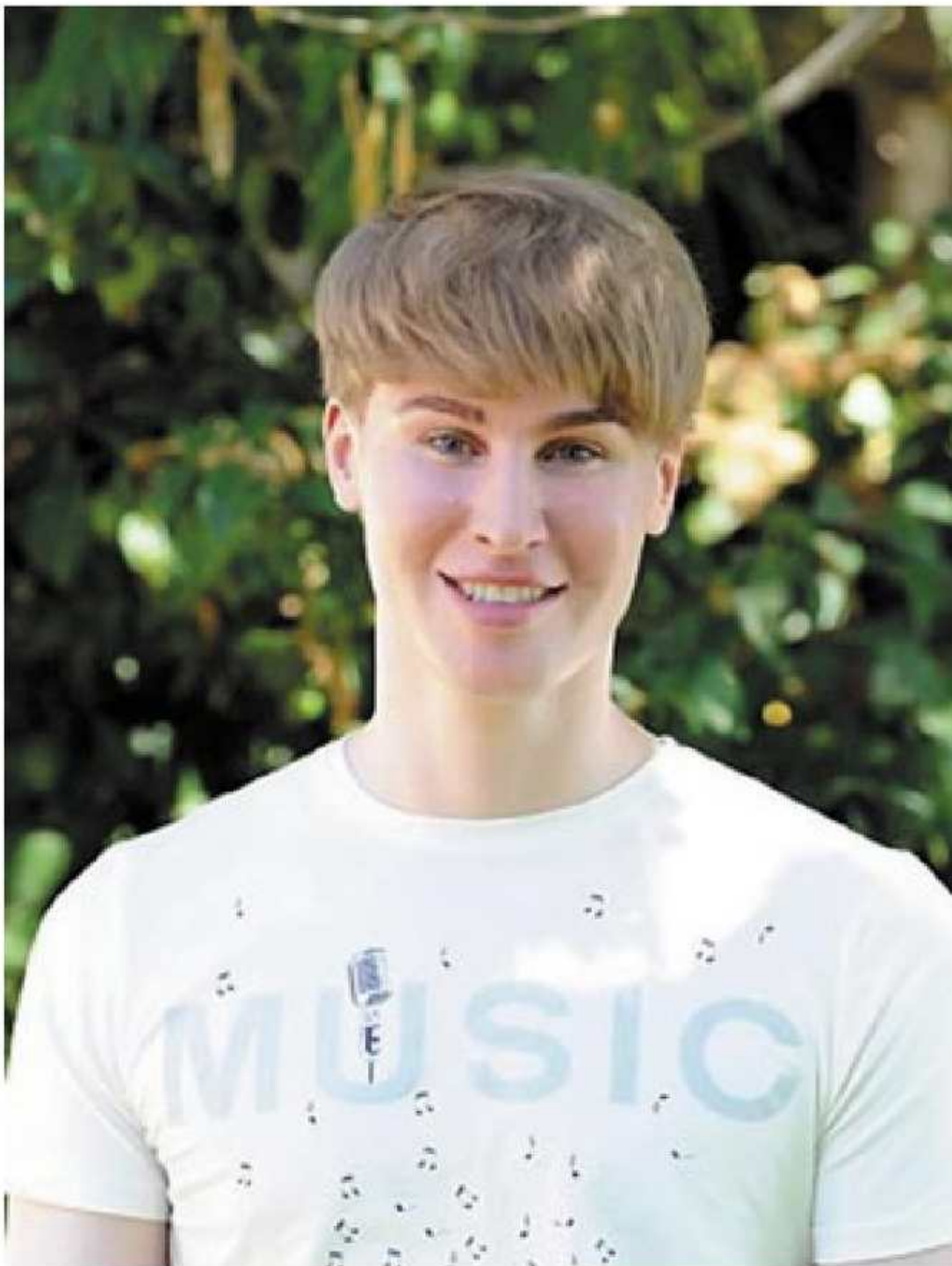
کچہکا ۲۱ سالی گوت: تہم ل ٹہوروپا دژین ہر گہنجہکی ۲۴ سالی دکہم تہو ژی ہر ل نک مہ دژین، لی بہری تہو بخو بیڑیتہ من کسہکی بخو گوتبوو من، تہز رازی بووم کو شوی ب فی کسہی بکہم، بہلی پشتی من بابہت ل گہل دایکا خو فہکری بدلے وی تہبوو و گوت ٹہف تشتہ نابیت خو چہوا بیت لہوا من تہو بابہت گرت. ٹہف کچہ زیدمتر دیڑیت : لی تہو گہنجی نوکہ تہوی ہر ژ من دگر و وی بخو دگوتہ من و دگوت ٹہفہ دوو سالہ من دل ل سہر تہ ہہیہ و تہز ژی رازی بووم ہس تہوی گوتہ من تہ ہر ژ چ کسہا کریہ من گوتی نہخیر و من نہدقیا بیڑمی کو من و گہنجہکی پھیونڈیہکا دوو ہہیشی دگہل ٹیک ہہبوو، چونکی من تہو پھیونڈی نہدانا بو تہقینی.

ہہروسا فی خانمی گوت: پاشان کسہک بو ناخخت و گوتی ہہقالا تہ ہر کسہکی دیتر دگر لہوا تہو گہلک ژمن عاجز بوو و گوتہ من من گہلک ریژ بو تہ ہہیہ لی نہشیم تہ بخو بخوازم، چونکی تہ دستپیکی درمو یا دگہل من کری، لی تشتی تئیکہ بو من تہوہ پانی وی ژی ہرژیکرن یا دگہل دوو کچا کری و تیدا ب سہر نہکفتیہ و من ٹہف چہندہ ژی گوتی لی پا تہوی گوتہ من مانی تہ دزانی کو من تہقینیا کری و بہلی من نہدزانی کو تہ یا کری لی ٹہف چہندہ بوہیہ ٹہگر کو ہر جارہکا وی دینم تہز گہلک دتیشم و دقہرم، چونکی گہلک ب ویشہ ہاتبوومہ گریدان و من گہلک ہرژ دگر، نوکہ تہم ہہقالین و تہم بہردموام گہلیک دناخستین، تہز گہلک یا بیزار و بی تاقہتم و من نہقیت وی ژ دست بدم، ٹہفجا ہیشیہ ہاری من بکہن تہز چ بکہم ؟

مقاییت ریچول

ریچول گهلهك رهنگ ههنه و ههر ئیك ژوان گرنگی و مفای تاییهتی خو ههیه ژوان ژی ریچولا تری یا باشه بو زیده كرنا خوینی، ههروسا ریچولا خوخی یا ب مفایه ژبو كهسیت قهبز دبن، ژبهركو یا تژیه ژ ریشالوكان، ههردیسان ریچولا هژیری گهلهك فسفور و كالیوسيوم یا تیدا ژبهرفی چهندی ژی بهرگریا لهشی زیدهت دكهت و ریچولا حلیکی ژی مفای ههیه بو ژنیته دووگیان و وهرارا زاروكی وان ب هیژ دكهت و دیسان یا ب مفایه بو خانهییته دلی و ژ نهخوشییهته دلی دی ته پاریزی.

سهه هزار دولار مهزافتن دا وهك جاستن بیبهری لی بهیته

ئیك ژحه ژیکه ریته سترانییژی ئهمریکی جاست بیبهری ب نافی توبی شییدن، سهه هزار دولار ماوهیی ۵ سالانه د ههولیت بهردهوامدایه، تاكو سهروچاقیته وی وهك جاستنی لی بهیته بو فی مهبهستی ژی سهه هزار دولاران دمهزیختی ژبوی كرنا کریاریته جونکاری سهرباری وی چهندی ژی نافیری ۳۳ ساله و ۱۴ سالان ل جاستنی مهزنتره

توبی كوژمهکی مهزن ژ پارهی مهزاختیه ژبوی چاندنا پرچهكا زهر و مهزنتر كرنا لیقیته خو وهك جاستنی و ل دویف گوتتا وی گهلهك ههسودی ب جانیا فی هونهرمهندی دبهته

برينت ساتى بهينه دانه

پشتى پتر ژ دهه سالان
كاركرن دناڤ درامايى دا و ب
دهسقه ئينانا ناڤ و دهنگيه كا
كيم ميناك دهه مى جيهانى
دا، نوكه بيرينت ساتى ل بهره
بو ههيامه كى نهديار بيهنا
خو قهدمت و دوير بكهفيت ژ
كاريت هونهرى و قى بريارا
ساتى هوگر و ههژيكرت
وى گهلهك دل گران كرينه و
ديسان سيناريسست و دهئينهريت
درامايى ژى ب خوڤه شهپلاندينه
و وان گهلهك كاريت بها
گران پيشكيشى وى كرينه
كو رولى سهرمكى تيدا ب
گيرت، بهلى ههر زوى وى
نهى ههلبزارتیه و دب ژيت تهز
گهلهكا و مستيامه و بيدقيه
بيهنا خو قهدم.

www.3p.com

بـ و رچ

كيشراله: خو بيهن فرمه بكه و ژ رزقى
خو نهترسه، مالى ته وهكى كانى دى زيت.

كافر: باشتريه دهليقهيه دست ب پرورتي
خو بكهى. يى دو دل نهبه د كارى خودا.

شيز: هشياري كاريت خو بيت بازرگاني به و
پاريت خو كوم بكه سهريك.

كا: تهف ههيامه بو ته يى خرابه، هشياري
ساخلهميا خو به و نههيله قهلهو بى.

كج: ل فى دانى سالى بلا نارمانجا ته ب تنى
خاندنا ته بيت و تشتيت ديتر بده لايهكى.

بيمك: چاڤيت وان ب ته نارابن، هشياريه
تهو يى بزاقا قهدمركرنا ته دكهن.

د پاشه روژي دا فروکه دي ب في (هنگي بن

فروکه يا (سکاي

وهيل نههنگي تهسماني) نویتري رهنګي

فروکايه، کو برياره د پاشه روژي دا کار پي بهيته کرن و في فروکي

چهندين تاييه مهنديت جودا هه نه ژ وان ژي تهف فروکايه پيک دهيت ژ سي قاتان و جهي ۷۵۵ کهسان تيډا دکهت و ل دهمي فرين و داداني دا پشکيت فروکي ليک دهينه دمر و و پهريت وي دچنه تيکدا و تهف فروکا ب ناقی نههنگي تهسماني ژلايي تهندازياري ئيسپاني ئوسکا فه هاتيه ديزاين کرن و في تهندازياري گوتي في فروکي شيانيت و مرگرتنا تيهنی ژ تيشکا روژي يا هه.

کيسک: خو ل ژياني بي هيش نهکه و باري خو گلهک گران نهکه و تنگافي د دوي کورتن.

ترازي: دهه مي بهرسفيت خودا راستي بيژ به و تهفه دي بيته کليلا سهرکهفتنا ته.

سه تل: ژ خو نهترسه، پاشه روژکا باش و ب کيرهاتي ل پيشيا تهيه و خهباتي بو بکه.

دويپشک: ل هه مي جه و دهمان هشياري نهزمانی خو به بهري باخمي.

نه هنگ: هه مي بزافان بکه کو خوشتفيا ته باومر زته بکهت کو تو گلهک چهژ وي دکهي.

تفان: نابوري بکه و خو بهرههف بکه ژبه رکو نه دويره تو توشي ئالوزيه کا نابوري بي.

جيهان ڪوره مارڪي:

هر ٽاريشه و

ٽاسٽهنڪه ڪهفتي

پيشيا من، نهو بو من

بوويه هيڙ

روڙنامه ڄاڻان جيهان ڪوره مارڪي ل سال ۱۹۸۲ ل دهڙڪي ڙدايڪبوويه، هديامهڪي باشه خواهائيتيه دناڻ ڙيانا روڙنامه ڄاڻانين دا و ههتا نوڪه ب دههان گوتار و نقيسين و ههڙدستن و راپورت و رپورتاڙيت وئ دروڙنامه و ڪوڦاريت دهڙههرا بههديناندا بهلاف بووينه و نوڪه ڙي ماموستايه و هر دگهل هندئ داڙي فيرخازا زانينهگههئي يه ل پشڪا پهيونديت نيڦدهولهتي.

ديدار:

بهلي دي هر بيڙم روڙنامه ڄاڻا ڪچ ب خو وهل خواه دکهت گازنده ڙي بهين ڪرن. و ل دوور ٽازاديا ميدياي گوت: تا رادهڪي ميديا يا ٽازاده، بهلي پيدفيه پتريا ٽازاد و ٽازا و ڀرهڪ بيت، ديسا پتر خول وان بابهتان بڪهته خودان بيت گريدياي ڙيارا وهلاتيان وهڪو خزمهتڪاري. و ل دوور هيڻييت خو ديڙيت من گياني ههڙڪاري و خزمهتڪرنن ههيه، گهلهڪ بهختهومر دبم دهمي خزمهتهڪا بچويڪ ڙي پيشڪيشي وهلاتيان دکهم، چونڪو دزانم ملهتي مه يي ڪورد و باب و باپيريٽ مه چند نهخوشي برينه، هيڻي و ٽوميديت من ٽهون روڙهڪي بگههمه جهيت برياري دا بشيم ب رهنهڪي دادومرانه خزمهتا گهلي خو بڪهم. و ل فيره فهره ڪو سوپاسيا مالباتا خو و هڙمارهڪا راگههاندنڪاران بڪهم و من ريڙهڪا تايهت بو وان ههيه و داخوازا سهركهفتني بو ڪوڦارا سيلاف دخوازم ب راستي ڦي ڪوڦاري ب خو ڙي پشتهڄاڻيهڪا بهردموام بو من ڪريه.

ڦي ڪاري ڙي بڪهم. ل دوور وان ٽاسٽهنگ و گريٽ دکهڻه پيشيا ڪچيت روڙنامه ڄاڻان گوت، ڪاري روڙنامه ڄاڻانين خو ب خو هندهڪ جارن مروڦي دئيخهته ههمبهري ٽاسٽهنگان، چ ڪچ بيت يان ڪور، بهلي ههتا تو مانديوونئ ب ڪاريڻه نهبهي دوماهيڪيت باش ب دست تهڦهناهيڻ و هر ٽاسٽهنگهڪا ڪهتيه ههمبهري ڪاري من وي ٽاسٽهنگي پتر هيڙ و پشتهڄاڻي دايه من. و هر ل دهسيپڪا من دناڻ سازيٽ ميدياي دا ڪار ڪري پشتهڄاڻي ل من هاتهڪرن، بهلي چاوا من ب خو ههبوونا خو بو وان دا ديارڪرن و شيانيت خو ل سهر وان سهپانن، راسته بهري چندين سالان ڙنان گهلهڪ گازنده ل سهر سازيٽ راگههاندنن ههبوون ڪو پتر پشتهڄاڻيا زهلامي دهيتهڪرن، بهلي خوشبهختانه بو ههموويان ديار بوويه ڪو چ جوداهي دناڦههرا روڙنامه ڄاڻا ڪچ و ڪور دا نينه، هر چنده ٽهڦ ٽاخفته يا گرانه ل سهر زمانئ من

ل دستپيڪي جيهان ل دوور چهڙيت خو بو ڪاري روڙنامه ڄاڻانين ديڙيت: هر ڙ زاروڪينيا خو من چهڙ ڙي هونهري روڙنامه ڄاڻانين دڪر، و ٽهڦه خهونا من بوو ڪو ٽهڙ ڙي روڙهڪي ڙ روڙان خو دناڻ جيهانا روڙنامه ڄاڻانين دا ب بينم. و بو من شانازيه ڪو بشيم د رپيا روڙنامه ڄاڻانين دا خزمهتهڪي پيشڪيشي وهلاتيان بڪهم. و ل دوور گهلهڪ ڪاريا خو جيهان ديڙيت: سوپاس بو خودي ڪو شيان دايه مه ههڦسهنگي بيخمه دناڦههرا ڪاري خو وهڪو ماموستا و ڪاري روڙنامه ڄاڻانين دا. و ڙبهركو رهوشا ميدياي ل ڦان چند ساليٽ دووماهيي بهرهڦ باشي چويه و من ديت ڪو وهڪو بهري ٽهڦ ڪاره نه هندئ بهرتهنگ و سنوردارڪريه، نايڙم يا ٽازاد و سهربخويه، بهلي تا رادهڪي شيايه خو ل بابهتيت گرنهڪ و بالڪيش بڪهته خودان، ديسا ب رپيا پهياما ميدياي چندين ٽاريشه هاتينه چارهڪرن. ٽهڦه ڙي پالدانهڪ بوو ڪو

بھارا عہرہبی و دو ماہیکہ کا چافہریکری

تہفہ پتر ژ دو سالان ل سہر یا دبیزنی بھارا عہرہبی، دہریاز بوون، ل دہسیکا پیدابوونا ہندہک نہرازیبوون و پاشی بوینہ سہرہلدانیت بہرفرہہ، ل کومہکا ولاتیت عہرہبی، پتیریا چاقدیران د وی باومریی دابوون کو تہف رابوونہ دبیت میناکہکی شورمشا فہرنسا یا کو ل دو ماہیا سہد سالیہ ہہژدی چییوی بیت، و تہفہ بییتہ تہگہری گوہورینیت ریشالی و جفاکی عہرہبی دی ل قوناغا خو یا تاری دہریازی ٹیکا دیتر بیت و وہکھفی و دادیا جفاکی دی بییتہ پینگا ٹیکی پشتی فی بزاقی.

بہلی بہرؤقاژیا ہزرکرن و دیتیت چاقدیران چییوو، تہو ولاتیت دہسہلاتا وان ہاتیہ لادان، میراتگریت وان ژی نہشیان چ گوہورینا بکہن و تہو ژی ب دویف و مرگرتتا دہستہلاتی بہزین و ہہمی ہیثیت وان تہون کانی ہہر ہیژہک دی شیت چہندی ژ وی کیکی کہتہ بار و پشکا خو، و ب چ رہنگا ریفروما گوہورینی دہزر و مہژی و اندا نینہ، ٹانکو یا دیارہ ب تتی نارمانجا وان تہو بوہ تہو ببہ میر و حاکمیت سہر کورسیکی و نہ زیدہتر.

ل دویف ہہژمارتیت ولاتیت ٹیکگری و دویچونیت وان و چاقدیران، بو رموشا نوی یا رۆژہلاتا ناڤین، و ہسا دیار بوہ کو فان سہرہلدانا ژبلی مالویرانیی چ تہتہکی دیتر ل دویف خو نہ ٹینایہ، ب ہزاران کوشتی، ب ہزاران بریندار و سہقت، ب ملیونان دہربہدہر، پیدابوونا برس، بہرفرہہبوونا دژواریی و ہہژاریی ب رہنگہکی نہ چافہریکری، و تہف ولاتہ چہند ل ژیانہ دیموکراسی دویربوینہ، ہند و پتر ژ فورمیت وی کیفی بوینہ و ہہمی گہشتینہ وی باومریی کو پیرابوویت تہوا دبیزنی بھارا عہرہبی و شورہش، وان بخو باومری ب فورمی دیموکارسیزمی نینہ و تہو ب چ رہنگان بزاقی ناکہن کو سیستہکی نوی دناف ولاتیت خودا پیدایا بکہن، و ہہر وہکی یا دیار ہہر زوی بیت پشتی نہمانا دہستہلاتداریت کہفن جہی خو کری و دہستہلات و مرگرتی، لہز ل پاوانکرنا ہہمی گہہیت ژیانہ سیاسی یا ولاتی کرن و مہیلا خو سہپاندن و مہرکہزیی سہر ل ہہمی ہزریت وان ستاند و بو ہیثیا وانا ٹیکانہ.

SILAV

Kanona Mezin 2014

93

Kovareka Heyvanye Li Amedyê Derdikevit

دیزین: گوتنیت خەلکە کینجا
خۆ ل سەر من نینه